

SVERIGES AMBASSAD
BUENOS AIRES

1999-11-23

Skr 88 ✓

Handläggare: aambs Anders Carlsson

Kopia till: Pressklippet, PIK-RED (Rosén)

UTRIKESDEPARTEMENTET

UD/EC/Amb Jan Lundvik
991217
Kopia t
Nina Lagergren
Guy von Dardel
RW-föreningen

Exp. 991217/ANF

EC

INK. UTRIKESDEP.		
DNR		
1999 -12- 0 3		
AVD. <i>P</i>	GR. <i>2</i>	MÅL <i>EU</i>

Minnessten för Raoul Wallenberg i Montevideo

Härmed insändes ett foto av den minnessten för Raoul Wallenberg som uppfördes i Montevideo för två veckor sedan.

Inskriptionen från Talmud i övre högra hörnet:
Att rädda ett liv, är att rädda en hel värld

Inskriptionen i mitten:

*Raoul Wallenberg
En rättfärdig bland folken
1912 Sverige - 1945 försvunnen*

I nedre högra hörnet:

*Svensk diplomat, kristen, exempel på mänsklig värdighet och mod, räddade
tiotusentals ungerska judar undan nazisternas utrotning.*

Peter Landelius
Peter Landelius

MD
Postadress
Embajada de Suecia
Casilla de Correo 3599
1000 Buenos Aires
ARGENTINA

Besöksadress
Tacuari 147, piso 6
1071 Buenos Aires

Telefon
54 (11)4342-1422

Telefax
54 (11)4342-1697

Telex
(33) 21340 svensk ar

Professor Guy von Dardel
Home: 45 Route de Peney-
Dessus;
CH-1242 Satigny Tel & Fax:
41+22-753 1619
Champéry
Tel och fax 0041-24-4792122

CH - 1242 Satigny 99-12-02

INR UTRIN-DEP.
336/004
1999-12-06
P 2 Eu^L

Your reference:
My reference: Lundvik 991202
Concerns:

Ambassadör Jan Lundvik
Utrikesdepartementet
S-103 39 Stockholm Suede

R

Fax 0046-8-723 1176
Tel 0046-8-405 8032

[UD/EC/Amb J Lundvik
991207
fax t. tit

Broder,

Tack för Ditt brev av den 1999-11-03 beträffande RW arrangemangen i samband med Förintelsekonferensen 26-28 januari år 2000 med som deltagare ett stort antal statsöver-huvuden som i stort sett speglar de länder där RW är hedersmedborgare, men med undantag av Irland och Kanada. I promermorian anges att en särskild ceremoni ägnas åt att hedra RW, och det är väl helt befogat, bara man inte glömmer bort hans öde! I Ditt följebrev till mig specificerar Du att i denna ceremoni ingår ett seminarium som skall visa var vi står i den internationella RW forskningen. Du har redan orienterat den ryska delen av arbetsgruppen om dessa tankar, men varken jag, som medlem av arbetsgruppen eller dess oberoende experter har fått någon som helst information om vad som avses. Vi vet inte vem som organiserar seminariet och vilka som kommer att bestämma programmet, eller om de oberoende experterna överhuvud kommer att kunna bidra till seminariet eller ens tillåtas närvara. Jag förmodar att Du tagit del av Marvin Makinens skriftväxling med Hans i saken? De grava farhågor han framför tycks mig vara helt realistiska!

Jag har redan tidigare fått en inbjudan från Judiska församlingen i Stockholm, förvaltningschefen Hans Kraisik, som ihågkommer RW vid en ceremoni den 25 januari. Jag kommer givetvis att vilja närvara även vid denna - det rör sig dock om min halvbror, åt vilken jag ägnat en stor del av mitt aktiva liv för att klarlägga hans öde.

Jag få be Dig att per omgående ge mig de uppgifter om jag behöver för att avgöra på vad sätt jag och mina medarbetar skall kunna bidra till seminariet.

Med vänlig hälsning

Guy von Dardel
Guy von Dardel

=== COVER PAGE ===

TO: _____

FAX: 004687231176

FROM: VON DARDEL

EC X

FAX: +41-22-753-1619

TEL: +41-22-753-1619

COMMENT:

REGERINGSKANSLIET

1999-12-07

341/001
P 2 EU'

Utrikesdepartementet

Enheten för Central- och Östeuropa (EC)
Jan Lundvik
Telefon 08-405 3114

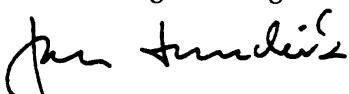
Professor Guy von Dardel
Satigny
Fax nr +41 22 753 1619

RW-seminarium

Käre Guy,

Ditt fax daterat 99-12-02 har just nått mig. Vid en genomgång idag med kabinetssekreteraren av olika arrangemang i samband med Förintelsekonferensen konstaterades att RW-seminariet fick inställas p g a bristen på utrymme i programmet. Om vi bortser från World Jewish Congress och Judiska församlingens arrangemang, som ju formellt ligger helt utanför konferensen, blir därför öppnandet av utställningen Visas for Life det tillfälle då RW uppmärksammas under konferensen. Planeringen är f n att utrikesministern, Per Anger och Kati Marton talar vid öppningsceremonien, vartill kommer ett budskap från American Jewish Committee. Du kommer givetvis att inbjudas.

Med vänlig hälsning

Jan Lundvik

Exp. 991207/BJP

Postadress
103 39 STOCKHOLM
Besöksadress
Fredsgatan 6

Telefon
08 - 405 10 00
Telefax
08 - 723 11 76

E-post: ud@foreign.ministry.se
X.400: S=UD; O=Foreign; P=Ministry; A=SIL; C=SE
Telex
105 90 MINFOR S

SVERIGES AMBASSAD
PRAG

TELEFAX

Sid. 1 (1)

Ingmar Karlsson

1999-12-07

INK. UTR. P.
1999-12-08
P 2 Eu ¹

UTRIKESDEPARTEMENTET nr 223

Till: ambassadören Lundvik UD-EC X

Racoul Wallenberg

Jag har i dag haft ett samtal med Dr György Szanto på ambassaden varvid följande framkom.

Szanto som är född 1928 hade under ett besök i Budapest i oktober 1944 träffat en bekant från sin hemby som var chaufför åt Danielsson på den svenska beskickningen. Eftersom familjen Szanto var judisk hade chauffören, vars familjenamn var Devenyi efter hembyn, erbjudit dem skydd och jobb på beskickningen där den unge György fick anställning som biltvättare och garagevakt. Han var således aldrig Wallenbergs chaufför och hade bara sporadisk kontakt med denne som större delen av tiden åkte runt i Budapest i sina ansträngningar att förse folk med svenska skyddspass. Däremot kände Szanto Per Anger bättre.

Under de dramatiska dagarna i januari 1945 då ryssarna intog Budapest hade Szanto och hans mor vistats i källaren på beskickningen i Buda och han hade då inte sett Wallenberg som befann sig på pestsidan. Szanto kunde därför inte lämna några uppgifter om Wallenbergs förhållanden veckorna och dagarna före hans försvinnande.

Karlsson

Postadress
P.O. Box 35
CZ-160 12 Prag 612
TJECKIEN

Besöksadress
Úvoz 13
Praha 1 - Hradčany

Telefon
+420 2 20 31 32 00

Telefax
+420 2 20 31 32 40

E-post
ambassaden.prag@foreign.ministry.se

Anger erinrar sig inte Szanto men finner
ovanligt fullt plausibelt.

48657001

JL

SVERIGES AMBASSAD
BUDAPEST

GA
R
T E L E F A X

Sid 1 (3)

1999-11-24

AMBASSADEN PRAG

För ambassadören från Lundvik

F.n. på besök i Budapest i Wallenbergforsknings-
sammanhang har jag i ungerska UM fått ett brev, här
närslutet i engelsk översättning, om ett nytt RW-
vittne i Prag.

Jag vore tacksam om ambassaden kunde kontakta Szántó
och höra vad han har att berätta. Om det visar sig
intressant är jag beredd att komma ner och tala med
honom.

CARLSSON

SVERIGES AMBASSAD
BUDAPEST

UNOFFICIAL TRANSLATION

1999-11-22

Handläggare: Katalin Borvölgyi.

From: József Szôke, 19 Teplická, 831 02 Bratislava

To: Embassy of the Republic of Hungary, Bratislava

Bratislava, 22 October 1999

Dear Mr Ambassador,

In April this year I met and talked to Dr György Szántó, an old friend of mine living in Prague, who asked me, as someone more involved in public life, to report to those concerned that in 1944 in Budapest he used to work as a personal driver for the Swedish diplomat Wallenberg, but he had not reported it to anyone before. When I asked him questions about it, he refused to give any further information. Since I think he is a serious and trustworthy man, I reported through Dr István György, a man with personal acquaintances in the Jewish religious community of Bratislava, this piece of information, which I consider important, to those concerned. I thought that in doing so I fulfilled my moral obligation, since I am well aware of Wallenberg's life-saving activities. But now I have begun to doubt whether this piece of information has really been conveyed to those concerned. May I kindly ask you, Mr Ambassador, to take charge of this important matter. Dr György Szántó is a retired dentist, literary translator, and he himself also writes literary works. His address is: 27 Légnerová, 120 00 Praha Vest., Prague, Phone: 224-262-368.

I look forward to your kind assistance.

Yours sincerely,

József Szôke

S z ö k e József Teplická 19. 031 02 B r a t i s l a v a

T.

Magyar Köztársaság Nagykövetsége

P o z s o n y

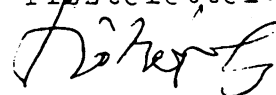
Tisztelt Nagykövet Úr!

Folyó év áprilisában találkoztam Prágában élő régi barátommal, Dr. Szántó Györggyel, aki a beszélgetésünk során megkért, hogy mint a közéletben jártasabb ember, jelentsem az arra illetékeseknek, hogy ő 1944-ben Budapesten Wallenberg svéd diplomata személyi sofőrje volt, de ezt eddig senkinek nem jelentette. Kérdéseimre a további felvilágosítások elöl elzárkózott. Mivel komoly és szavahihe-tő embernek tartom, én Dr. György István útján, akinek személyes ismerősei vannak a pozsonyi izraelita hitközségben, jelentettem nekik a részemről fontosnak tartott értesülést. Gondoltam, ezzel teljesítettem emberi kötelességemet, hiszen Wallenberg embermentő tevékenységét jól ismerem. Most mégis kételyeim támadtak, hogy az értesülés eljutott-e az illetékesekhez? Arra kérem a Tisztelt Nagykövet Urat, hogy vegye pártfogásába e fontos ügyet. Dr. Szántó György nyugalmazott fogorvos, műfordító és íróember. Címe: Praha, Lécnerová 27. 120 00 Praha Vest. Tl. 224-262- 360.

Támogatását várva, maradok

Pozsony, 1999, okt. 22.

Tisztelettel:

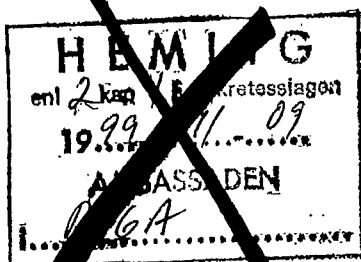

SVERIGES AMBASSAD
RIGA

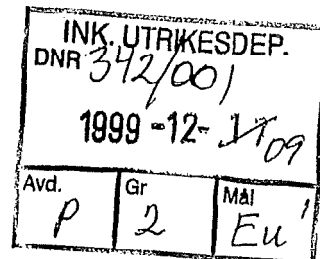
Inkom 99-12-09

1999-12-08

Ambassadör Jan Lundvik

UD-EC

aa
yl

Raoul Wallenberg och schweiziskt arkivmaterial.

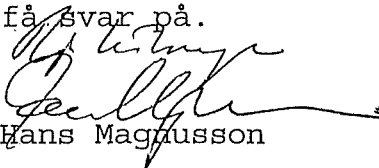
Hbr Lundvik-Magnusson 1999-11-30

Broder,

Jag avstår från att mer i detalj förlänga vår diskussion på detta stadium - den lär bli nödvändig när vi skall finalisera arbetsgruppens rapport. Här vill jag bara konstatera att ditt resonemang inte alls är orimligt, och att det på ett förförande vis förenklar problematiken. I mitt utkast till rapport har jag väl aldrig tagit direkt ställning till utväxlingsmotivets bärkraft. Jag tycker att vi saknat underlag såväl att lyfta fram det som att avfärda det; precis samma sak gäller ett antal av de övriga motiven. Viktigt är hursomhelst att inte glömma att motivkretsen kan ha förändrats över tiden.

En viktig fråga vi inte fått klart besvarad men betr vilken man ändå måste utgå ifrån det mest sannolika: att Moskva redan hösten -44 var fullt medvetet om RW:s kontakter med Ivar Olsen och om dennes olika uppdragsgivare och tidigare verksamhet i Stockholm (inriktad på att rädda judar från Baltikum m m). Att påstå motsatsen vore att helt underkänna den sovjetiska underrättelsetjänstens kapacitet. Redan denna omständighet ger dock en annan dimension åt RW-fallet jämfört med schweizarna.

F ö kan man fråga sig varför Mitrochin inte har något att säga om RW. Förbryllande - eller beror det på att han inte hann gå igenom alla dossierer alt. koncentrerade sig på vissa länder? Också viktigt att få svar på.

Hans Magnusson

SVERIGES AMBASSAD
MOSKVA

sid. 1 (6)

1999-12-15

Gezelius/Töjzner-Glückman

UD/EC/Amb Jan Lundvik
991228

Delges

Magnusson, Riga (redan fått kopia)

Carlsson, Budapest

Lage Olson, ESEK

Guy von Dardel

UTRIKESDEPARTEMENTET

Exp. 991228/OK

Avd.	Grupp	Mål
P	2	Eu'

För: EC, (Lundvik)

Kopia: Ambassaden Riga, (Magnusson)

Raoul Wallenberg - översättning av förhör
1999-11-18

(1 bil.)

Med hänvisning till vårt Kfax 598 översändes härmed
översättning av förhöret med Bondor och det
korresponderande brevet från Tutjnin.

HIRDMAN

2/6/

Non-official translation from Russian

MINISTRY FOR FOREIGN AFFAIRS OF RUSSIAN FEDERATION

121 200, Moscow, G-200,
Smolenskaya-Sennaya pl., d. 32/34
Tel. 244 16 06

November 15, 1999
Ref. nr. 7643/2ed

**EMBASSY OF SWEDEN
IN RUSSIAN FEDERATION**

ATTN: MRS. E. TOJZNER-GLÜCKMAN

Dear Mrs. Tojzner-Gluckman:

1. On the request of Ms. S. Mesinai and in addition to our letter Ref. Nr. 6051, dated September 7, 1999, (item 29), concerning Wallenberg's case, we'd like to inform you, that Otto Hatz, while interrogated on his activities in office of Hungarian War Attaché in Bulgaria and Turkey 1941-44, named the following members of the Donovan group, who he had met in Turkey:

- Randor Alfred, alias Schwarz: a Jew, born in Prague, chief of the Jewish organisation "Joint";
- Colman (USA): lived in Istanbul long before World War II, employee at an American oil company;
- McFarland: an American, came to Turkey from Washington, where he had been in charge of some bank. Introduced himself to Hatz as the chief of the Donovan group.

2. In addition to our letter Ref. Nr 83, dated January 10, 1999, (item 19) and taking into account the information on W. Bondor and his possible connection with R. Wallenberg, received from Ambassador Jan Lundvik at a Moscow meeting on October 18, 1999, we'd like to send you the following materials on this matter, submitted by FSB (enclosed).

No evidence of Bondor being related to Wallenberg's case nor reference to the Katyn events was found during the study of the materials, concerning W. Bondor and other prisoners, related to him.

Enclosure on "4" pages.

V. TUCHNIN
HEAD OF DIVISION FOR FINLAND AND SWEDEN
2ND EUROPEAN DEPARTMENT

5161

ENCLOSURE

Re: V. Bondor

At an interrogation, held by "Smersh" Counter-Espionage Div. of 3rd Ukrainian Front on March 10, 1945, W. Bondor stated that, holding the rank of "Senior Lieutenant", he had been in charge of a company of the 42nd Infantry Regiment, 22nd Hungarian Division, and taken part in the field operations against the Red Army near Kecskemét (Hungary) by October 23, 1944. On the retreat of the German and Hungarian troops he arrived in Budapest on October 23, but ignored the appointment of his unit. According to him, in order to escape the military service he joined a group of anti-Fascists, who used to arrange secret meetings in the Institute of Economy 'to study weapons and take actions against the German rule': diversionary raids against the Germans such as destruction of their vehicles and distribution of flyleaves, containing anti-Fascist propaganda.

Testifying to his anti-German activities, he continued as follows:

Answer: Personally, I took part in one raid. We arranged it about midnight on the 6-7th of November, 1944. I and other members of our group went downtown somewhere between the Aponi square and the Erzsebet bridge. We waited for German cars to pass by. As a column of cars passed by, I threw a grenade against one of them. I heard an explosion. We fled and never knew what the result of that explosion was.

Question: Are you sure you threw the grenade against a German car?

A: No, I'm not. It was too dark to tell exactly what kind of cars they were.

Q: What was the situation in Budapest at that time?

A: It was OK. No traffic restrictions, the street was crowded.

Q: How did you manage to escape, when you exploded a bomb at a place, deluged by crowds of people.

A: We ran in different directions. That's why we managed to escape.

Q: Your statements on the raid, concerning the German cars, don't seem to be plausible.
What else did you do as anti-Fascist?

A: I used to spread flyleaves with anti-Fascist propaganda.

Q: Can you prove it?

A: I cannot prove it because I was extremely cautious to keep my business secret, while spreading them.

Q: Is that all of anti-Fascist business of Yours?

A: Yes.

Q: How long did you belong to that group?

A: Two weeks.

Q: Then?

A: In the middle of November 1944 by the order of Miko Zoltan our group became a part of Protoi battalion.

Q: What kind of battalion was it?

A: A Fascist assault battalion, created by the Nyilaskeresztes for active defense of Budapest against the Red Army...

Q: So, You joined a Fascist combat unit?

516/

A: No. Only the members of the anti-Fascist group joined the battalion. I had left the group by that time and joined "Külenleges čoport" (Special division of Dep. 6 of General Staff).

Q: Which used to arrange diversionary raids and acts of terror against the Red Army?

A: Yes.

Q: So, all of your anti-Fascist group join the Fascists two weeks after the group had been formed?

A: Yes.

Q: So, you acknowledge not having been an anti-Fascist, but a member of their organisation, involved in operations against the Red Army?

A: Yes, I do.

Q: What can you tell us about the anti-Fascist activities of the other persons?

A: Nothing.

Q: Then, no anti-Fascist activities took place at all?

A: As far as it goes, they don't seem to...

Further, Bondor gave detailed testimony to the activities of the above mentioned group and his participation in diversionary raids, acts of terror and espionage in the rear of the Red Army.

The statement of General Law-Enforcement Supervision Agency for the the Armed Forces at RF General Attorney, which reconsidered his case in 1992, and a summary, dated December 17, 1992, containing the legal base for rehabilitation of Bondor and other members of the diversionary organisation, read as follows: "The evidence of the crimes,

committed by the convicts, is based on the the testimony, they gave at the preliminary and court stages of investigation. All the convicts were members of the Hungarian army, acting on the side of Fascist Germany against the USSR and the Allies.

They carried out the named actions in line of duty by orders of the Hungarian-German command at war and not pursuing any counter-revolution aims. The criminal case contains no data, proving that the convicts committed any war crime. Moreover, Miko Zoltan, Bondor Vilmos and the other convicts were not charged with crimes, committed on the territory of the USSR. Hence, they were sentenced illegally, but for political reasons.

SVERIGES AMBASSAD
BUDAPEST

1999-12-08

021105/Hannin/EC

Ambassadör Jan Lundvik

Utrikesdepartementet

aa
L (J. Lundvik)

Texten innehåller
inl. av inbrev
om RW

INK. UTRIKESDEP.		
DNR 342/001		
1999-12-13		
Avd.	Gr	Mål
P	2	Eu'

(EC)

Dokument från Történeti Hivatal

Fax 69 A 1999-11-30
1 bil. k

P. 2 Eu'

Broder,

Bifogar de felande sidorna (135335: 44, 55, 57, 58, 75, 97) ur dokument från Történeti Hivatal vilka hänför sig till rättegången 1948 mot pilkorsaren Imre Nidos.

Hjärtliga hälsningar
Sören Sören

Sören Lundvall

szolgálatosok kisebb egyéni akciókat kivéve nem mertek mozdulni nélkülük tekintettel arra, hogy Nidosi állítólag láthatólag mint legfőbb parancsnok kíméletlen terrorral végrehajtotta utasításait.

Itt előadni kívánom, hogy a Jókai utca 1. a svéd exterritorial terület volt, amely külügyi és belügyi védetséggel rendelkezett és e Wallenberg svéd követségi attasé a svéd kormány akkori teljhatalmú megzöttja interpellált Nidosinál érdekünkben, ahonnan a bekövetkezett események azt bizonyítják, hogy Nidosi nem vette tulságosan figyelembe a nemzetközi jog szabályait.

Mást előadni nem tudok. Vallomásom az igazságnak megfelelő. Jegyzőkönyvet elolvasás után hh. aláírom.
knft.

Levelet és
felvette:

tanár
Dr. S. S. S.

ERK. 1948. RZ. 6	
Nr.	
Csat.	

TV. HÍVATÁSI

V-135335/1

44/9

eljárt Nidosinál és Rottmann Kunthnál, akik azonban teljes mértékben el-
köztak a felvilágosítások elől, mondván, ők az eseményről nem tudnak se-
mi több meg tudni, néhány üldözöttől, akiknek sikerült megmenekülni a
nagy utca 14-ből, Nidosi főhadiszállásáról, hogy az üldözöttek ott van-
nak. Wallenberg személyesen kereste fel Nidosit. Nidosi teljes mérték-
ben elzárkózott a válaszadás elől s egyben letagadta azt, hogy tudomása van
az esetről. Wallenberg ezután még körülhíezett Nidosi főhadiszállásán,
azonban az üldözöttek már nem voltak ott, tekintettel arra, hogy Nidosi
kb. 2-3 nap idejű volt arra, hogy a fenti létszámú csoportot likvidálja.
Hogy Nidosinak teljes mértékben tudomása volt a dolgokról, arra a köve-
ző esetet kívánom előadni. 1945. jan. 8-a táján az Üllői út 24 sz. al-
atti védett házat a nyilasok kiürítették és kb. 170 embert elvitték a Ferenc
krt. 41. sz. alatti nyilasházba. Mikor erről Wallenberg tudomást szerzett
azonnal értesítette Szalai Pált, aki két riadó autó rendőrral kiszállt
Ferenc krt. 41-be és mondhatnám, fégyverésen akadályozta meg az elhur-
dult legyilkolást, melyet a Horváth Miklós hadnál akartak végrehajtani. A fe-
lkapó lezajlása után Szalai és Nidosi között nézeteltérés volt, mert
Szalai tiltakozott Szalai közbelépése ellen, mondván, az üldözötteket azért
kellott elvinni, mert a szovjet csapatok erősen közelédtek és félték, hogy
az üldözöttek az Üllői út védőkorletében a szovjet főkést fel-
tűzö csapatokat háttámadják. Általában lezöngsz, kívánom azt, hogy Ni-
dos az összes védett házak ellen végrehajtott akciónak kezdeményező volt és
állapításom szerint egyike volt a budapesti nyilas élvonalgárdának leg-
szabbb indulatú alakjainak.

Megemlíteni kívánom, hogy 1945. január 10-e körül mikor
Wallenberg már nem tartózkodott Pesten, illetve átment a szovjet csapa-
hoz, segítséget kérni védettjei számára, Szalai Pál avval jött hozzám, h
tudomására jutott a gettó elleni merénylet terve, melyet elbeszélése s
rind a VII. ker. Royal szálló nyilasházában és német katonák kiv-
tak végrehajtani. Tekintettel arra, hogy a Royal szálló nyilasai Nidosi
megmegbízhatóbb emberei voltak, nem vitás az, hogy a gettó kipusztitá-
Nidosi ötlete volt, vagy legalább vezető szerepet játszott benne. Szai-
tan csatlanságában hozzám fordult segítségért, mire én mint Wallenberg
ittmaradt megbízottja azt tanácsoltam neki, hogy forduljon a pesten mar-
német erők parancsnokához és felhatalmaztam őt arra, hogy Wallenberg n-
ben tiltakozzon a gettó kipusztitása ellen, valamint magyarázza meg Sch-
hauer tábornoknak, hogy az ezt a cselekedetet végrehajtták, akkor mint
kosok fognak állni a világ közvéleménye előtt. Szalai el is járt Sch-
hauer-nél és közbevetéseinek eredménye volt, hogy Schmidhauer magához hi-
Vajna és az ő tiltakozására Nidosiék az akciótól elálltak.

Vallomásom bevezetésére hangsúlyozni kívánom, hogy pest-
hatkozásban Nidosi Imre volt az, aki részleteiben és teljes egészében
felelős azokért az atrocitásokért, amelyek Pesten bármilyen nyilasjelle-
alakulat részéről történtek.

Mást előadni nem tudok. Vallomásom az igazságnak megfe-
A jegyzőkönyvet előolvasás után hh. aláírom.

Left.

feleltette:

Budapesti Községi	
tanu	
ERK: 943. 22. 28.	szám.
ESTI NÉPBIROSA	
Csat.	Nb. 24/18/10
szám	1945. jún. 3.

V-125335/1

rangban elveszi Pest védelmi vezetését. A hadtámadás értelmezése szerint Nidosi ebben a beosztásban látva a honvédséget és a közbiztonsági szolgálatot, egész Pest karnatalmát alakulatai felett parancsolt /fegyveres nézettszolgálat, Nemzeti Számokérő szék, Hungarista légio stb/, és alája tartozott a közigazgatási szervek ellenőrzése is. Ilyen körülmények között Nidosi pesti viszonylatban élet és halál ura volt. Emlékeztető a hadtámadás szövegére, mint retorzió képen Nidosi Beregfi hadtámadás felkötési rendeletéhez hasonlóképpen szigorú rendszabályokat emlegetett.

Feltett kérdésre válaszolva előadom, hogy akkori katonai és politikai helyzet feltétlenül azt diktálta, hogy Nidosi és Vajna szoros összeköttetést tartssanak fenn a németekkel, különös tekintettel Bfeffe Wildenbruck tábornokkal, a Budapest körülzáró német hadsereg parancsnokával, mert az egységes védelmi harc szempontjából feltétlenül szükséges volt, hogy a védelmi harcokat centralizáltan irányítsák. Egy feltételezés szerint Vajna és Nidosi, valamint Csiky Erik, aki a budai védelem vezetője volt, feltétlenül tudott a dunai összekötő hídak felrobbantásáról és véleményem szerint akkori hatalmi súlyukat megadva volt nekik módjuk és lehetőségük arra, hogy a hídak felrobbantását megakadályozzák, vagy legalább is azt elérjék Wildenbruknál, hogy a hídak felrobbantása csak részleges legyen.

Előadni kívánom, még, hogy 1944. dec. végén vallomásom e részében megjelölt Német cső szds. től értesültem arról, hogy a németek együtt egy közös tervet kívánnak kidolgozni a gettó felrobbantására. Akkor még gyermekcipőben járt és az volt elképzelve, hogy muszály csapatok alaknazzák a gettó területét és egy arra kijelölt pillanatban a levegőbe robbantják az egészet, úgy akkor arról is volt szó hogy meg kell gondoskodni a petróleumról, hogy a robbantás után a gettó területet felélessék.

Feltett kérdésre válaszolva előadom, hogy Német cső szds. nem vonatkozott arra, hogy az egész akciónak ki a mozgató ereje, tény az az, hogy Németh Vajna meglett se gettisztít, tehát alárendelt szerepet töltött be, így csak főnökök szöcsöve lehetett.

Mást előadni nem tudok. Vallomásom az igazságnak megfelelő jegyzőkönyvet előlvasás után hh. aláírom.

kmft.

felvette:

tanu

ELK: 1944. 12. 28.
Nr. 3105/1
Csat.

10

105 305/1

17/1

ezzel korlátlan fegyverhasználati jogunk volt az esetleges betörő szemé-
lyek ellen. A gettóba való beköltözésem után néhány nappal tudomásomra
jött, hogy a nyilasok német katonákkal kerítve egyetlen komoly támadást
az egész gettót meg akarják semmisíteni. Az akciónak résztvevők gyűlése
helye a Royal szálloda volt, amely tudvalevőleg Nidosi a megfigyelő
berendezései voltak, tehát Nidosi feltétlenül tudott a várható akcióról és ne-
metesen, hogy az akcióra az egyenes utasítást is adta ki. En az akcióról
illetve annak lehetőségéről azonnal értesítettem Szalait, aki szükség-
szintű intézkedést megtette, és értesítette Schmidtner német tábornokot, a
akciót lefújta általam ismeretlen körülmények között. En ember
mel a gettót a szovjet csapatok érkezéséig biztosítottam és ez alatt az
idő alatt a gettó ellen több akció kísérlet zajlott, de kisebb mértékben
azonban sikerült megakadályozni.

Mást előadni nem tudok. Vallomásom az igazságnak megfelelő
jegyzőkönyvet előolvasás után hh. aláírom.
Kmf.

Arany György
felvette:

tanu.

Arany György

ERK: 1948. RZ 28	
Nr. 3165	W8
Csat.	

U-135335/1

58/9

Előzetesek olyan helyzetet teremtettek, hogy a felzárkózott szociális
védőknek nem bírtunk gátat vetni, amelyek pedig beláthatatlan károkat
kezményeltek. Ekkor Vajna Ernővel egy nyílt rendeletet kaptunk
márciusban, mely lényegét tekintve a következő volt: mely nyílt
rendelet értelmében a gettó területére felkötés mellett tilos volt
jónak illetéktelen személyeknek, azaz belépésre csak annak volt joga,
Bettmann Kurt y. Nemesi Imre aláírásával ellátott szolgálati jevet vagy
nyílt parancsot hozott. Ezt magyarázatul hozzáfűzni kívánom, hogy Vajna
ezen nyílt rendelet kiadására nem az emberi belátás, vagy a jó akarat
vezette, hanem egész egyszerűen arról volt szó, hogy Vajnaék féltek a
gettóban összehalmozott 72.000 embertől, mely embertömeg felkeléssel
potban egy kitörés esetén komoly veszélyt jelentett volna az aránylag
elhalasztott és lényegében egyelőre nyílt csoportokkal szemben.
A másik megfontolás amelyik Vajna ezen rendelet kiadására késztette,
lösszínű az volt, hogy a gettó likvidálása egy kitörés esetén kevés
redmennyel járna, mert a gettóból kimenekült üldözöttek összelevegő
akkori viszonyok között már majdnem lehetetlenség lett volna. Sokkal
szerűbb volt tehát a gettót viszonylagos nyugalom állapotba helyezni
által olyan helyzetet teremteni, hogy egy alkalmas pillanatban történő
támadással az egész gettót tökéletesen és eredményesen el lehetett volna
pusztítani.

Mást előadni nem tudok. Vallomásom az igazságnak megfelelő
A jegyzőkönyvet elolvasás után hh. aláírom.
kmf.

felvette:

tanu

eljáró Nidosinak és Rattmann Károlinak, akik azonban teljes mértékben el-
köttek a felvilágosítások elől, mondván, ők az eseményről nem tudnak sem-
mit, mert meg tudták, néhány üldözött, akiknek sikerült megmenekülni a Va-
na utca 14-ből, Nidosi főhadiszállásáról, hogy az üldözötték ott vannak.
Ezért Wallenberg személyesen kereste fel Nidosit. Nidosi teljes mérték-
ben elárkózott a valóságnak elől és egyben letagadta azt, hogy tudomása le-
gát az esetről. Wallenberg ezután meg körülmézett Nidosi főhadiszállásán,
azonban az üldözötték már nem voltak ott, tekintettel arra, hogy Nidosi
kb. 2-3 nap idejű volt arra, hogy a fenti létszámu csoportot likvidálja.
Hogy Nidosinak teljes mértékben tudomása volt a dolgokról, arra a köve-
ző esetet kívánom előadni. 1945. jan. 8-án táján az Üllői út 2-4 sz. al-
védett házat a nyílások kiürítettek és kb. 170 embert elvittek a Ferenc
krt. 41. sz. alatti nyílásba. Mikor erről Wallenberg tudomást szerzett,
azonnal értesítette Szalai Pált, aki két riadó autó rendszel kiszállt
Ferenc krt. 41-he és mondhatnám leggyerekesen akadályozta meg az elhuro-
lyosítást, melyet a Horthy Miklós hídnál akartak végrehajtani. A fel-
akció lezajlása után Szalai és Nidosi között nézeteltérés volt, mert a
si tiltakozott Szalai közbe lépése ellen, mondván, az üldözötték az
kellott élni, mert a szovjet csapatok erősen közbe léptek és félő volt
hogy az üldözötték az Üllői út védőkorlátozása a szovjet lökést fel-
tő csapatokat hátrahajadják. Általában leszögezni kívánom azt, hogy Ni-
dos az összes védettházak ellen végrehajtott akciókat kezdtem nyező volt és
állapításom szerint egyike volt a budapesti nyílás elvonaigárdának le-
szabott indulatu alakjainak.

Megemlíteni kívánom, hogy 1945. január 10-e körül mikor
Wallenberg már nem tartózkodott Pesten, illetve átment a szovjet csapa-
hoz, segítséget kérni védettjei számára, Szalai Pál avval jött hozzám, h
tudomására jutott a gettó elleni merénylet terve, melyet elbeszélése
mint a VII. ker. Royal szálló nyílásba embereit és német katonák ki-
tak végrehajtani. Tekintettel arra, hogy a Royal szálló nyílásba Nido-
si főhadiszállás emberei voltak, nem vitás az, hogy a gettó kipusztítása
Nidosi ötlete volt, vagy legalább vezető szerepet játszott benne. Szai-
tanácsalanságában hozzám fordult segítségért, mire én mint Wallenberg
titkárát megbízottja azt tanácsoltam neki, hogy forduljon a pesten ma-
német erők parancsnokához és felhatalmaztam őt arra, hogy Wallenberg
terv tiltakozzon a gettó kipusztítása ellen, valamint magyarázza meg Sch-
miedauer tábornoknak, hogy ha ezt a cselekedetet végrehajlják, akkor min-
kosen fogják élni a világ közvéleménye előtt. Szalai el is járt Sch-
miedauerrel és közbe lépésének eredménye volt, hogy Schmiedauer marhoz
Vajna és az ő tiltakozására Nidosiek az akciótól elálltak.

Tallomásom bevégezésére hangsúlyozni kívánom, hogy pes-
tatozásban Nidosi erre volt az, aki részleteiben és teljes egészében
lelős azokról az atrocitásokért, amelyeket Pesten bármilyen nyílásjelli
alakulat részéről történtek.

Mást előadni nem tudok. Tallomásom az igazságnak meg-
A jegyzőkönyvet előolvasás után h. aláírom.
Kétf.

Schmiedauer
felvétel

tanu
[Signature]

V-135335/M

94/10

02.436/1947.

J e l
Budapest,

...vátközva f. hó 19.-én felt
...re Budapest volt nyilas v
...zást befejeztem.

...folytatott nyomozás adal
...45.évi VII.t.c.-el törvény
...ghatározott háborús bűnc

...mos kihallgatott letartóztatásban levő
...usított vallomása alapján kétségtelenül megállapítható, hogy 1934-ben
...pett be a Fesztetits féle Nemzeti Szocialista Pártba, ahonnan 1939-ben
...pett át a Nyilaskeresztes Párt Hungarista Mozgalmába. Vezető szerepet
...Nyilaskeresztes Pártban csak a hatalom átvétele után kapott.

...anusított egy sajátkezűleg aláírt eredeti jelentése van birtokomban,
...lyet Tóth Béla főkerületvezetőhöz tett a budaörsi repülőtér elfoglalá-
...ról. Gyanúsított a jelentés szerint nyilas pártszolgálatosokkal és né-
...tekkel több honvédegyént leszerelt, akikről tartani lehetett, hogy
...rthyhoz fognak húzni.

...anusított vezető jellegű cselekményével a nyilas mozgalomnak segítséget
...újtott a hatalom megszerzésére irányuló lázadáshoz, mert 1944. október
...-én német csapatokkal együtt a budaörsi repülőtér karhatalmi őrségét
...fegyverezte. Ezenkívül a környező országútak mentén biztosító őrségeket
...vezetett, hogy ezáltal elfoglalják Horvátok olyan irányú kísérleteit, hogy
...leg a Budaörsi úton a kormánycsapatokat dobjanak Budapestre, a vár-
...to ellenállás leküzdésére.

...anusított miután-e feladatát elvégezte másnap, október 16.-án a Pasaréti
...szám alatt lévő fővezérségre vonult be és itt október 31.-ig párt-
...gálatvezetőként működött.

44. november 11.-én mint szakembert megbízták a budapesti gyógyfür-
...k üzemszervezésének vezetésével. E hó végén Szálasiól Olasz Sándor
...szagos pártszolgálatvezetőn keresztül kapott kinevezés alapján veszi át
...összes budapesti pártszolgálatosok feletti parancsnokságot.

44. december 25.-én Szálasi megbízásából átveszi Budapest legfőbb védel-
...vezetését. Beregfy és Vajna nyilas belügyminiszter által kiadott fel-
...ncsolási rendeletet kibővíti, rádióon keresztül rendeletet kihirdetett
...bejelenti, hogy a németekkel együtt Budapestet a végsőig fogja védel-
...zni.

...összes terrorcsapatok parancsnoksága alá tartoztak, így legfelsőbb
...ányítója volt a Fegyveres Nemzetiszolgálatnak, a Hungarista Légiónak, a
...zeti Számokkérőszéknek és más kisebb terrorcsapatoknak. Bokor Dénes
...zetésével egy hatalmas, úgynevezett toborzó irodát állított fel a HU-
...g házában. Célja az volt, hogy a razziákon elfogott katonaszökevényekkel
...esztelen harcolt folytatni nem akaró egyénekkel tömje be a front háza-
...it. Bokor Dénes nyilas őrnagy vezetésével a sorozóbizottság korra és al-

Material från tillgången mot
pilkorsledaren Imre Nidoni i

Budapest 1948. RW omnämnes
i materialet.

Erhållit id bevis på Történah
Hirsch, Budapest 12

26
Allamrendörtség Államvédelmi Osztály, Népügyszszségi Kirendeltség.

02.436/1947.

J e l
Budapest,

vatkőva f. hó 19.-én fel
re Budapest volt nyilas v
zást befejeztem.

Folytatott nyomozás adatai
1945. évi VII. t. c. - el törvény
ghatározott háborús bűnc

Mos kihallgatott letartoztatásban lévő
tusított vallomása alapján kétségtelenül megállapítható, hogy 1934-ben
pett be a Fesztetits féle Nemzeti Szocialista Pártba, ahonnan 1939-ben
pett át a Nyilaskeresztes Párt Hungarista Mozgalmába. Vezető szerepet
Nyilaskeresztes Pártban csak a hatalom átvétele után kapott.

anusított egy sajátkezűleg aláírt eredeti jelentése van birtokomban,
lyet Tóth Béla főkerületvezetőhöz tett a budaörsi repülőtér elfoglalá-
ról. Gyanúsított a jelentés szerint nyilas pártszolgálatosokkal és né-
tekkel több honvédegyént leszerelt, akikről tartani lehetett, hogy
rthyhoz fognak húzni.

anusított vezető jellegű cselekményével a nyilas mozgalomnak segítséget
újtott a hatalom megszerzésére irányuló lázadáshoz, mert 1944. október
1.-én német csapatokkal együtt a budaörsi repülőtér karhatalmi őrségét
fegyverezte. Ezenkívül a környező országokat mentén biztosító őrségeket
vezette, hogy ezáltal elfogják harhtyék olyan irányu kísérleteit, hogy
meg a Budaörsi utvonalon kormánycsapatokat dobjanak Budapestre, a vár-
to ellenállás leküzdésére.

anusított miután-e feladatát elvégezte másnap, október 16.-án a Pasaréti
szám alatt lévő fővezérségre vonult be és itt október 31.-ig párt-
gálatvezetőként működött.

44. november 1.-én mint szakembert megbízták a budapesti gyógyfür-
k üzemszervezésének vezetésével. E hó végén Szálasiól Olaszi Sándor
szágos pártszolgálatvezetőn keresztül kapott kinevezés alapján veszi át
összes budapesti pártszolgálatosok feletti parancsnokságot.

44. december 25.-én Szálasi megbízásából átveszi Budapest legfőbb védel-
vezetését. Beregyfi és Vajna nyilas belügyminiszter által kiadott fel-
ncolási rendeletet kibővíti, rádióon keresztül rendeleteit kihirdetteti
bejelenti, hogy a németekkel együtt Budapestet a végsőkig fogja védel-
zni.

összes terrorcsapatok parancsnoksága alá tartoztak, így legfelsőbb
ányítója volt a Fegyveres Nemzetszolgálatnak, a Hungarista Légiónak, a
zeti Számonekőőszéknek és más kisebb terrorcsapatoknak. Bokor Dénes
zetésével egy hatalmas, ugynevezett toborzó irodát állított fel a HU-
g házában. Célja az volt, hogy a razziákon elfogott katonaszökevényekkel
esztelen harcolt folytatni nem akaró egyénekkel tömje be a front néza-
it. Bokor Dénes nyilas őrnagy vezetésével a sorozóbizottság korra és al-

02.436/1947.

Tárgy: Nidosi Nedics Imre ügye.

J e l e n t é s .
Budapest, 1948. március 25.

vatkozva f. hó 19.-én felterjesztett jelentésekre Nidosi / Nedics /
re Budapest volt nyilas városparancsnoka ügyében jelentem, hogy a nyo-
zást befejeztem.

Folytatott nyomozás adatai alapján nevezett kimerített látszik az
45. évi VII. t. c.-el törvényerőre emelt Mbr. 11. §. 4-5 és 6 pontjaiban
ghatározott háborús bűncselekmények tényálladási elemeit.

mos kihallgatott letartóztatásban lévő elítélte és más tanúk, valamint
anusított vallomása alapján kétségtelenül megállapítható, hogy 1934-ben
pett be a Fesztetics féle Nemzeti Szocialista Pártba, ahonnan 1939-ben
pett át a Nyilaskeresztes Párt Hungarista Mozgalmába. Vezető szerepet
Nyilaskeresztes Pártban csak a hatalom átvétele után kapott.

anusított egy sajátkezűleg aláírt eredeti jelentése van birtokomban,
lyet Tóth Béla főkerületvezetőhöz tett a budaörsi repülőtér elfoglalá-
ról. Gyanúsított a jelentés szerint nyilas pártszolgálatosokkal és né-
tekkel több honvédegyént leszerelt, akikről tartani lehetett, hogy
rthyhoz fognak huzni.

anusított vezető jellegű cselekményével a nyilas mozgalomnak segítséget
újtott a hatalom megszerzésére irányuló lázadáshoz, mert 1944. október
-én német csapatokkal együtt a budaörsi repülőtér karhatalmi őrségét
fegyverezte. Ezenkívül a környező országokat mentén biztosító őrségeket
vezetett, hogy ezáltal előkészítsék olyan irányú kísérleteit, hogy
leg a Budaörsi utvonalon kormánycsapatokat dobjanak Budapestre, a vár-
to ellenállás leküzdésére.

anusított miután-e feladatát elvégezte másnap, október 16.-án a Pasaréti
szám alatt lévő fővezérségre vonult be és itt október 31.-ig párt-
gálatvezetőként működött.

44. november 1.-én után mint szakembert megbízták a budapesti gyógyfür-
k üzemszervezésének vezetésével. E hó végén Szálasitól Olaszi Sándor
szágos pártszolgálatvezetőn keresztül kapott kinevezés alapján veszi át
összes budapesti pártszolgálatosok feletti parancsnokságot.

44. december 25.-én Szálasai megbízásából átveszi Budapest legfőbb védel-
vezetését. Beregfy és Vajna nyilas belügyminiszter által kiadott fel-
ncolási rendeletet kibővíti, rádióon keresztül rendeleteit kihirdetteti
bejelenti, hogy a németekkel együtt Budapestet a végsőkig fogja védel-
zni.

összes terrorcsapatok parancsnoksága alá tartoztak, így legfelsőbb
ányítója volt a Fegyveres Nemzetszolgálatnak, a Hungarista Légiónak, a
nemzeti Számonekőrősszéknek és más kisebb terrorcsapatoknak. Bokor Dénes
zetésével egy hatalmas, ugynevezett toborzó irodát állított fel a HU-
g házában. Célja az volt, hogy a razziákon elfogott katonaszökevényekkel
esztelen harcolt folytatni nem akaró egyénekkel tömje be a front háza-
it. Bokor Dénes nyilas őrnagy vezetésével a sorozóbizottság korra és al-
V-135335/1

kalmatlanságra való tekintet nélkül fogdosta össze az embereket és kényszerítette be őket Nidosi terroralakulataiba, majd legtöbb esetben fegyvertelenül kényszerítette az így összegyűjtött csapatokat a szovjet csapatok által veszélyeztetett zónákba. De a gyanúsított által felállított sorozóbizottság nemcsak sorozással, hanem bujkáló üldözöttek előállításával is foglalkozott. Az így előállítottakat csaknem minden esetben éjszaka a Dunaparttra kísérték és lemészárolták őket.

Gyanúsított vallomása során beismerte, hogy az így lemészárolt üldözöttektől, vagy olyan katonaszökevények legyilkolásáról, akik nem akartak a szovjet csapatok ellen harcolni, majdnem minden esetben jelentést kapott.

Gyanúsított arra a feltett kérdésre, hogy mennyi lehetett Budapesten az így törvénytelenül kivégzett egyének száma előadta, hogy számítása szerint 18.000 kivégzett egyénről volt és van tudomása.

Gyanúsított az üldözöttek pusztítása szempontjából nem elégedett meg csak a bujkáló üldözöttek razziákra való előállításával és legyilkolásával, hanem vezető pártszolgálatosainak megbízatást adott, hogy a külföldi követ-ségek által védett házakba is látogassanak el. Így aurooltak el a Jókai utca 1.sz. védett ház 320 üldözött lakóját. Ezek érdekében hiába kért el Roul Wallenberg svéd ügyvivő gyanúsítottat, mert gyanúsított durván elutasította őt két vagy három alkalommal és a svéd ügyvivő tiltakozása ellenére lemészároltatta nagyrészüket.

Megállapítást nyert, hogy gyanúsított a gettó 72.000 lakójának lemészárlását is tervbe vette, mert amint mondotta Hitler és Himler szigorú utasítása, hogy egyetlen egy budapesti zsidó sem kerüljön élve a szovjet hadsereghez. Vajna, gyanúsított és Retmann Kurt tartottak megbeszélést a gettó likvidálása tárgyában. Mint végső kikristályosodott terv az a kombináció jött számításba, hogy 500 SS. katona, 300 nyilas pártszolgálatos és néhány rendőr egy arra alkalmas időpontban koncentrált támadást intéznek a gettó ellen. A gettó lakóit legyilkolják és utána felgyújtják az egész területet. A gettó elleni támadás tervét csak Szalai Pál tanu érvényes intervenciója állította meg, aki felhívta a várható eseményekre Schmidhuber Wehrmacht tábornok figyelmét, aki ezután Vajnával tiltakozott a gettó legyilkolása ellen. Így a szörnnyű megsemmisítés részint ezen tiltakozás, de főképpen a szabadtéri Vörös hadseregnek a külvárosból a belvárosba történő gyors benyomulása akadályozta meg.

Fentieket Szalai Pál katonatanu gyanúsított szemébe mondotta, melyet gyanúsított nagyrészt el is ismert.

Lakos Géza honvédőhadnagy, Csipkés ezredes volt városparancsnok segéd-tisztje vallomata szerint arról, hogy gyanúsított 1945. január 9.-én megjelent a városparancsnokságon / Mária Terézia laktanya /, hogy ott tisztogatási akciót folytasson le és az összes megmaradt emberrel a front házagait be-tömje. Ugyanakkor a városparancsnokság beosztottjai előtt egy beszédet tartott, melynek lényege a végső harcra való felhívás, a közeledő felmentő sereg bevonulásának lehetősége, a felkoncolási rendelet ismertetése volt. Beszédében részletesen elmagyarázta, hogy minden katonaszökevényt, vagy an-ak bujtatóját előzetes vizsgálat nélkül, a helyszínen fel kell koncolni. E teljesen elegendő, ha a felkoncolást végző egyén a felkoncolásról tény-jezlatot vesz fel, egy tanuval aláírattva eljuttatja Nidosihoz, a védelem s megtorlás vezetőjéhez.

Gyanúsított ezzel a rendelkezésével lényegében törvényesítette a törvénytelen kivégzések rendszerét. Ezen rendelet alapján bárkit meg lehetett gyilk-olni, aki éppen utban állt.

Gyanúsítottak a városparancsnokságon elmondott beszédéről és az ott kifejtett tevékenységéről részletes vallomást tett még Szabó Károly és Szilágyi Jenő r.alezr., aki jelen volt, amikor gyanúsított beszédét megtartotta.

A nyomozás során sikerült tisztázni Kabók Lajos szocialista képviselő és Karácsonyi Sándor szakszervezeti titkár meggyilkolását.

A kihallgatott Hajman János OTI. vezérigazgató h. és Smarilla Géza városi szakszervezeti főtitkár elmondta, hogy együtt voltak letartóztatva fentebb említett két vezető szocialistával, akiknek meggyilkolásáról gyanúsított tanult, sőt egyenesen ő adott arra utasítást. Tanuk 1945. január 11. -én a Markó utcai fogházban együtt voltak nevezettekkel. A Markó utcai fogházba nem akarták csoportjukat átvenni. Hallották, amikor az őket kísérő német testőr százados a fogház akadékoskodó őrparancsnokának azt az utasítást adta, hogy telefonáljon át Nidosinak, az majd elintézi a dolgot. Ezt követően rövid idő múlva átkísérték az egész csoportot a Szt. István krt. 2. sz. alatti nyilas pántházba, ahol Sarlósi pártszolgálatvezető /szökésben/ személy szerint a csoportból kiemelte Kabók Lajost Karácsonyi Sándorral együtt, akiket még aznap éjjel kivégeztek.

Gyanúsított kihallgatása során csakis a sajátkezűleg kégrehajtott kivégzési parancs tagadja, azt hogy a kivégzésekről tudott és azokra utasítást adott elismeri.

Ugyanben perrendszerben nem bizonyítható, de alapesen gyanúsítható a szovjet parlamenterek legyilkolásával is. Bakos Géza honvédőrnagy tanú elmondta, hogy ő folytatta le a vizsgálatot 1945. december 25. -én a szovjet parlamenterek legyilkolásával kapcsolatban. Már a vizsgálat során megállapítást nyert, hogy a Soroksári úton, illetve annak környékén feltűnéseknél nyilas pártszolgálatos volt elhelyezve a legyilkolás idejében, innen következtethető, hogy nyilas pártszolgálatosok hajtották végre a legyilkolást, gyanúsított közvetlen utasítására.

Beismeri, hogy előzetesen tudott a hidak felrobbantásáról, azt mindenben jóváhagyta és mindenben megerősített Mayer nevű SS. őrnaggyal értenézve. Elismeri, hogy a hidak felrobbantását módjában lett volna megakadályozni. Elmondta, hogy ennek elmulasztását ma már igen megbánta.

Gyanúsított 1945. február 12. -én közvetlen törzskarával kitorést kísérelt meg, azonban csak a Szécsig jutottak, ahol alakulatukat a szovjet csapatok széjjelszerták. Gyanúsítottnak sikerült megszöknie és a Kapás utcai nyilas házban, ahol civilbe öltözött, néhány óra múlva fogsága keletkezett.

Gyanúsított ugyan számos letartóztatott nyilas pártszolgálatos közül kihallgatott. Védő Mihály volt XII. ker. vezető, Tisza Vilmos volt V. ker. irodavezető, Weiss Márton volt Városház utcai besugót, Sipos István volt Huség Háza ph. vezető, Fehérhegyi Katalin volt gépirónő, Olaszi Sándor volt országos pártszolgálatvezető, Hortobágyi Sándor Huség Háza irodavezető.

Gyanúsított többszöri kihallgatása során bűncselekményeinek nagyrészt elismerte. Jegyzőkönyvi vallomása előtt bejelentette, hogy melyek politikai tévedésnek az áldozata, vallomásában a szinigazat akarja lerögzíteni, hogy őszel is jóvátegyen egy részt bűnből, melyet a magyar néppel szemben elkövetett.

Tanuvallomási jegyzőkönyv.

Készült Budapesten 1948. év március hónap 20. napján

gyanúsított Nidosi Medics Imre

elleni bűntügyében.

Jelen vannak alulírottak.

Az idézésre megjelent — Az önként megjelent — Az előállított tanút a nyomozás tárgyaival és a gyanúsítottak személyével megismertettem, figyelmeztettem, hogy köteles legjobb tudomása és lelkiismerete szerint a tiszta és teljes valóságot vallani és hogy vallomását esetleg esküvel kell megerősítenie. Figyelmeztettem arra is, hogy ha valótlanul vallana, a büntető törvénybe írt közzététel követelményét követnie kell.

Ezután a tanú a többi tanúk távollétében a következőket vallja:

1. Neve: Földes Jenő

2. Születési ideje: 1898. év május hó 28. nap

3. Szülőhelye: Budapest

4. Lakóhelye: Somogyi Béla u. 21. sz. házban

5. Családi állapota: nős

6. Foglalkozása: Gyári munkaviselő

7. A terhélthez, valamint az ügyben egyébként érdekelttekhez való viszonya:

érdektelen

8. Nem szenvedett-e kárt az eljárás tárgyát szolgáló bűncselekmény következtében

nem

(A B. P. 205. §-ában meghatározottak szerint figyelmeztetendő, hogy nem kötelesek tanuságot tenni. Ugy a figyelmeztetést, mint a tanúnak erre tett nyilatkozatát jegyzőkönyvbe kell venni.)

1945. január 8-án az esti órákban Vörösvári SS főhadgy. vezetésével a Városház u. 14. sz. ház nyilasház nyomozócsoportja, illetve pártbiztosai megrohanták a Jókai u. 1. sz. svéd védett házat és annak lakóit részben nőket és gyermekeket beszállították a Városház u. 14. főkerületre. Megérkezésünk után hallottam, hogy a kísérő nyilások egy láthatóan vezető szerepet játszó személynek, ki emlékezetem szerint tornagyi rangjelzést viselt, azt mondták, hogy menjen be és jelentsek az akció eredményes lefolytatásáról Nidosinak. En akkor még nem tudtam, hogy ez a név mit jelent, csak aztán amikor több napig tartózkodtam feni című nyilasházban, akkor tudtam meg, hogy nevezett Nidosi alezredesi rangban az egész nyilasház parancsnoka, sőt mint a süttőgásokból kivezető volt, valami magasabb beosztású is volt, amelynek lényegét azonban megállapítani nem tudtam.

A Jókai utca 1-ből kb. 300 főt üldözöttet szállítottak be a Városház utcába, melynek egy kis töredékét, jobbra nőket — a budapesti utcába kísérték át. Miután össze a férfieinkről megfosztottak, melyek között különböző bántalmazások között folytak le, megkezdődött a svéd védettek elleni támadás történetének leírása. Az egész csoportból jól emlékszem 8-9 főre maradtunk életben.

Feltett kérdésre válaszolva előadom, ha bár fix tudomásom van arról, hogy az üldözöttek kivégzésére Nidosi adott volna parancsot, tényleg azonban az, hogy a körülmények olyanok voltak, hogy Nidosi nélkül is megtörtént volna a kivégzés.

Magyar államrendőrség ÁVO. NÜ. Kirendeltség kerületi írási kapitánysága

Szám: 104436 / 12 - 1947

Tárgy: Nidosi Imre ügye.

Jegyzőkönyv

Tanú kihallgatása. Készült, 1948. márc. 23-án V. ker. Markó utca
27. szm. alatt helyiségben. A tanú neve szül. helye

A gyanúsítottokhoz, valamint az ügyben egyébként érdekelttekhez való szigorú

Az eljárás tárgyát szolgáló bűncselekmény következtében kárt szenvedett: ☐ igen ☒ nem

(A kihallgatás egyenként történik. Az 1896. évi XX. XLII. t. c. — Bp. — bányászati perrendtartás 192. 216. §§-ban és a 130.000/1899. B. M. rendelet — Bp. — nyomozati eljárást 57-60. §§-ban foglaltakat kell szem előtt tartani, A Bp. 204., 205., 206., 207., 208., 209. §§-ban foglalt jogainak a tanút figyelmeztetni kell. Ugy a figyelmeztetést mint a tanúnak erre tett nyilatkozatát be kell nyújtatni.)

A Bp. 210. §-ában foglalt figyelmeztetés után a tanú vallomását a következőkben adja elő:

Legjobb emlékezetem szerint 1944. okt. végén mint katonaszökevény
összekötöttem Szalai Pállal. Nevezett lényegében elmondotta ne-
kem, hogy a nyilaskeresztes partnak aktív tagja volt, azonban időközben ra-
gott arra, hogy politikai hibát követett el és ezen hibáját igyekezett jó-
tíni, amit remél, hogy beosztásán keresztül végre tud hajtani. T.i. o volt
nyilaskeresztes part rendőrségi összekötője. Ezután Szalai egy hamis i-
rásványt állított ki keszmemre, melynek alapján én mint segédtsz. fele-
lős lettem mellette. Szalai akcióiban nyíltan beavatva nem voltam, csak ke-
sőbb az erősen válságos időkben - ériem ez alatt 1944. dec. végétől Buda-
péren felszabadulásig - terjedő időről - szereztem tudomást Szalai működése-
ről. Ekkor tudtam meg, hogy Szalai Wallenberg svéd megbízottal együtt dolgo-
zott mentőakciókat folytat Budapesten üldözöttek megmentése érdekében, miköz-
ben rendelkezébe 116 fegyveres katonával a nyilasok által elköveten-
t börtönítástól igyekezett megakadályozni.

1945. január első napjaiban Szálai utasítást adtunk nekem arra, hogy 100 fegyveres rendőrrel szálljam meg a gettót, és ott nyílások részéről történő minden állomításnak vegyem elejét. Ennek közölkésénél előzménye az volt, hogy előző napokban a nyílások zörmögtek, és mindenki süttögött, hogy a gettó ellen történik-e még valami. A gettó megvédésének napján nyílások tényleg megtámadták a gettót, és ott kb. 20 ember megsebződött. Ennek a megszállásnál az a vezetés híra történt, hogy bár a rendőrséggel a gettóban voltam, azonban a gettó zárdó rendőrsége nem értesített, így a gyilkosságokért megakadályozni nem tudtam. Az esetet azonnal jelentettem Szálai Pálnak, aki utasítást adott arra, hogy a gettó bejáratait ideiglenesen lezárassuk, és a bejáratok mellett a belépőket ellenőrizzük.

Táray: Nidosi Neditosi mre ligye

maio, 23. V. Markó

A gyanúsíthatóhoz, valamint az ügyben egyébként érdekelttekhez való viszony

A Bp. 210 §-ában foglalt figyelmeztetés után a tanú vallomását a következőkben adja elő:

[illegible]

Tanácskellatás: Polytetraszénoldfalon és tűres tűgátlapokon minden lapot szándékosan kell
Zárni! Szóval: „Az a talám elorvasott – de nem, felorvasott, egy zörönyt, vallom!omat helyesen
tartalmazza”

Feltett kérdésre válaszolva előadom, az akkori katonai, politikai helyzet feltétlenül azt diktálta, hogy Nádosi és Vajna összeeskötötést tartsanak fenn a németekkel, különös tekintettel Brer Wildenbruck tábornokkal, a Budapest körülzáró német hadsereg parancsnokával, mert az egységes védelmi harc szempontjából feltétlenül szükséges az, hogy a védelmi harcokat centralizáltan irányítsák. Ezzel a feltétellel Szerint Vajna és Nádosi, valamint Csiky Erik, akinek budai védelmi parancsja volt, feltétlenül tudott a dunai összekötő hidak felrobbantásáról. Véleményem szerint akkori hatalmi súlyukat vizsgálva volt nekik módja és lehetőségük arra, hogy a hidak felrobbantását megakadályozzák, és legalább is azt elérjék Wildenbrukkal, hogy a hidak felrobbantása csak részleges legyen.

Teltelt kérdésre válaszolva előadom, hogy Németh szds. nem vonatkozott arra, hogy az egész országra kiterjed a mozgató ereje, tény azon az, hogy Németh Vajna mellett eszementiszi, tehát alárendelt s zereplő volt be, így csak főnökének szívese lehetett.

Mást előadni nem tudok. Vallomásom az igazságnak megfelelő jegyzőkönyvet előlvasás után hla. aláírom.

felvette:

tanu

ERK. 093 RZ 286
Nü. 31057A W8
Csat.

V-135335/1

V-135335/1

102.346/194.7 szám.

PESTI NÉPBIROSA Tanuvallomási Jegyzőkönyv.

Szám: **Nb.** Készült: **27.12.1948** Budapest, 1948. év március 20. napján
 Tárgy: **1948. jún.** -AN- gyanusított: **Nidosi Nedics Imre**
 elleni büntügyében -EN-

Jelen vannak alulírottak.

Az idézésre megjelent — Az önként megjelent — Az előállított tanú nyomozás tárgyában megvalósult és a gyanusítottnak személyével megismertetem, figyelmeztetem, hogy köteles legjobb tudomása és lelkiismerete szerint a tiszta és teljes valóságot vallani és hogy vallomását esetleg esküvel kell megerősítenie. Figyelmeztetem arra is, hogy ha valótlanul vallana, a büntető törvénybe írt köztudott cselekményt követné el.

Ezután a tanú a többi tanúk távollétében a következőket vallja:

1. Neve: **Szalay Pál**2. Születési ideje: **1915. év szeptember hó 3. nap**3. Szülőhelye: **Budapest**4. Lakóhelye: **II. Róbert u. 22.**5. Családi állapota: **nős**6. Foglalkozása: **könyvkereskedő**

7. A terhelttől, valamint az ügyben egyébként érdekelttekhez való viszonya:

érdektelen.

8. Nem szenvedett-e kárt az eljárás tárgyú büntetőcselekmény következtében?

nem

(A B. P. 205. §-ban felsorolt egyének figyelmeztetendők, hogy nem kötelesek tanúskodni. Ugy a figyelmeztetést mint a tanúnak érte tett nyilatkozatot jegyzőkönyvbe kell venni.)

Legjobb emlékezetem szerint 1944. dec. 26-án találkoztam először Nidosi Imre-vel. Ekkoriban az időben a budapesti főkerület és a rendőrség közötti pártösszekezdés tisztát láttam el és mint ilyen lényegében alaposan voltam áthatva a nyilaskeresztes párt vezetőinek dolgaiba és terveibe. Ekkor tudtam arról is, hogy a nyilaskeresztes párt felbőszített vezetői az ekkor még orosz megszállás alatt álló Budapestet, hogy a megszállás véget érjen, a bekerítés megkezdése előtt elhagyja Budapestet. Erre a feladatra az u.n. "keleti szél" megjelelése jelszó, melynek értelmében a jelszó tájékoztatói leadása esetén a nyilaskeresztes párt vezetői a jelszó leadása után a rendelkezésükre álló eszközökkel a még szabadon lévő utakat elhagyják el Budapest területét.

A kormány elköltözése után Budapesten felszabadultak a gyűlölettel. Rottmann Kurt, az Tóth Béla és Urogi, mint a párt látható legmagasabb vezetői Budapesten, az eddig titokban tartott gyilkosságokat legalizáltak megindultak a legvadabb atrocitások. Itt megemlíteni kívánom azt, hogy a párt vezetői között az a lehető legnagyobb ellentét dult és az az, hogy tudomásom szerint Tóth Béla nem kapta meg a kívánt értesítést és egy bizonyos utolsó pillanatokban 1944. dec. 24-én hagyta el Budapestet szűkebb körökkel, és mint később értesültem róla szovjett fogdába került. Maradtak azonban a kisnyilasok, náci szolgálatosok és a párt vezetők.

Jegyzőkönyv (tanuvallomás) készítésénél
 nyomozó során (B. 210. §)

Tekintettel arra, hogy jól láttam, hogy ebben a teljes feladásban csak még nagyobb atrocitások történhetnek, elhatároztam, hogy kezdeményezést magamra veszem és igyekeznem fogok a feltornyosult szenvedélyeknek gátat vetni, v. legalább is lokalizálni azokat. Ezért 1944. dec. 26-án a déli órákban egy értekezletet hívtam össze, beosztási helyre a Mosonyi utcai Tolonházba, mely értekezletre telefonon meghívtam az összes budapesti kerületvezetőket. Budapest XIV. kerületéből 9 ker. vezető megjelent, akiknek, mint követendő munkát a romeltakarítás és hasonló munkákat jelöltem meg. Egyben utasítottam őket arra is, amikor látványosan már beleegyeztek elképzeléseimbe, hogy a párt-szolgálatosok időre ne hagyassák el lakásukat, ezzel próbálván megakadályozni azt, hogy atrocitások történjenek. Már úgy látszott, hogy lényegesen sikerült elgondolnom terveimet a ker. vezetőkkel, amikor megjelent Nidosi Imre főker. vez. helyettes és Nidosi Imre, akik általam ismeretlen módon esztek az értekezletről. Rettmanna, kinek kíséretében párt-szolgálatosok voltak, mintegy befejezett tényként közölte velünk, hogy Nidosi a főker. vezetését. ~~xxxxxxxxxxxxxxxx~~ Ezután az értekezlet után vita zajlott Nidosi és Rettmann Kurt között, mely vita eredménye az volt, hogy Nidosi lett Budapest korlátlan ura, ő parancsolt az összes nyilas alakulatok fölött, míg Rettmann Kurt akinek meneküléséről Nidosi fényt vetett rá, lett a zsidótlanítás vezetője, ezzel megtartotta régi rangját.

1944. dec. 27-én egy német repülőgéppel megérkezett Budapestre Vajna Ernő, aki magával hozta Gál Csabától kapott kinevezését, melynek értelmében ő volt Budapest védelmével kijelölt pártmegbízott. Valóban ebben a minőségében, mint teljhatalmú pártmegbízott bármilyen intézkedéseket és rendelkezéseket fogantathatott. Innen datálódik valószínűleg az is, hogy Nidosi alezrederesnek kinevezte, mert szemmel látható volt, hogy dr. Vajna távollétében Nidosi volt az, aki Budapest irányítását gárhoz ragadta.

Az Nidosi legnagyobb rivalisa volt Csiky Erik közöttük a látszólag személyi villongások voltak addig, míg Vajna a központihatalmak ketté nem választotta és a budai részzel Csiky Eriket, míg Nidosit a rész vezetésével bízta meg. Nidosinak a hivatalos címe: Pesti Fegyver- és Nemzetbiztonsági Szolgálat vezetője volt és ebben a vezetésben alája tartozott párt-szolgálat, a Hungaria légio és általában minden Pesta székelő alakulat. Nidosi szereplésének már az első idejében tudomásom volt, hogy ők a Városház utcai helyiségekben u.n. vallató helyiséget tartanak fel és ott mondhatom közigazgatási intézkedéseket fogantathatnak, mely intézkedések megtételére csak a rendőrség lett volna jog.

Ezért utasítottam a rendőri nyomozó hatóságokat, hogy járjanak után a dolgoknak, azonban a megindított nyomozások eredményre nagy ritkán jöttek, tekintettel arra, hogy nyomozóközegek a Városház utca közelében mertek menni. A németek által végrehajtott atrocitásokra, mint konkrét esetre emlékszem a Jókai utca 1. sz. svéd védett ház kiürítésére, erről Wallenberg svéd követségi ügyvivőtől értesültem, ki az eset történetét utána beszélt velem és elmondotta, hogy ő a Városház utca több személyt felismert akik a Jókai utca 1. sz. bent tartóztak, azonban érvénytelenítést Nidosi nem vette figyelembe. Wallenberg ugyanakkor kérésére, hogy a németek érintkezésbe Nidosiékkel, a zsidók megmentése érdekében. Er Wallenberg kérésének eleget téve rendőrök kíséretében lementem a Jókai utca 14-be, ahol Rettmannal és Nidosival tárgyaltam, eredmény azonban nem tudtam elérni, mert Nidosi csak közölte velem, hogy ne avazom bele olyan dolgokba, amelyhez semmi közöm nincs, ezzel elzárva minden utat egy közvetítő megoldásra. Itt megemlíteni kívánom az Wallenberg kérésére több ízben mentem át a Városház utca 14-be és került is 3 gyilkos párt-szolgálatost letartóztatnom, akiket azután korlátlan fönöknek adtam át és mint később értesültem szabadlábra tétek őket. Itt megemlíteni kívánom, hogy Nidosi és Rettmann adott utat az Üllői út 2-4 sz. védett ház kiürítésére, amelyet megakadályozni nem tudtam, ~~xxxxxxxx~~ azonban a már előírt embereket hiánytalanul került visszaszerezni a nyilasoktól és visszavinnem az Üllői útra.

Ezután az eset után Nidosi telefonon felhívott engem és közölte velem, hogy visszazak magamra, mert ezért a cselekedetemért ha

87

Ekkor elintézt engem.

Feltett kérdésre válaszolva eloadom, hogy Demónkor Miksaival a meg többekről értesültem arról, hogy Nidosiek valamit formáltak a gettó ellen és ennek a merényletnek megakadályozására rendőroket telepítették a gettó területére, valamint elhatároztam azt is, hogy a rendőrség kezén lévő kb. 12. ezer db. gyalogsági puskát megfélelő löszerei együtt a gettóba juttatok, az esetleges védekezés lebonyolítására. A fegyverek átvételére azonban nem került sor az idő előrehaladtottsága miatt. A gettó elintézése a következő formában jutott tudomásomra: A Vil. ker. nyilászervezet Lucska partszóna-átvezetővel 500 németkatoná, Mumi szás. ezetisével, valamint 200 rendőrt kaptak igényelni erre a célra, hogy egy este központosított támadással rohamozzák a gettót és az ott tartózkodó kb. 72 ezer fő zsidó személyt géppisztoly tüzzel agyonlövők. En ekkor, hogy pontos értesülést szerezzek, felkerestem dr. Vajnat, aki kérdéseimre eloadta, hogy tud az akcióról, sőt vezetésében Nidosival együtt részt vesz. Ekkor, hogy megakadályozzam a gyilkosságokat érintkezésbe léptem Sch midthuber német tábornokkal, a nek eloadtam, hogy milyen akció készül a gettó ellen, ugyanakkor szöndöttem, hogy az ő katonái is részt fog nak venni az akcióban. Ezután figyelembe vettem Schmidhubert, hogy ezért a gyilkosságokért, amelyeket katonai övének el, neki kell élelni. Ezután Schmidhuber, ak ter láthatólag az általam eloadottak nagy hatással voltak, az akcióban résztvevők neveit kérte, amit én át is adtam neki, és ekkor Schmidhuber a már fentebb megemlített személyeket beidézte magához és az akciót megakadályozta. Kb. a gettó esettel egyidőben jutott tudomásunkra az, hogy Nidosiek valamit szerveznek a Harmincad utcában élő svéd védetthazza szemben. Ekkor tárgyalásba bocsajtkoztam dr. Wohl, allenberg egyik megbízottjával. Ezután a megbeszélés után Nidosit levelel értesítettem, hogy a fronthelyzet követelményében célszerű lenne Budára költözni, amit ok végre is hajtottak. Az átköltözés után került sor a budai összekötő utak nevezetesen a hidak felrobbantásának kérdése napirendre. Ezzel kapcsolatban eloadni kívánom, hogy a hidak felrobbantására egy a.n. robbantó bizottság volt felállítva, mely német-magyarkatonatisztekkel mindenkorai pártmegbizottból és emellett rendőri közegekből állott. Az egésznek feje a legfőbb német katonai parancsnok Teffer Wildenbruk tábornok volt. Itt megjegyezni kívánom, hogy nincs tudomásom arról, hogy Nidosinak ebben az esetben milyen szerepe volt. Tekintettel azonban arra, hogy Vajna s közte fialandó kapcsolat volt, ameddig Vajna pozíciójának fogva fialandó érintkezést tartott Ten Wildenbrukkal valószínűnek tartom, hogy Nidosi tudhatott a robbantásról. Itt megemlíteném még azt is, hogy Vajnaeknek madja lett oltakozni a hidak robbantás ellen, v. legalább elintézni azt, hogy a robbantásból csak egyrészt robbantásnak fel és itt hivatkozhattak volna az ő székintük xxx fialandó katonai helyzetek, illetve katonai szempontokra.

A budai részén már az egész vezető réteg együtt lak ott, tehát a segítségük azonban ma lényegében nem volt számottevő, csak mint érdekesség elohom megemlíteni, hogy Nidosi az alagút óvóhelyén lakó Witz Béla ésseki elynöket kívánta megtartoztatni, mert állítólag zsidó származású volt.

Az utolsó előtti kísérletnél Nidosi szerepével kapcsolatban semmi érdemlegeset nem tudom, mert Nidosi egy másik katonai öknél volt, mely lakulat mának robbantotta meg a szovjet gyűriből való kimenekülést, min az alakulat, melyél én voltam már akkor felügyelet alatt.

Más eloadni nem tudok. Vallomásom az igazságnak megfelelő. A jegyzőkönyvet elolvasás után h. aláírom.

Amitt,

szalai Gál

1945. 11. 15.

nyeltes:

tanús:

Szám: 104.931 / 12-1947

177

Tanú kihallgatása. Készült, 1948. évi március hó 22. napján V. ker. Markó utcán

27. sz. szakt. emelet ajtó alatti helyiségben. A tanu neve szül. helye

és éve, foglalkozása, lakása Szabó Károly, Budapest, 1916. november 17.

technikus, V., Sztálin tér 2., nős.

A gyanúsítotthoz, valamint az ügyben egyébként érdekelttekhez való viszonya

erdrücken

Az eljárás tárgyául szolgáló bírszelekmény következtében kárt szenvedett?

Yes

(A kihallgatás egyenként történik. Az 1896. évi XXXIII. tc. — Bp. — bünvádi perrendtartás 192-216. §§-ban és a 130.000/1899. B. M. rendelet — Ny. — nyomozati utasítás 57-60. §§-ban foglaltakat kell szem előtt tartani. A Bp. 204., 205., 206., 207., 208., 209. §§-ban foglalt jogaira tanút figyelmeztetni kell. Ugy a figyelmeztetést mint a tanúnak erre tett nyilatkozatát be kell jegyezni.)

A 1Bp. 210 §-ában foglalt figyelemre méltóan a vállomása a következőkben adja elő:

1944. őszén kerültön borsodterelésbe Knoul Wallenberg, svéd megbízottal, aki magyarországi fiszonylathán az bsszes semleges vagy ellenes követségek védelméi in az én levelettel álladó kronikámban voltam. Így mondhatom, kevés olyan személyt örlent Budapesten, emirol lenyegében a réggleteiben ne tudnék beszélni. A Wallenberg az állat hon

Budán kiemelték, hogy 1944. dec. 16-ig végig Wallenberg által bo-
lyított mentési akciók menthetők sikerrel, azonban 1944. ka-
tonya után, amikor Budai útra alegendai rangban érkezett Pest védel-
metését a helyzet erősen megváltozott. Budai első kórháza volt az ún.
alános bevonulási kórház, amely lényegében minden épkés emberre vo-
kozott nem kivéve alig az orvosokat és hasonló személyeket, akik
munkájukra szükség volt. A lakosságának feltétlen szükség volt, és
még az emlékeztető Budai bevonulási kórházra, mely Berettyó vezére,adás
parancsokhoz hasonlóan mint ráfordított a belkoncepciók, lényegesen
kórház, kórház, és a része nemcsak papírforma maradt, mert a kórház
felelősséget felelt az alantas bevonulási szervekkel, akik azután a kó-
rházban a kórházokat hajtották végre azon lelki megnyugtatás alapján, hogy
kórházban Budai kórház, aki a kórházban működött.

Emlékezésem szerint 1945. január hó első napjaiban tudomásomra került, hogy akkor még ismeretlen nyilvános személyek a Jókai utca 1. sz. alatt tartott házi elbíráló nemziszűltetési bizottságok és azokat ismeretlen hivatalos vezetőkkel, akik már több ízben eredményesen működtek. Ekkor Wallenberg érintésébe lépett a nyilvánosság és az azóta is vezetőjével Szalai Pállal, aki már több ízben eredményesen működött. Emlékszem az üldözöttek érdeklődésére, hogy igyekezzen valaki meggyőzni az üldözött Horváthot és Kólmárot, tudomásom szerint ez nem sikerült.

[illegible]

tarfa mazzoni

védőkörzetében elhelyezett kormánycsapatok felszámolása minél könnyebb és gyorsabb, elintéződjön és a rep. tér a mi kezünkbe eshessen át a ható legkisebb robbanás és ellenállás nélkül.

1944. október hó 15-én már éreztük, hogy van valami a levegőben a Horthy kormány berkeiben zajló események arra a feltevésre késztetve fővezérünket, hogy minden óvintézkedést megtegyen egy Horthy részéről induló akció esetén. Nekem az az utasításom volt, hogy a párt akciójára megindulás esetén készenlétben álljak és a rep. tér megszállására, valamint az ottani véderő lefegyverzésére küldött csapatokat irányítsam.

1944. október 15-én a d.u. órákban a kormányzói proklamáció bemondása után a Budapest környékén elhelyezett német katonák vezetésén alatt birtokba állásokba mentek át, megszállták a rep. teret és a rep. tér környékét. A repulótér védőrségét lefegyvereztük, valamint őrséget állítottunk a környező utvonalaikra, melyek Budapest felé csapatösszevonások esetére felvonulási terepet képeztek és az összes katonai autókát leállítottuk, a kocsikat igénybevevük és lefegyvereztük őket. Ezáltal megakadályoztuk a kormányt abban, hogy ezen az útvonalon meginduló csapattevékenység a budapesti kormányerők védelmére. Másnap az egész vonalon lezárva az ellenállást további munkámra nem volt szükség ezért előzetes megbeszélés alapján bevonultam a vezérkari főhadiszállásra Pasaréti út 10.sz. alá ahol 1944. október 31-ig fegyveres pártszolgálatot teljesítettem.

1944. október 31-én lezárult a fegyveres pártszolgálatom és mint Bpest, Gyógyfürrásainak és Gyógyfürdőinek Központi Üzemszervezője működtem. Ezzel szűz megfizést - emlékezetem szerint - Tóth Béla főker. vezetőtől kaptam. Ezen beosztásomban maradtam 1944. december 26-ig.

1944. december hó 20-án Tóth Béla főker. vezető összesen a társ rendelt el, további parancsok a budapesti nyilas alakulatoknak, a vezetésen a látó állás résznek is. Ezen az alatt a Budapest székesfőváros központi Gyógyfürdő Üzemszervezőjét. Kitelepítésünkre azonban parancs nem érkezett, így nem volt tudomásom arról, hogy Tóth Béla 1944. dec. 25-én Nádosi Mándorral, Berthmann Kármival és a budapesti főkerület többi vezető tagjával kitorást kísérelt meg. Ezen dec. 25-én karácsony napján bejöttem Pestre a főkerületbe, hogy érdeklődjem mi a helyzet a párt kitelepítésével kapcsolatban. A főkerületen nem találtam senkit, így távbeszélőn érintkezésbe léptem a kerülettel, információk célja a kerületek lényeges vezetői nem tudtak adni, ahovát azonban megtudtam, hogy másnap dec. 26-án Szalai Pálnál a párt rendőrségi összekötőjénél Mosonyi utcán Toloncházban megbeszélés lesz, mely értekezletre Szalai Pál személyi auli a kerület vezetőit, v. annak helyetteseit, általában olyan főkerületbe Rattmann Kurt a főker. vezető helyettese, aki egyben a szalai vezetés elhagyta Budapestet vele együtt, azonban, Rattmann Dobos kón ottmaradt a társaságot és visszajött Pestre. Ekkor Rattmannnal megbeszéltem, hogy átvesszük Budapest viszonyaitban a párt fölötti vezetői és az elhatároztuk, hogy elmegyünk másnap a Szalai által összehívott értekezletre, márosak azért is, mert Szalai nem volt túlságosan megbízható személyben. Másnap megbízható pártszolgálatosok kíséretében Rattmannal együtt elmentünk a Toloncházba, ahova késve érkezünk el és megtudtuk, hogy Szalai a párt karnatalma alakulatait egészen nevétséges módon romlásra akarja felhasználni, eltérítve őket a párt által megjelölt céljaitól és feladataiktól. Rattmann - hogy tisztázzuk a vizet öntsen a főker. vezetői láthatólag nem nagy örömmel fogadták, mert mint észrevettem, hogy Rattmannról átvesszem a vezérést, mert úgy éreztem, hogy a mozgalom sokkal nagyobb hasznára tudok lenni, mint Rattmann. Ez a megbeszélés után, hogy a pártszolgálatosok ekkor már nekem engedelmességet tettek.

mert nekem, mint végző cél Budapest megvédése volt és ilyen esetekben nem számít, hogy milyen árba kerül.

Feltett kérdésre válaszolva előadom, hogy Vajnával együtt nagyon fel voltam háborodva azon, hogy Budapesten a svének igyekeznek kihúzni rejtőzködő zsidókat a rájuk váró megtorlás elől. Ezer Vajnával való előzetes megbeszéléssem értelmében 1945. január első napjaiban partszolgálatosaim német SS-ekkel karöltve megsemmisítették a Jókai utca 1. sz. svéd utlévelosztályt, mely svéd extritóriális terület volt és az ott lakó kb. 300 főnyi svéd védetteket lehurcolta. Valamennyit behozták a Városház utca 14-be ahonnan azután a Dunaparton likvidálták őket. En magam a kivégzésben nem vettem részt, nekem azonban a kivégzés vezetője, Hál Lajos, aki egyébként a főkeresésben felállított nyomozócsoport vezetője volt, jelentette az esemény lefolyását. Emlékezetem szerint az elhurcolást követő napon Szalai a párt rendőrségi összekötője interpellált nálam, majd a második napon a svéd követéségtől egy Wallenberg nevű svéd titkár is járt nálam és Rettmannal, akinek az elhurcolás tényét letagadtam, illetve elláncoltam őket. Hasonló körülmények között zajlott le a Ferenc körúti partszolgálatosok által végrehajtott Ulldi uti akció, ami azonban nem járt sikerrel, mert emlékezetem szerint a rendőrség beleavatkozott az akció lefolytatásába.

Elismerem azt, hogy dr. Vajna Ernővel és Rettmann Kurttal nagy tárgyalásaink voltak a gettó elpusztítása érdekében, amit főleg Rettmann Kurt szorgalmazott. Többféle terv merült fel a gettó kipusztítására, míg végre emlékezetem szerint 1945. január 10-én konkrét formában kialakult a dolog. Az akció lényege az lett volna, hogy nagyobb létszámú partszolgálatos német katonákkal együtt egy éjszaka folyamán rásszádítunk a gettóra, akik azután a szükséges műveleteket hogy elvégezzük, majd a likvidálás befejezése után a gettót felgyújtjuk. Az akcióban résztvevő csapatok neveire már nem nagyon emlékszem, de emlékezetem szerint erre vonatkozó utasítást az általam legközelebbi V. ker. partszolgálatosnak adtam ki, míg a németek összehívása Rettmann Kurtnak, illetve Vajna Ernőnek kérésével történt. Mielőtt azonban az akciót lebonyolítottuk volna Rettmann Kurttal a Budapesten állomásozó német Weimacht parancsnok és Schmidhuber tábornok aki a városnéző építésében székelt emlékezetem szerint behívatta magához és tiltakozott az akció lebonyolítása ellen. Emlékezetem szerint dr. Vajna valami olyasmit mondott, hogy Schmidhuber katonai rendszabályokkal fenyegetődött az akció végrehajtása esetén. Ugyanakkor Vajna azt is mondotta, hogy Schmidhuber valószínűleg Wallenberg intervenciójára fogja le az akciót és valami olyasmit mondott, hogy ha Wallenberget elkapták, akkor kikészítették. Emlékezetem szerint ezután az eset után kb. két napra rá felköltöztünk Budára a Kúm. épületébe, ahol Csiky Erik főhadiszállása volt. Így az akció lebonyolítása nem volt, 1945. január 16-án után Budán lényegében már nem működtem, mert a párti és vezetője Csiky Erik nagyon teletékény volt hatalmára és nem engedte beleszólást a maga ügyébe. Budán inkább magán életemnek éltem a tit bejelenteni kívántam, hogy dacára annak, hogy 1937-ben megneveztem és feleségemtől elválasztam és született és jogerősen nem voltam elválva még egy megneveztem és egy Erna Adrienn nevű női vettem el feleségül, akivel azután az oström után többé nem találkoztam.

Emlékezetem szerint 1945. február 12-én az esti órákban egy katonával az alagút börtényéről indulva a fő utcán át a Széna tőre értem ki, ahol szovjet csapatok ellenőrzésére szétvert bennünket és akkor én visszamentem a Kapas utcai palaszobába, ahol február 15-én civillisekkel együtt fogdába estem. Ezen ék kiterését nem én, hanem egy általam ismertetlen személyi német katonatiszt vezette és csak a katonakardommal együtt egy kisebb partszolgálatos csoportot vezettam, mely csoport a harcok során lényegesen nem avatkozott bele.

Határozottan tagadom azt, hogy én saját személyemben engedtem törvénytelen kivégzését hajtottam volna végre, azonban előfordult, hogy emberek bántalmazását saját kezűleg hajtottam végre, bár ilyen határozottan nem emlékszem. Különös tekintettel vagyok az előzőekben feltett jegyzőkönyvek azon részére, mely szerint egy katonatiszt által legelőt saját kezűleg lőttem volna agyon.

Elismerem azt, hogy a főkeresésben a Városház utca 14. sz. svéd utlévelosztály vezetője Hál Lajos vezetésével utasításaimra működött.

1948. jún. 5. AN EN

1948. N. 3105/4.

102.436/1947. AVO.

V-135335/1

Népbírósnak.

Budapest.

Nb.

A nyomozás iratait idezárva a következő vádirat 67 db melléklettel

benyújtásával küldöm még:

Az 1948. évi március 25 napjától kizárólagos letartóztatásban lévő

Nádor István

Bpest, 1937. május 8. anyja: Kallner Paula, apja: Nádor, nős Bíró István, állítása szerint vagyontalan, tyúkszemű, fűrdőmester, két belgerit végzett, büntetlenül van, magánnyelven, magyar anyanyelvű, budapesti Honfoglalás útja 39. sz. lakos / terheltet vádolom az 1945. évi törvények által törvényre emelt

Nbr. 11. §. 4. és 5. pontjában ütköző háborús bűntettek elkövetésével,

terhelt

terhelt 1934. évben, - közelebbről meg nem határozott időpontban, - a Füstetich Sándor vezetés alatt állott Nemzeti Szocialista Pártba tagként belépett, annak 1939. -ig a Szálasi felelős Magyarista Pártba tagként állásfoglalást tett, ott előbb szervező, majd vezető jellegű tevékenységet látott, 1944. év júniusától a Nyilas-tervezési Párt megbízásából megfigyelést, eljárást tartott a budapesti repülőtér és környékén, 1944. október 15. -án a Horthy proklamáció elhangzása után terhelt vezetésével és irányításával a Budapest környékén elhelyezett német katonák megszállták a repülőtér és környékét, a repülőtér védőerőit lefegyverezték, a Budapesti repülőgépek katonai gépjárműveket feltartóztattak, gépkocsikat lefegyvereztek, a katonai személyeket lefegyverezték, és azonnal megakasztották, hogy a kormányt csapattal a városba jussanak. Terhelt a következően a Sasat út 10. szám alatt lévő nyilas vezérkari tisztelettel feladott feladatokat teljesítette, 1944. november 14. napján terhelt a Sasat úti kapott kinevezés alapján az összes budapesti pártszolgálatosok parancsnoka lett.

Terhelt Szálasi Ferenc 1944. december 27. -án Budapesti főparancsnokká nevezte ki és alezredessé léptette elő. Terhelt rádión keresztül és írásban is bejelentette, hogy átveszi Budapest legfőbb védelmi vezetését, utasítást adott a harcvesztés megkezdésére, és ut. akkor felkérte a parancsnokot is az ut. parancs alapján a nyilas pártszolgálatosok fokozott mértékben részt vettek a város és belvárosi személyek felszámolásában. Terhelt a Sasat út 60. -ban az általa kinevezett Bokor Dénes vezetésével felállította a fegyveres nemzetiszolgálat sorozó bizottságát, melynek feladata volt, a harc továbbfolytatásához az emberanyag az állomány

Terhelt előzetes hozzájárulással és tudással a fegyveres nemzetiszolgálatosok 1945. január 1. napján megrohanták a Dohány ut. 1. szám alatt lévő németi gépkocsi házat, annak mintegy 300 fős lakóját a városba 0.14. számú nyilas párttagok hurcolták, súlyosan megsebesítve, a városba

1896

Tervezett parancsára nyíltak pártszolgálatosak kivégésére. Kabók Lajos szociáldemokrata képviselő és Karácsonyi Sándor szakszervezeti titkár, 1945. január 15 napján.

Terhelt ezen vezető jellegű cselekményekkel a nyilas mozgalomnak segítséget nyújtott a hatalom megszerzésére irányuló lázadásokhoz, a hatalom megtartásához, a hatalom megszerzése után került a kinevezés alapján a nyilas honvédelem keretében államvédelmi kényszerű szolgálat nélkül vezető állást vállalni okát.

Indítványozom terhelt előzetes letartóztatásának fenn-
tartását.

И Д О К О К

556 - Loggendorf, A. 1998

DAPESTI NEPUGYEKSZSEG

Budapest, V., Markó-u. 27. II. em.

Telefon: Elnökség 125434,

Segédhivatal 129-222.

- 3 -

Terhelt a kinevezést elfogadta, rádión és falragaszokon keresztül bejelentette, hogy átvette Budapest legfőbb védelmi vezetését, utasítást adott a harc végeig leendő folytatására, ugyanakkor felkoncolási parancsot adott ki, amely parancs alapján a terhelt fennhatósága alá tartozó pártszolgálatosok tömegesen végeztek ki szökött, valamint be nem vonult személyeket. Terhelt a teljesen reménytelen és esztelen ellenállás sikere érdekében Bokor Dénest órnaggyá nevezte ki és megbízta a fegyveres nemzetiszolgálat sorozó bizottságának felállításával, mely bizottság tömegével szállításra küldött razziaikon összeszedett egyéneket, korra, és egészségi állapotra tekintet nélkül, akiket bevetésekre használtak fel. Terhelt pártszolgálatosai 1945. január első napjaiban elhurcolták a Jókai tér 1. szám alatti svéd védettség alatt álló ház mintegy 300 lakóját és azokat kivégezték. Terhelt az elhurcoltak érdekében közbenjáró gróf Wallenberg svéd követ előtt, letagadta a védettséggel rendelkező személyek elhurcolását, és ezzel megakadályozta Wallenberg követnek az elhurcoltak megmenekülése érdekében történő közbelépését. A nyilas pártszolgálatosok terhelt felügyelete alá tartoztak, így lényegében valamennyi a pártszolgálatosok által elkövetett gyilkosságokért, rablásokért, atrocitásokért, terhelt tartozik felelősséggel. Terhelt 1945. január első napjaiban Bettmann Kurttal megbeszéléseket tartott a budapesti gettó felszámolására. A tervek szerint 500 német katonának 300 nyilas pártszolgálatosnak, és 200 rendártnak terhelt által megállapítandó időpontban koncentrált támadást kellett volna intéznie a gettó ellen, annak lakóit le kellett volna gyilkolni, magát a gettót pedig felgyújtani. A tervek idő előtt napvilágra jutottak és Wallenberg követ közbelépése folytán annak kivitelezése megakadályoztatott. Terhelt utasításra nyilas pártszolgálatosok kivégezték Kabák Lajos szocialdemokrata képviselőt és Karácsonyi Sándor szakszervezeti titkárát. Terhelt a teljesen kilátástalan harc továbbfolytatása érdekében parancsot adott ki több budapesti dunai híd felrobbantására és amikor a robbantással megbízott személyek parancsteljesítést megtagadták, terhelt azokat kivégeztette. Terhelt utasítását a hidak felrobbantására később mégis végrehajtották és így ténykedésének következtében pusztult el a Horthy hírlós híd, a vasúti összekötő híd és a Vágóhid melléti dunai híd.

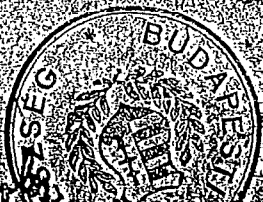
Terhelt teljes magatartásának taglalásával a vádirat nem foglalkozik, mert a véges nyomozás képtelen volt felderíteni valamennyi ténykedését. Szélsőségek mellett terhelt egyike azon minden arányi mévultukból kivétel nélkül embernek nem nevezhető faszarak fenevadnak, akinek kezéhez tízezrek és tízezrek véré tapad és aki cselekedeteivel személy szerint maga is hozzájárult ahhoz, hogy nemzeti és nemzetiségi sírba döntött. Terheltnek az önszántjából, kielégíthetetlen hatalomvágytól vezérelt minden arány való érvényesíteni akarása szerezte halálát, és az országának anyagi javakban felmérhetetlen, felbecsülhetetlen károka kelet.

Terhelt cselekménye a vádiratom indítványi részében megnevezett büntetés tényállási elemeit kimeríti. Terhelt felelősségével és a megidézett indítványozott tanúk vallomásaival a vád tárgyává tett tényállás bizonyítható, a vádemelés tehát indokolt.

Terhelt előzetes letartóztatását azért kell fenntartani, mert a kiszabandó büntetés előrelátható nagyságánál fogva szükségesnek látszik alaposan tartani kell.

Budapest, 1948. május 31.

Mészáros Imre s.k.
Nepugyezség vezetője.h.

Dr. Kádár László
népugyezség vezetője.h.

V: 135335/3

1943. dec. 5.-én a kézdívasárhelyi Minorita Rendház-
ból Budapestre jöttem, hogy itt olaszirodalmat tanulva és olasz és
latin nyelvekből leckeórákat adva a keresett pénzből szüleimnek ta-
mogatására lehessenek. Nem, mintha szüleimék rászorultak volna, mert
hiszen édesapámnak a Váci ut 16. szám alatt biztos megélhetést nyuj-
tó házmesteri állása volt, hanem inkább azért, mert édesapám már 62.
édesanyám pedig 58-ik életévében volt s az előző években mindketten
súlyos operáción estek keresztül, s mint egész életükben nehéz munká-
ban megtört embereket akartam a további fáradalmaktól felmenteni, és
nemcsak, hogy nem sikerült, de meggondolatlan lépéseimmel te-
tönkre tettem őket.

A Váci-ut 16. szám alatt egészen 1944. augusztusáig
laktunk, honnan miután július 2.-án kibombáztak bennünket a XII. kerü-
let Városmajor-u. 33. számú házban, a II. em. 5. sz. általánosan igényelt
3 szoba összkonfortos zsidó lakásba költöztünk.

Közben még a Váci-uton lakva 1944. márciusában, vagy
áprilisában beiratkoztam a nyilaskeresztes pártba az országépítésbe.
Beiratkozásom Szalasinál kapott kihaláltatással kezdődött. Megker-
deztem a pártvezetőt az Egyházzal kapcsolatos állásfoglalásáról és
mikor azt a választ adta, hogy a párt eltörölne a papbírtokokat a
papinótleniséget részből és a reverzalist - az mondám, hogy tegja
gyok a pártnak. Így iratkoztam be az országépítésbe. 1944. okt.
15-ig kb 2-3 gyűlésen vettem részt, ahol a különböző hivatásrendekről
és ezek betartásáról volt szó, már előre kidolgozott tervrajz szerint.
A párt ekkor már a hatalomátvételi biztos tudatában dolgozott, mely
látszó munka szeptemberben, de leginkább október első napjaiban lépett
tetőfokára.

A hatalomátvételi előkészületek a Passereti ut 10. szá-
mu villában folytak már, mikor én is október utolsó napjaiban a
Kőfaragó Győzők Vilmos egy magánemberétől az országépítés vezetőjétől
meghívást kaptam. A villát nemcsak katonai őrizték és jelszóra lehetett
bemenni. Ekkor a ropcédulázás már villában folyt. Ezek rendezésével
nagy íves terv és munka-tervek vonalazásával és az adatok beírásával
foglalkoztam. Október 15.-én a hatalmat átvettük /bár meg ne
történt volna! /

A nagyobb propaganda szempontjából 'papi ruhába' öltöz-
tem, karomra nyilaskeresztet, derekemre pedig pisztolyt öltöt-
tem és pisztollyal a kezben én is az autókát leállítók közé állottam
és minden arra jövő, egy magán, akár katonai, akár személyi gépkocsit
még a külföldi képviselőket is leállítottuk és a párt szolgálatába
igénybevéttük. Ettől kezdve kb. nov. közepéig, mint egy örült, meg-
feszítve az országépítésért futottam minisztériumokból, miniszte-
riumokba, minden mozzanatot látni szerettem volna, mindenütt ott sze-
rettem volna lenni. Különösen a propagandára jártam legtovább, mert
inkább ebben a területen akartam mozogni, felhasználva a reverenda
nagyyszerűségét a propagandisztikus célokra. Szívvel-leléssel szolgál-
tam akartam a párt mozgalomnak. Társadalomgazdasági, szociális cé-
lok vezettek. Minden képen fel akartam emelni, segíteni akartam az
elnyomott alsóbb magyar rétegeken. Sajnos nem megfelelő időben vettük
át a hatalmat, jobban mondva, nem jó helyen tapogatoztam, de ragadtam
az Olaszországban hosszú éveken át felszívott fasiszmus, melynek al-
dozata lettem végérvényesen Magyarországon.

Figyelemmel még, hogy kb. szeptember első felében a
Magyar Zenészerzők, Szövegírók és Zeneműkedők Szövetségével kaptam
állást a Gerliczy utcában, elég szép fizetéssel, mely később 8-9000-
pengőre emelkedett hatalomra jutás után, mikor a nyilas Sami Zoltán
zenei kormánybiztos a szövetség felállítását a Russat balladája fel-
fogása miatt felmentette állásától s helyébe engem nevezett ki.

AF

November vége felé kezdtem ritkábban mutatkozni a Szövetkezetben, míg teljesen elhagytam, s egészen átadtam magam a párt szolgálatába. Innentől kezdődnek borzalmas tetteim.

Elérinte meg sem mertem nézni a kínzásokat, majd bekíváncsiskodtam a "Védelem és megtorlás" szobájába, majd elcsuszott az első pofon, a második, míg végre a lejtőre lépve nem volt többé megállás és tüzet és átkot lihegtem minden ellen, ami zsidó, vagy vele kapcsolatos.

Fantáziámat nagyon felcsigázták az újságokban, folyóiratokban stb. megjelent ellenük szóló propaganda cikkek, meg a Göbbelék rádió-propaganda és az, hogy Budapest körül lett zárva és a gyerekek egyre szűkebbre szorult, közben a rádió egyre bőmbölte: tartsatok ki, felmentésekre jövünk, már el is indultunk. Hittünk benne egészen az összeomlásig. Csodás fegyvereket vártunk. Becsaptak bennünk, mint még soha.

Bukásom leginkább akkor kezdődött, amikor az összes katonai és nyilas vezetőréteg elhagyta a főváros területét és így felhagyva, fejetlenség lett utta felettünk. Ekkor szabadultunk fel szabad gyepűszárra eresztve, a szunnyadó legvadabb emberi indulatok, melyek alvó félben mindnyájunkra közös szomorú kárvatékai, éppúgy, mint betegségek, melyekre való hajlamosságnak alapcsirák mindenkiben kívül nélkül meg vannak, csak alkalom kell rá, hogy a csirák eleterőre kapjajának, míg végre dühöngő és romboló formát öltenek, azzal a különbséggel, hogy míg ezekre általában van orvosság, legalább is megpróbálkozunk rájuk gyógyírt szerezni, a mi nagy betegségünkre már nem volt orvosság, mert eltávoztak az orvosok, a feleségek, akik durva kezevényt kifekasztottak volna, akik irányváltoztatásra bírtak volna bennünket. Embertelen orvénylesek ragadtak bennünket, és nélkül rohantunk vesztünkbe. Hazánk iránti el nem vitatható kezdeti nagy szeretetünket az ordító propaganda idegenül kreterelte, míg végre a fegyveres ellenségnél is adázabb ellenében tekintettük a zsidót. Alvó szenvedélyeim a XII. ker. Városmajor-u. 37. számú parthelyiségben ebredtek fel kb. nov. utolsó felében. A párt nem sokkal előbb költözött oda. Vajha soha közelünkbe nem jött volna!

Mikor a Városmajor utcai parthelyiségbe kezdtem látogatásokat tenni, melyek később éjszakai tartózkodást eredményeztek, eleinte nem vettem részt a tervezett kiszállásokban, sem razziákban, csak csak akkor tettem, amikor már az első pofonokat a parthelyiségben elcsusztak, majd durva utalegelésekkel fejezték. Sorrendel az eseményekben nem tudok tartani, csak nagy vonalakban.

Egyszer egy délelőtti folyamán hazafelé menet a Csaba-u. Városmajor-u. sarokhoz érve a Városmajor utcán sok zsidót kísérték szűk menetben, melyet megpillantva a következő hangos megjegyzést tettem: "vonulnak a zsidók batyuval a hátukon Jeruzsálembe!" Erre ugyanazon sarkon kb. harminc magával a menetet nézők közül a Csaba-u. 7/a-ban a földszinten lakó kuriai bíró - neve nem jut eszembe - a következőket mondta: "nem érzékeny magát egy két pap így nyilatkozni?" Erre én irigyzatos dühbe gurultam elkezdtem őt szidalmazni, mindenek lefordítam orrával, majd rendőr jött, felírta nevünket, közben nyilasok is összefutottak, letartóztatták a rendőrt, kit később elengedtek, le akartak tartóztatni a kuriai bíróságra, de az lakásába futott, mi utána, de nevén nem ismertem ismeretlen rangosabb nyilas közbe lépésére nem kísértük be.

2-3 hétre rá, biztatásomra és vezetésemre ismét megjelentünk, hogy kikísérjük, de ő már elutazott, állítólag Sopronba. Csak felesége és a család voltak otthon. Hazakutatást tartottunk. Emlékezetem szerint semmit sem vittünk el. Haza fénnyel kapjuk, súlyos verést kapott volna. Egyik este, Bokor Dénes vezetésével megjelentünk Dalmáciai Hírvivőgyűjtőjének levő villájában, hol állítólag zsidókat dúltak. Hazakutatást tartottunk, mely semmit sem eredményezett. Dalmáciát elvert, feleségét és leányát azonban saját gépkocsiján 3-4 rablóval elszállítottuk a Városmajor utcai parthelyiségbe, hol pár nappal rá

...tudomásom szerint bántódás nélkül tértek vissza lakásukba, saját kocsi-
jukon, rádiók azonban a part részére vissza lettek tartva.
Szintén egyik este, vezetésemmel megjelentünk Bajor Gizi
művész Pilsudszky uti villájában, szintén zsidók után, de senkit sem
és emmit el nem vittünk.

Másik alkalomkor meg a Városmajor utcai kórház körzetével
foglalkoztunk. Bokor és Megadja vezetésével berohantunk, ordítottuk és
szitkozódva ütöttük-vertük őket, minden értéküket, s kb. 100-150 embert,
nőket és férfiakat, öregeket és gyermekeket, ott helyszínen közönséges
puskák, pisztolyokkal és géppisztolyokkal kivégeztük, agyon fekvőket
az ágyban, az erősebbeket és járt tudókat pedig az épület különböző
helyiségeiben. Az értékeket és ruhaneműket átvittük a parthelyiségekbe
nyílás és arra rászorult családoknak enyhé ellenértékért átadva kioszt-
tuk. Ezt az épületet később 1945. január valamelyik napján a Csepel
ról hozzánk csetlakozott ugynevezett csepeli vidékből, kb. 200-250/a
Városmajor utca védelmére kiküldött alakulat emberei felgyújtották.
Egyik napon azután behatoltunk az Új János Kórházba
és az előbbihez hasonlóan durva uttlegelezések és szitkok után részben
részben a Városmajor utcai part házból a Dunápartra kísérve, ki-
vegeztünk kb. 80-100 embert vegyesen férfiakat, nőket, öregeket és
gyermekeket.

1945. január 12. vagy 13.-án a környi vezetéssel a Krisz-
tina krt. 10. sz. lévo Pozsonyi kávéház tulajdonosánál jelentünk meg. A
bincéből és a tulajdonos lakásából élelmet /csokor, kávé, liszt, stb./
fogtunk és pezsgőt és ékszeret vittünk el. Ekkor történt, hogy míg mi
tutattunk Szabó János nagy kiabálással a kávéház termébe mentem, hol
Szabó már erősen uttlegeelt egy embert, aki szökött és hazaaruló zászlo-
lak minősített, mire én is uttlegelem halmoztam el, majd kivittük az
udvarra, hol már Szabó összegyűjtötte a lakókat. További ordítózásaira
mondtam neki, hogy ne sokat kövélj, lódd egyen a hazaaruló bitangot,
ardördült le a pisztoly, az a szó pedig elvágódott, de a lövés egy
lak halottát is eredményezett. A név szerint nem ismerek, de szakasz-
vezető, vagy őrmester lehetett. Szabó ezután meg a ki nem szenvedett
alósra kb. 3 lövést lesújtott és parancsot adott a ház legoltalmi pa-
nokának, hogy a meghaltakat eltemessék.

1945. január valamelyik napján 10-12. partszolgálatos veze-
tésemmel, berohantunk a Magyarórádi Szabó és Paulay Ede utca sarkán lévo
zsidó védett házba, honnan 400-500 zsidót, fiatalokat és öregeket dur-
ván szitkok, ordítózatok és uttlegelezések közepette bekisértük az Andrássy
számu parthelyiségekbe, ott mindenüket elvettük, majd első ruháik-
ban meghagyva a Dunápartra vittük és a Dunára lövöldöztük őket. Az
épület másnapra szeszélyesen szétlalam okok következtében kigyulladt és
megégett.

1945. január 12-13-án szintén vezetésemmel megrohantuk a
Dobréntei ut 10. számu zsidó szénatoriumot, hol kb. 80-100 személyt a kerthelyiség-
ben parancsra kivégeztük, az értékeket és ruhaneműket, meg 5 ápoló-
t egy részben kb. 20-24 éves keresztény fiúval a Nemetvölgyi ut 5.
számu parthelyiségbe vittük, hol szörnyű kínzások és vadállati megvece-
sítések után, a nőknek gumibottal, méhükben vajkálva, a fiút pedig
mészénél asztalhoz szegve, majd lerántva az udvaron kivégeztük.
Megnevezhetetlen barbárságot én magam követtem el.

December utolsó felében lehetett, mikor vezetésemmel megro-
hantuk a Dobréntei ut 10. számu házban és az első emeleten egy francia
vadászi zsidó családhoz csengettem be, honnan a 3 tagu családot /sok
szer, ruhanemű és élelem meg itallal a Városmajor utcai partházba vit-
tük őket nagyon megvertük a tudomásom szerint sorsuk a halál volt. Kés-
őbbükben nem vettem részt.

Január 18.-án történt a következő: kb. megadmagammal a
Nemetvölgyi ut egyik épületében a partházról feljebb és balra megrohantuk

179

tunk egy nevén ismeretlen orvos alezredest, kit szörnyű utlegek között a pártházba vittük, kit igazoltatása után szabadon bocsátottunk.

Január 18.-án történt szintén a következő: Kb. 20-ad magam-mal behatoltunk a Karácsony utca sarki épület pincéjébe, honnan körül-20 tagu rendőrtiszt csoportot, köztük tisztviselőket, pisztolyaikat elvéve, bekisértük a Németyölgyi uti párthelyiségbe. A pártszolgálat vezetőjénél őket leigazolta szabadon bocsátotta. Erre én Pokornynak szigorú parancsot adtam visszahozatalukra, ki 20-ad magával be is hoztak őket, a tisztek védelmére kirendelt másik 20 tagu rendőrcsoporttal együtt. Mikor bejöttek, dühölgve nekik rontottam, egy őrnagyot és feleségét arcul ütöttem, majd feltartott kezekkel géppisztoly-örizet alá vetettem őket, utána bevittünk a szobába egy főhadnagyot, kit igen megvertünk és összerugdostuk. Ekkor történt, hogy Megadja és vezetése alatt álló nyilas társai a hűségházából, mely velünk szemben volt, reánk rohtottak, a rendőröket kiszabadították engem letartóztattak és másnap szállítottak a Várba, ahol 20 napot őrizetben töltöttem, míg elálenem az eljárás folyamatban volt.

Kb. január első napjaiban történt, hogy vezetésemmel az Andrássy uthoz nem messze lévő egyik mulató pincéjében megjelentünk, hol elfoglaltunk kb. 1500 üveg legkülönbözőbb italt, melyek egy részét elvittük, másik részét pedig a németek vitték tulajdonukba.

2) Január 16-a körül történt, hogy a Németyölgyi uttól jobbra, az egyik utcában behatoltunk egy villába Pokornyi vezetésével, ott kb. 20 tagu lakosságot feltartott kezekkel az utcára állítottunk, bent nagy kutatást tartottunk, sok élelmet és ruhaneműt elvittünk, én egy mérnököt arcul ütöttem, másnak tudomásom szerint nem történt bántalmazása.

3) Innen átmentünk egy szembelevő villába, hol szintén nagy kutatást tartottunk. Igen sok pipere cikket elvittünk /kölnivizet, fogpász-akat, keféket, filmeket stb./ kb. 1 vagy 1 1/2 teherautóra való, meg egy értékes fényképezőgépet és beállítottuk a párthelyiségbe.

December utolsó felében történt, hogy feljövet az Andrássy utca 60-be az egyik szobában találtam egy tartalékos századost, kit zsidó-ak minősítettem, többet magammal szörnyen megvertem majd 9-10ed magával a pincébe vittük és 7-et köztük ott ki is végeztünk, az én irányításom-al és közreműködésemmel.

Decemberben történt, amikor Bokor, Megadja és én másokkal megjelentünk a Ferenc krt. egyik épületében ifjabb Morelli lakásán, hol nagy kutatást tartottunk. Itt is megérkezett idősebb Morelli, kit nagy ömlemmel fogadtuk, mert tulajdonképpen őt kerestük. Mindkettőjüket meg-ittük, majd vezetésemmel 4-5-en idősebb Morelli lakására mentünk, hon-ol hosszú idő múlva egy pénzkazettával, sok arany ékszerrel és ezüst-akcsákkal /edényekkel/ s kb. 100-120.000 pengővel az ifjabb Morelli-akcsára visszahozottuk, míg végre tőle is elszedett ékszerekkel és-10 ezer pengővel, mindkettőjüket a Városmajor-utcai párthelyiségbe-ittük. Ott még tovább vallattuk és utlegeltük, őket további értékeik-utalva. A fiatalabbik Morellit ezután elengedtük, az öregebbikét-letartottuk további vallatásoknak kitéve, többi értékei után, míg-ve egy szobába zártuk, honnan nyilván az oroszok oda jutása-ak kiszabadult.

4) Németyölgyi uton január 16-18-a között több pince át-vasában vettem részt, honnan több zsidót állítottunk elő a párthe-és-ak kiket megvertünk, kiknek további sorsáról azonban minthogy-én már le lettem tartóztatva, semmi felvilágosítással szolgálni nem-ot.

Bokorakkal még sok utcai rezziat tartottunk, honnan sok-ott katonát, vagy magát igazolni nem tudó fiatal embert szedünk-ak kiket felszerelve kiküldtünk a frontra.

Igen sok nem általam behozott zsidó megverésében és-ett "kinyírásában" vettem meg részt, kikről számot adni nem tudok.

December hónapban részt vettem még a Budakeszi úton la-ak kát. Nevelő Otthon /talan Szt. Margitról nevezett/ helyén.

ban bujkáló kb 60-70 zsidó megvexálásában, kik közül többet megvertünk, majd mindnyájukat el akartuk hajtani, de felsőbb parancsra már az utról visszavittük őket. Közülük később a Városmajor utcában felismertem egy nőt, kit átadtam nyomban az arra jövő pártszolgálatosoknak. Később hallottam, hogy a nőt a Dunaparton vagy az Obudai teglagyár felé vezető úton agyonlőtték.

December utolsó napjaiban lehetett, amikor párthelyiséget keresve a Krisztina körúton a régi Horváth kerttel szemben egy 5-6 emeletes palotába mentünk be és az első emeleten egy 6-7 méter széles lakásba csöngöttünk be. Mindenkit leigazoltunk. Az egyik személy még az nap este a Városmajor utcai partház kertjében, miután megvertük, pártszolgálatosok kivégezték.

Hatalomra jutás után az Endresz György téren egy zsidót tartóztattam le, ki főhadnagyi ruhában volt. Öltöztetve Nagy csődület támadt, a népből többen kiválva, megkilincseltek az aldozatot, a Verbóczy gimnáziumban székelő fegyveres pártszolgálatnak átadtam az édesanyjával együtt, ki vele volt, kiknek azonban további sorsáról semmit nem tudok.

Még december elején a Kékgolyó utca elejéről hurcoltunk 3 nőt a Városmajor utcába, kiket, ha nem tudok a pártszolgálatosok kíméssel együtt az Obudai teglészintbe kísérték. További sorsukról nem tudok.

November második felében történt, amikor a Kékgolyó utca elején, valamelyik épület pincéjében negymennyiségű lábbeli anyagot és kb 50 pár kész birgeri csizmat készítettünk fel, honnan a nyersanyagot részben a csizmaket egészében a parthelyiségbe szállítottuk és a pártszolgálatosoknak kiosztottuk.

Január közepén orosz bombázások közepette a Déli pályaudvarról 50-60 mázsás bőranyagot foglaltam le és szállítottuk be a Nemzetvédelmi uti parthelyiségbe, mely anyagnak további sorsáról nem tudok.

Ugyancsak január elején történt, hogy többek között megjelentünk a Keleti pályaudvarhoz tartozó a Ruggyanta gyár mögötti pályaudvaron, hol pártszolgálatosok részére és harvára vonulók részére sok bőrkabátot, bőrmellényt és nadrágot foglaltam le és szállítottuk teherautón az Andrássy ut 47.sz. alatti parthelyiségünkbe.

Pardon!

Január elején kb 20-25 magammal szintén a Déli pályaudvaron megszállottam a pályaudvar parancsnokság épületét, hogy annak parancsnokát egy elűzdöm. - nevét már nem tudom - azon feljelentésre, hogy leszabotálta a pályaudvaron vesztegelő waggonokat tartalmát, lefoglaltassam; nem kaptuk ellenben meg és így eredménytelenül tártunk ki.

Legjobb tudomásom és lelkiismeretem szerint tettemet megírva vetettem, ha mégis valami elkerülte volna figyelmemet, s tevékenységemről vállalomra, megtört szívvel és lélekkel ismerem el és emberek előtt, mindenkitől bocsánatot kérek.

Kelt Budapest, 1945. szeptember 6.

P. Kun András s.k.
minorita szerzetes
aldozó pap.

Budapesti népbíróság.

Nb. XV.11.2718/1948/6. szám.

J e g y z ő k ö n y v .

Készült a háborús bűntettek miatt N i d o s i Imre ellen indított bűnügyben a budapesti népbírószágon, Budapesten, 1948. évi június hó 24 és 25. napján megtartott nyilvános tárgyalásról.

J e l e n v a n n a k :

Dr. Rácz Endre tanácselnök.

Nidosi Imre vádlott.

Patyi Gyula Fkp.
Rózsa József Mkp.
Földvári Jenőné Szdp.
Rintye Márton Npp.
Tóth Sándor Mkp. pót.
kiküldött népbírák.

Dr. Korányi Károly ügyvéd.
kir. védő.

Dr. Szepesi István jkvvezető,

Hortobágyi Sándor, Megadja László,
Olaszi Sándor, Sáska János,
Frisch Márton, Sipos István,
Tisza Vilmos, Vidra Mihály,
LNLlei László, Ménési Lócs Akos,
Horváth Ernő, Rágóci Lajos,
Ujvárnelyi István, Domonkos Miksa,
Smaylla Géza, Balázs László,
Földes Jenő, Szilágyi Jenő,
Bakos Géza, Neimann János,
Szabó Károly, Erdélyi László,
Rehák Gyula

Dr. Balassa László
Dr. Kelemen Endre
orvosszakértők.

tanúk.

Tanácselnök a tárgyalást a Bp. 301. §-a szerint az ügy rövid megjelölésével megnyitotta, a hallgatóságot megfelelően figyelmezteti és vádlottat személyes viszonyai felől kikérdezi.

Az 1948. évi március hó 25. napjától előzetes letartóztatásban lévő vádlott tanácselnök kérdésére nem válaszol.

Tanácselnök az 1948. évi március hó 24. napján felvett rendőrségi jegyzőkönyvből felolvasta vádlott személyi adatait, melyek a következők:

Nidosi Imre, szül. 1907. május 8-án, Budapesten, nős. Biró Mária-val, magyar állampolgár, magyar anyanyelvű, budapesti illetőse. Lakik: Budafok, monfoglalás útja 39. sz. alatt, fürdőmester, vagyontalan, katonai szolgálatot teljesített honvéd, két polgári iskolát végzett, apja: Nidosi Nándor, anyja: Kellner Palla, büntetve nem volt.

Tanácselnök megállapítja, hogy a mai tárgyalásra megidézetek közül Szalay Pál tanú a megadott címen ismeretlen. Rehárhegyi Fischer Katalin a Gyűjtőfogházból időközben szabadult, Müller Károly tanú szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg.

Népgyűlés a tárgyalás megtartását indítványozza.

Védő a Bp. 286. §. 2. bek. értelmében előterjesztést tesz és kéri a tárgyalás elnapolását és előadja, hogy a fogházban meglátogatta vádlottat és nem tudott vele értekezni, ugyanis vádlott nem szolgált meg, onkivületei állapota volt. Annak ellenére, hogy a népbírószágnak a vádlottnak a vádiratot időben kézbesítette, azonban a védelem ezt a kézbesítést nem tekinti megtörténtnek, mert vádlott a kézbesítés után

sem volt öntudatánál, így tudomása nincs a vádirat kikészítéséről. Ezt a körülményt igazolták vádlott szobátársai, akik megerősítik a védelem ezen álláspontját, hogy vádlott állandóan önkivületi módban van, aminek következtében a védelem nem tudott megfelelő tárgyalásra előkészülni.

Népügyész a védő indítványának ellutasítását kéri, mert vádlott ezideig normálisan viselkedett, a rendőrség pedig a népügyész előtt részletes, mindenre kiterjedő és beismerő vallomást tett. Vágyozza Keresztes Lajos rendőrmozgó főhadnagy kihallgatását vádlott akkori magatartására, továbbá orvosszakértők meghallgatását vádlott egészségi állapotának megvizsgálására.

Népírószág meghozta, tanácselnök kihirdette a következő végzést:

A népi bíróság elrendeli a vádirat felolvasását és orvosszakértők meghallgatását és a tárgyalás megtartása vagy elnapolása tekintetében az orvosszakértők meghallgatása után fog határozni.

Védő a Bp. 384. §. 9. pontja alapján semmisségi okot jelenít meg Tanács a Bp. 301. §-ának 4. és 5. pontjában foglalt felhívás figyelmeztetés után elhagyják a tárgyalótermet.

Tanácselnök a Bp. 304. §-a értelmében felolvasta az 1944. május hó 31. napján Bu:3105/1948 szám alatt kelt vádlottnak a Bp. 255. §. 1. és 2. pontjában megjelölt részét.

Tanácselnök felhívására vádlott nem válaszol.

Tanácselnök ezután fogatosítja a korábban elrendelt értő meghallgatást.

Dr. Balassa László, szül. 1889. május 23-án Székesfehérvárlakik: Budapest, Pannónia ut 6. sz. alatt, nős tszéeki elmeszakér érdektelen,

Dr. Kelemen Endre Kistapolcsányban született, 48 éves lakik: Budapest, Zsarnóci utca, nős, tszéeki orvosszakértő, a 233. §-ának 2. bek.-ben foglalt figyelmeztetés után orvosszakértői véleményüket az írásban becsatolt véleményükkel egyezően adják.

Tanácselnök kérdésre; szakértők előadják:

Vádlott egészségi állapotában nincsen olyan objektív változás, hogy vádlott ne tudna felelni, vagy a védekezésre képtelen.

Védő kérdésre orvosszakértők előadják:

Amikor vádlottat a gyűjtőfogház kórházában megvizsgálták meghallgatták vádlott szobátársait is, akik ugyanazt mesélték, amint a védelem már korábban előterjesztett, így megállapítottuk, hogy vádlott tökéletesen észreveszi azt, amire neki szüksége van. Vádlott fején sérülésnek a nyomát nem észleltük.

Tanácselnök felhívására orvosszakértők és a védő megvizsgálják vádlott fejét és lábát, azonban az orvosszakértők megállapítják, hogy vádlott fején sérülés vagy annak maradványa egyáltalán látható és a bal alsó lábszáron régebbi műhességből gyógyult fődagadás barna elszíneződéssel, amely annak következménye, hogy elkapott következtében mérgesedett el, de jelenleg teljesen begyógyulva.

Védő bejelenti, hogy orvosszakértők véleményét nem fogadja el és a Bp. 246. §-a értelmében kéri vádlottnak zárt intézetbe szállításának elrendelését, mert a felhívott törvényszakaszmódot a bíróságnak arra, hogy vádlottat legalább két hónap időtartamra zárt intézetbe orvosi kezelésre és megfigyelésre utalja. Eaalatt idő alatt állandó gyógykezelés és megfigyelés alatt lehet tartani vádlottat és ez az idő elegendő vádlott elmeállapotának behatárolására.

vizsgálására is.

Népügyész a védelem indítványát ellenzi, mert a védelemnek módjában lett volna ellenőrző szakértő kirendelését kérni és a védelem ezen indítványa kizárólag az eljárás elhúzását okozza.

Tanácselnök ismételt kérdésére vádlott nem válaszol.

A népbíróság meghozta, tanácselnök kihirdette a következő

v é g z é s t :

A népbíróság a védelem által előterjesztett indítványt elutasítja, mert a kihallgatott orvosszakértők mindenben kitévedő alapos véleménye megnyugtatóan bizonyítja, hogy vádlott beszámítható semmi olyan betegségben nem szenved, amely őt a védekezésre képtelenné tenné, így a védelemnek azon indítványa, mely szerint vádlott zárt intézetben történő elhelyezését és megfigyelését kéri kizárólag az eljárás elhúzására ad alkalmat.

Védő a Bp. 384.§.9. pontja alapján semmisségi okot jelent be. Tanácselnök a Bp. 305.§.1. bek. értelmében felolvasta vádlottnak a nyomozás során a rendőrség előtt tett vallomását.

Védő a felolvasás megkezdése előtt bejelenti, hogy a hivatkozott törvényszakas alapján csak akkor olvasható fel a vádlott vallomása, hogyha a vádlott szabad elhatározási képességében nincs korlátozva. Így a hivatkozott törvényszakas értelmében vádlott vallomása fel nem olvasható, ugyanis a Bp. 301.§-a előírja, hogy vádlottat a személyes viszonyai felől kik kell kérdezni. A Bp. 302.§-a értelmében pedig vádlott jelenléte nélkül a tárgyalást megtartani nem szabad, itt pedig az a helyzet, hogy ha vádlott bár testileg itt van, de szellemileg nincs. Így a Bp. 307.§- értelmében sem vádlotthoz sem vádlott a kihallgatandó tanúhoz kérdést nem tudunk intézni, így a védekezésre teljesen képtelen és ennek alapján is a nyomozati vallomás felolvasásának a mellőzését és ismételten a tárgyalás elnapolását indítványozta.

Népügyész a védelem indítványának elutasítását kéri.

A népbíróság meghozta, tanácselnök kihirdette a következő

v é g z é s :

A népbíróság a védelem indítványát elutasítja és elrendeli vádlott nyomozati vallomásának felolvasását, mert vádlott elméleti képessége nincs korlátozva, melyet a népbíróság az orvosszakértők véleménye alapján kétséget kizáróan megállapít, így tehát vádlott nem azért nem nyilatkozik, mert nem tud, hanem azért, mert akar.

Védő indítványának elutasítása miatt a Bp. 384.§.5.6. és 9. pontja alapján semmisségi okot jelent be.

Tanácselnök ezután felolvasta vádlottnak a nyomozás során a rendőrség előtt majd a népügyesség előtt tett nyomozati vallomásait.

Tanácselnök felhívására vádlott nem nyilatkozik.

Védő bejelenti, hogy vádlott a Gyűjtőfogház kórházában a vele egy kórteremben lévő Rehák Gyula és Horváth Ernő előtt világozó pillanatában kijelentette, hogy nem ő volt Budapest védője, hanem a testvérbátyja Nidosi Nándor, aki egyébként nagyon hasonlít hozzá. Erről a körülményről tud Olaszi Sándor is és kéri ezen tanúnak az első közteli kihallgatását.

Népügyész észrevételt nem tesz.

Tanácselnök a Bp. 306.§-a értelmében elrendeli a bizonyíték felvételét.

B e j o n H o r t o b á g y i S á n d o r tanu, szül. 1910. július 9-én Edelény községben, lakik Budapest, Táltos u. 9.sz. alatt, jelenleg a Gyűjtőfogházban jogerősen kiszabott 6 évi kényszer munka büntetését tölti, nős, sütosegéd, érdektelen a törvényes figyelemztetés után előadja:

Vádlottat ismerem. 1945. január 6-án szemlét tartott az Andrássy ut 60.sz. alatt, ott láttam őt személyesen. Azelőtt csak hírből ismertem vádlottat. En a tohorzó bizottságnál dolgoztam, és ő a tohorzó bizottságot akarta megsemlélni. A tohorzók iroda vezetője Bokor Dénes, és ez alkalommal Bokor azt mondta, hogy vádlott a fegyveres pártszolgálat ujjászervezője. Vádlott dr. Vajnáól kapta a parancsot, de hozánk már ő továbbította úgy, hogy mi a jelentésünket már vádlottnak tük. Vádlottól kaptuk a rendelkezéseket, hogy mennyi ember kell a frontra küldeni. Az itt jelenlévő vádlott azonos azzal az egyénnel, ak szemlét tartotta. Azt Bokor Dénestől hallottam, hogy vádlottat ő nevezte ki őrnaggyá vagy alezredessé.

Védő kérdésére: Vádlottat nem téveszttem össze Nidosi Nándorral, mert őt is ismertem. En hallottam, de köztudomású is volt, hogy vádlott kapott parancsot dr. Vajna Ernőtől a fegyveres nemzetszolgálat ujjászervezésére. Nidosi Nándort Budapest körülvárása után már nem láttam, tudtommal azelőtt a Pasaréti úton teljesített szolgálatot. Mást előadni nem tudok.

Tanu megesketését a népbíróság indítvány hiányában mellőzte.

B e j o n M e g a d j a L á s z l ó tanu, szül. 1921. május 20-án Hódmezővásárhelyen, jelenleg a Gyűjtőfogházban jogerősen kiszabott 10 év kényszer munkabüntetését tölti, nős, optikai csiszoló, érdektelen a törvényes figyelemztetés után előadja:

Vádlottat az Andrássy ut 60 szól ismerem. Emlékszem arra, hogy Bokor Dénes az Andrássy ut 60-ban egy sorozóbi bizottságnak volt a vezetője, amelylyel őt vádlott bizta meg és Bokor Dénes egy vacsorát rendezett vádlott tiszteletére és en ezen a vacsorán tudtam meg, hogy vádlott lett Budapest városparancsnoka és ezen a vacsorán vádlott honvéd alezredesi egyenruhában jelent meg. Bokorék egyébként sorozással foglalkoztak, de olyanokat is besoroztak, akiket azután fogdostak össze en erről vádlottnak is tudnia kellett, mert ott ezt mindenki tudta. Tudtommal a pártszolgálatosok is vádlott parancsnoksága alá tartoztak, mert mi is feltétel nélkül engedelmeskedtünk vádlottnak.

Védő kérdésére: En a bátyámtól tudtam meg, hogy vádlottat nevezték ki Budapest városparancsnokává, ezt egyébként is szélte mindenki. Mást előadni nem tudok.

Tanu megesketését a népbíróság indítvány hiányában mellőzte.

B e j o n O l a s z i S á n d o r tanu, szül. 1902. július 21-én, Szarvason, jelenleg a Gyűjtőfogházban életfogytiglani szabadságvesztés büntetését tölti, nős, festőművész, érdektelen, a törvényes figyelemztetés után előadja:

Vádlottat nem ismerem személyesen, En 1945. január havában már Kapuváron voltam és ott hallottam, hogy Budapest védője Nidosi Imre alezredes lett. En már 1944. december közepén még karácsony előött elhagytam Budapest területét, így közele bit előadni nem tudok. En vádlottnak csak a bátyját ismertem, aki nem azonos az itt jelenlévő vádlottal. Mást előadni nem tudok.

Tanu megeskétése a népbíróság indítvány hiányában mellőzte.

B e j o n Z á s k a J á n o s tamu, szül. 1919. május 29-én Budapestben, jelenleg a Gyűjtőfogházban a jogerősen kiszabott 15 év

kényszermunkabüntetését tölti, tisztviselő, érdektelen, a törvényes figyelemztetés után előadja:

Vádlottat ismerem, egy alkalommal láttam őt. Engem a nyilasok letartóztattak és a Kabók ügyben hallgattak ki 1945. január 6-án vagy 7-én. En ugyanis a Divat Csarnok személyzeti osztályának vezetője voltam és kapcsolatban állottam a Mátrai-féle Kiskának különiménnyel. December végén vagy január elején Mátrai magához hívott, hogy egy 6 személyből álló csoportot kellene másnap őrizet alatt tartanom, de ugyanakkor egy őrmester figyelemztetett, hogy ez nagyon veszélyes vállalkozás, mire én ezt a megbízást nem vállaltam el és visszamentem a Divatcsarnokba. Másnap azután letartóztattak engem és Mátrait is, továbbá ezt azt őrmestert, aki előző nap figyelemztetett és a Városháza utca 14 sz. alá vittek. Itt vádlott és Rettmann Krt hallgattak ki és a kihallgatásom alkalmával tudtam meg, hogy az a 6 személy, akiknek az őrizetet vállanom kellett volna baloldali magatartású letartóztaltok voltak, akiket Mátraiék szabdítottak ki a Toloncházból és a kihallgatásom alkalmával Nidosi István olyan értelmű nyilatkozatot tett, hogy ez a 6 ember már el van intézve. En ezen kijelentésből arra következtettem, hogy ki is végezték őket. Azt azonban határozottan nem tudom, hogy ennek a 6 embernek valóban mi lett a sorsa. Arról csak később értesültem, hogy ezen 6 személy között volt Kabók Lajos és Karacsony Sándor is. Vádlott a kihallgatásom alkalmával párttagként hat viselt. Mást előadni nem tudok.

Tanu megesketését a népi írók és írók hiányában mellőzte. Bejön Frisch Márton tan., szül. 1901. március 6-án Nagyváradon, jelenleg a Győző fogházban a jogerősen kiszabott 15 évi kényszermunkabüntetését tölti, néptelen, bádogos és szerelő, érdektelen, a törvényes figyelemztetés után előadja:

En 1940. január 4-én került a Városháza 5.14-be. Ekkor vádlott elé vittek, aki azonnal kihallgatott. Vádlott szobája a felemeleten volt. Megítélésem szerint vádlott pártszolgálatvezető lehetett, mert az utasításokat adta ki. Vádlott utasítására ezután a Thál csoporthoz vittek. Ez egy nyomosó csoport volt. Itt elszedték értéktárgyaikat, majd levetkőztették. Tudok arról, hogy vádlott azokból a dolgokból, amelyeket nálunk elszedtek, a nyilasoknak kiutalásokat és közölt, mert a nyilasok vádlott aláírásával hoztak cédulákat, amely a kiutalt anyagot tartalmazta. Engem a Thál csoportnál, miután 2300 P.m. elbűttek, megverték. Ekkor láttam azt, hogy 9 személyt behoztak a Thál csoport elé, akiket szintén levetkőztettek, majd megverték és el is vitték őket. Olyanokat is hoztak be a Városháza utca 14-be, akiknek védelvelek voltak, melyet azután elvettek. En egy alkalommal 1900-on felüli védelvelet olvastam meg. Amíg én a Városháza utca 14-ben voltam január 17-ig, kb. 120. személyt vittek onnan Kisa, Dunapártra. Ezek között voltak orvosok is, főleg sebesek. A sebeseket tudtommal a lözde palotába vitték, de hogy azután mi történt velük, azt nem tudom. Tudomásom szerint ott csak a Thál csoport működött, de az utasításokat a vádlottól kapták. Arról nem tudok, hogy vádlottnak, ott felettese lett volna. Arra emlékszem, hogy Gerától egy alkalommal jött egy leirat, hogy a nyilasok a verengzéseket hagyják abba, azonban azt mondták, hogy ez a parancs már idejét múlt. Az itt jelenlévő vádlott azonos Nidosi Istvánval. Védő kérdéseire En vádlottnak írásbeli és szóbeli tanácskozások között közvetlenül láttam és hallottam, de olyan parancsot nem hallottam személyesen, amely szerint vádlott kivégzésre adta volna utasítást.

Egyébként vádlottnak szavazása volt az, hogy minden szociál-
és zsidót ki kell végezni. Mászt előadni nem tudok.

Béjón Sipos István tanu, aki előadja, nem azonos az ezen ügyben szereplő Sipos István tanuval, mert ezen ügyvel kapcsolatban semmit előadni nem tud, és vádlottat ismeri.

Népügysz bejelenti, hogy Sipos István tanu kihalga eláll, mert Sipos István egyébként is lényegtelen körülmények tud vallomást tenni.

Béjón Lissz Vilmos tanu, szul. 1899. má-
1-én Segesváron, lakik: Budapest, Markó u. 1/b. sz. alatt jelenleg
Gyűjtőfogházban jogerősen kiszabott életfogytig tartó szabadság-
és büntetést tölti, nőtlen, magántis tvisező, érdektelen, a tör-
vényes figyelemztetés után előadja.

Vádlottat ismerem, mindössze két alkalommal találkoztam
vele 1944. december végen vagy január elején. A Fő kerülettel jo
egy utasítás, hogy Horváth István kerületvezező jelenjen meg a
Városháza u. 14-be, tekintettel arra, hogy Horváth nem tartózkodó
idehaza, így Kocsis Mihályt küldte a kerület Horváth helyett.
Kocsist pedig én kísérttem el. A Városháza u. 14-ben amikor az os-
szes kerületekből jelen volt nk, bejött vádlott és előttünk beje-
lentette, hogy ő vette át Budapest város parancsnokságát, bejele-
te továbbá, hogy alezredesi kinevezést kapott és a mai naptól ke-
ve ő lett Budapest védője. Ettől kezdve vádlottnak voltunk aláre-
ve és így vádlott volt a Pesti oldalon a pártszolgálat legfőbb
parancsnoka. Vajnásk ekkor már Budán voltak. A második alkalommal
január közepén 14-en vagy 15-en találkoztam vádlottal a Kisteli
pincéjében, amikor vádlott az eskuvőjére készült.

Védő kérdésere a pártszolgálatosok fenntartás nélkül te-
jesítették vádlott parancsait. Arról is beszéltek, hogy vádlott
ját magát nevezte ki pártszolgálatvezezőnek és Budapest védőjé-
de ezt én pontosan nem tudom. Keesman Barizt István az V. ker.
zezője alárendeltje volt vádlottnak. Mászt előadni nem tudok.

Tanu megesketését a néphírség indítvány hiányában mellő-
Béjón Vádrá Mihály tanu, szul. 1905. márci-
9-én Budapesten, lakik: Győr, Győri ut. 12. sz. alatt, jelenleg a Gyű-
fogházban jogerősen kiszabott életfogytiglani kényszermunkabüntet-
sét tölti, női fogdrászmester, érdektelen, a törvényes figyelemztet-
és után előadja.

Vádlottat a nyilas pártházból ismerem 1944. decemberében
találkoztam vele, de őt már korábban ismertem. Ismertem Nidosi Nán-
dort is, de az itt jelenlévő vádlott Nidosi Imrével azonos. Vádlot
karácsony előtt járt kiinn a Városmajor utcai pártházban, majd az
Andrássy ut. 47-ben és utasítást adott, hogy katonákkal és pártszol-
gálatosokkal menjünk ki a németek segítségére az Istenhegyi ut és
az Országgyűlési utra. Emlékezetem szerint ez december 25-ke körül
volt. Így vádlott felhívására kb. 60-an mentünk ki, ahol én fogság-
ba is estem és e 60 ember közül én összesen 4-ről tudok, akik
életben vannak. En csak az Andrássy ut. 60-ban hallottam, hogy vádlot
vette át Budapest városparancsnokságát, de arról tudok, hogy vádlot
nak a pártszolgálatosok felett korlátlan hatalma volt. Így vádlott
nak tudni kellett minden atrocitásról. Arról is tudok, hogy ezekről
vádlottnak jelentés ment be. Még a verekedést is jelentettük a Fő k
kerületnek. Azt nem tudom, hogy Nidosi Nándorral mi történt.

Népügyész kérdésére: Tudtommal Bokor Dénes a XII. ker. pártszolgálat vezetője volt, de vádlott által jutott magasabb előléptetéshez és beosztáshoz.

Védő kérdésére: Az megfelel a valóságnak, hogy vádlott az volt Budapesten a nyilasok legmagasabb parancsnoka, amikor a nyilasok vezetői Budapestet elhagytak, de ezeket csak mástól hallottam. Arról tudok, hogy december 24-től vádlott volt nyilas vonalon Budapest teljes hatalmu parancsnoka. Mást előadni nem tudok. Tanu megeskütését a népbíróság indítvány hiányában mellőzte.

Bejön dr. L u l l a i L á s z l ó tanu, szul. 1898. szeptember 1-én Rozsnyiban, lakik: Budapest, Kázmér u. 24. sz. alatt, nőtlen, székesfővárosi altitisz, érdektelen a törvényes figyelemzés után előadja:

Vádlottat nem ismerem. 1944 december végén láttam falragaszokat vádlott aláírásával, melyen hirdette Pest védelmének átvételét. Ugy emlékszem, hogy ez a falragasz azt is tartalmazta, hogy vádlott a közigazgatást maga alárendelte és az jól emlékszem, megörklő intézkedést is tartalmazott a plakát.

Tanácselnök tanu elátárja a nyomozás során a rendőrség előtt tett vallomását, melyet a tanu teljes egészében fenntartott.

Védő kérdésére: Arra emlékszem, hogy a plakáton Nidosi aláírás volt. Értesem szerint vádlott megalkályozhatta volna Budapest hídjainak felrobbantását. Mást előadni nem tudok. Tanu megeskütését a népbíróság indítvány hiányában mellőzte.

Bejön M é n e s i L ó r ó s A k o s tanu, szul. 1924. december 11-én, Budapest, Aradon lakik: Budapest, Hógyes Endre 6. sz. alatt törvényesen elvált, magántisztviselő, érdektelen a törvényes figyelemzés után előadja:

Vádlottat 1944-ből ismerem a Városháza utcai nyilasházból. En ugyanis 1944 december 27-től 1945 január 12-ig voltam vádlott mellé beosztva. En kizárólag, mint gépiró teljesítettem ott szolgálattot. Vádlott volt a Városháza utcai 14. sz. alatti ház parancsnoka. Az itt jelenlévő vádlottat felismerem ő Nidosi Imre és nem tévesztém össze Nidosi Nándorral. Nidosi Nándort nem is ismertem. A Városháza utcai nyilasháznak vádlott teljes hatalmu parancsnoka volt. Azonkívül Budapest városparancsnokának is nevezte magát, de azt nem tudom, hogy ilyen kinevezést kitől és milyen módon kapott. Vádlott úgy képzelte, hogy a Budapestben tartózkodó összes katonai alakulatok alája vannak rendelve. Azt háározottan tudom, hogy vádlott parancsnokság alá tartozott a Ludovikan szervezett összes alakulatok. Arra emlékszem, hogy a Városháza utca 14-ben volt szervezve egy halálbrigád, melynek a parancsnoka Balogh volt és ezzel kapcsolatban arra is emlékszem, hogy a svéd követsegről Wallenbergot behozták, majd amikor a követseg tiltakozott, vádlott azt mondta, hogy ennek után fog nézni. Ezután rövid idő múlva Baloghhoz letartóztatlak, de azt nem tudom, hogy a Wallenberg úgy miatt váltották vagy tartóztatlak volna le és azt sem tudom, hogy Wallenbergnek mi lett a további sorsa. Balogh leváltása január első napjaiban történt és ezután az ő helyét Thál János vette át. Tudok arról, hogy a Városháza utca 14-ben tartózkodott Hay Lujza is. Emlékszem arra, hogy egy szokott honvédet előállították a nyilasházba, mire vádlott az összes ott tartózkodókat lerendelte az udvarra és előttük személyesen

pofozta meg és rugdosta meg az előállított szökött honvédet. A honvéd a további sorsáról nem tudok. Ott előttünk nem végezte a vádlott. Arra emlékszem, hogy Vörösvárynak SS főhadnagy jelentette a vádlottnak, hogy a Jókai u.1. sz. házban üldözöttek vannak előretört. Vádlott ekkor parancsot adott Vörösvárynak, hogy menjenek ki és távoztassák le azokat. Ezt én nem személyesen hallottam, de fültanútól hallottam, hogy erre az akció a vádlott adott parancsot személyesen. Pontosan annak a nevére, aki ezt a parancsot adta már vissz emlékezni nem tudok. Azt sem tudom pontosan, hogy a Jókai u.1. alól hány embert hoztak be, de az tény, hogy sokat. Az biztos hogy ezen akció megkezdésére vádlott adott parancsot, de azt, hogy a végrehajt milyen módon történjen azt nem tudom, hogy vádlottól származott-e. Vádlott egyébként többnyire ittás állapotban volt, mintha a városban járt volna. Január 13-én otthagytam a Városháza utca 14.sz. alatti nyílaskházat és nem is mentem többet vissza. Amikor a nyílaskházat elhagytam vádlott már több volt, mint a pártszolgálatosok parancsnoka, mert ekkor már városparancsnok volt, de természetesen alája tartoztak a pártszolgálatosok is.

Népügyész kérdése: Tudtommal a kerületek nem jelentették a pártszolgálatosok t. lkapásait. Nem tudok vádlottnak olyan parancsáról, melyben elrendelte volna a kerületi pártvezetőknek, hogy az atrocitásokat szüntessék be. Ha lett volna vádlottnak ilyen értelmű parancsa, erről feltétlen tudnom kellene. Az igaz, hogy a Városháza u.14.sz. alatti ház élelmiszer raktára megfelelt egy ~~alakításnak~~ elsőrendűen felszerelt budapesti kávéház békébeli raktárának. Hatalmas élelmiszer készlet volt felhalmozva. Az is megfelel a valóságnak, hogy a vádlottnak volt szerepe Budapest élelmézésére terén, mert tudok arról, hogy vádlott az egyes budapesti gyárakból, többször utalt ki élelmiszert.

Véde. kérdése: En semmit sem kinevezési okiratot nem láttam, amellyel vádlottat alezredessé vagy városparancsnokká kinevezték. Arról tudok, hogy vádlott éjjel és nappal állandóan benn tartózkodott a nyílaskházban.

Népügyész kérdése: Azt nem is kereste senki, hogy vádlottat kinevezte ki alezredessé, vagy városparancsnokká, hanem mindenki gondolkozás nélkül teljesítette a parancsát, és nem kérdezték, hogy vádlott kinevezése és megbízása megjelent-e a hivatalos lapban. Tudtommal ilyen akkor már nem is volt. Vádlott rádiószózatát nem hallottam, el, énben a fogalmazványt olvastam. Tartalma a végsőig való ellenállás és a harcra, valamint a német szövetségesek melletti kitartás volt, mert a felmentő seregek már közelegnek és kifogják üzni az orosz hadsereget Magyarországról. Azt plakátokon olvastam, hogy vádlott a szökött katonákkal szemben felkoncolást helyeztet kiállításba. Azt nem tudom, hogy ezt a beszédet, melynek a fogalmazványát láttam, vádlott elmondta-e. Mászt előadni nem tudok.

Népügyész indítva ny ozza, véde nem ellenzi, a népbíróság elrendeli a tanu megeskésítését.

Tanu a Bp.217.§-ában röglalt ismételt rigyelmeztetés után az esküt letette.

B e j ö n H o r v á t h E r n ő tanu, szul.1918.február 7-én Satoraljaúj helyen, jelenleg a Gyűjtőfogházban nem jogerős 8. évi kényszer munkabüntetését tölti, nős, volt rendőrfelügyelő, érdektelen a törvényes rigyelmeztetés után előadja:

Vádlottat a Gyűjtőfogházban ismertem meg. Korábban nem találkoztam vele, amikor behozták, igen furcsán viselkedett, majd amikor egy alkalommal szólasra tudtam birni, kérdeztem őt a váddal kapcsolatban, amikor vádlott közölte velem, hogy 1944 karácsonyáig

a Gellértfürdőben volt alkalmazva, majd azt mondta, hogy az azutáni időkre nem emlékszik, csupán arra emlékszik, hogy orosz fogságban volt. Vádлотtal egy kórteremben voltunk és ugyanott volt Rehák Gyula is. Rehák említette, hogy úgy emlékszik, hogy vádlott bátyja Nidosi Nándor volt Budapest városparancsnoka, mert ő beszélt is Nándorral, mint városparancsnokkal.

Népgyász kérdéseire: Vádлотt előzőleg félrebeszélt és onnan gondoltam, hogy lucidumintervallumban van, mert értelmesen kezdett beszélni. Amikor vádlottat behozták a kórterembe, akkor sem beszélt. En olyan tanácsot nem adtam vádlottnak, hogy játssza a bolandot. A kórházban senki nem bántalmazta, és arra emlékszem, hogy vádlott a fejét és aláhát fájlalta és panaszkodott, hogy a nyomozás alatt megverték. Általában csendesen motyogva beszélt és azt mondta, hogy oroszországban volt politikai taborban. Említette, hogy Kieyben háromszor volt kórházba. En a vádiratot felolvastam előtte és kérdeztem tőle, hogy ezek megtörténtek-e. Ekkor mondta vádlott, hogy a Gellértfürdőben dolgozott december 27-ig, onnan pedig Oroszországba került és csak ott tört észhez, míg a közbeeső időre nem emlékszik.

Orvosszakértő kérdéseire: Ez a beszélgetés a vádirat kézbesítése után történt néhány nappal és mindössze egy alkalommal beszéltem vele.

Védő kérdéseire: Vádлотt rossz állapotban került a kórházba, ahol diétás kosztot kapott. A fején nem láttam sérülést, csak fájlalta. A beszélgetés alkalmával kb. félórát volt magánál. A vádiratot azelőtt a kezébe sem vette, az ott volt a feje alatt. Állandóan mereven nézett, még azt is említette a beszélgetés alkalmával, hogy kárcsonyra valahová Pest környékére az apósához ment ki. Azóta rosszabbodott vádlott állapota, mert ha az ajtó nyílt mindjárt rázkógni kezdett, azaz és habzótt a szája. A ruháját egyébként állandóan tépdeste magáról. Az orvosok engem nem hallgattak ki, amikor ott jártak. Mászt előadni nem tudok.

Tanu megeskete a néphiróság indítvány hiánya ban mellőz. Tanácselnök ismerte vádlottnak a Magyar Kommunista Párt tudakozóirodájához 1947. évi július hó 21-én és augusztus 12-án küldött leveleit.

B e j o n n á k ó c z y L a j o s tanu, szül. 1926. évben Kadarkakúton, lakik: Csepel, Réttkényi út 60. sz. alatt, nőtlen, egyetemi hallgató, éretlen, a törvényes figyelmeztetés után előadja: tanu.

Vádлотt kéri, népgyász és védő kúzz egyezően hozzájárulnak a tanunak a népgyász előtt tett nyomozati vallomásának a felolvasásához.

Tanácselnök felolvasta ~~azaz~~ tanunak a nyomozás során a népgyász előtt tett vallomását, melyet teljes egészében fenttartott.

Tanácselnök kérdésére: Nekem 1945 január 12-én 23 óra 10 perckor kellett volna a Horthy Miklós hidat felrobbantani, amelyet nem tettem meg és a következő reggel fogtak el. Erre írásbeli parancsot kaptam, amelyben az volt: "A hidat az előbb említett időpontban robbantsa fel, emberátmenet nem számít." Amikor vádlottól ezeket a parancsokat megkaptuk, felhivta a figyelmünket a parancsok teljesítés következményeire. Amikor letartóztattak vádlott elé vitték, a rendfőközvetem letéptem és megvertettem. Vádлотt azonosíttatott a személyvel, aki nekünk a hidrobbantásra a parancsot kiadta. En vádlottal többet nem találkoztam.

Népgyász kérdéseire: En ismertem vádlott bátyját is, de nem volt közöttük olyan hasonlatosság, hogy össze lehetett volna őket ve-

vesztetni. En saját szememmel láttam a két tisztársam holttestét, akik az Apponyi téren voltak kivive. A nyakukra tábla volt akasztva, amelyre az volt írva, hogy így jár, aki nem teljesíti a parancsot. Nekem és a másik két tisztnak is muszáj képzettségük volt.

Védő kérdésére: Azt hallottam, hogy vádlott parancsára és az ő emberei végezték ki a másik két tisztet. Engem vádlott ítélte halálra és ő adott át a kivégző osztagnak. Mászt előadni nem tudok. Tanu megesketését a népbíróság indítvány hiányában mellőzték.

Bejön Udvarhelyi István tanu, szül. 1909. február 21-én Vácra, lakik: Budapest, Huszáru. 6. sz. alatt, nős, főpincér érdektelen a törvényes figyelmeztetés után előadja:

Tanu kéri, népbíró és védő nem ellenzi a tanu nyomozati felolvasását.

Tanácselnök ezután felolvassa tanunak a nyomozás során a népbíró és ügyészség előtt tett vallomását, amelyet a tanu teljes egészében elfogadott.

Védő kérdésére: B. Szilágyi János detektív, aki engem letartóztatott, ő mondta, hogy Nidosi főtestvér parancsára történt a letartóztatás.

Mászt előadni nem tudok.

Tanu megesketését a népbíróság indítvány hiányában mellőzték.

Bejön Domonkos Miksa tanu, szül. 1890. március 28-án Végvecsén, lakik: Budapest, Sip u. 12. sz. alatt, nős, községi ügyvezető, érdektelen a törvényes figyelmeztetés után előadja:

Vádlottat személyesen nem ismerem, vele soha nem találkoztam. En az egykori zsidótanács ügyvezetője voltam és innen tudtam meg, hogy minden bajoka vádlott volt. Minden utasítás alkalmával vádlott nevére hivatkoztam. Tudok arról, hogy a gettó likvidálását úgy szervezték meg, hogy az oroszok bejövetelére előtt egy katonai karhatalom fogja láncfűvel elpusztítani a gettókat, amelyben addig kb. 70.000 ember volt elhelyezve. A gettó területére csak 3 ember aláírásával lehetett bejenni, ezek közül az egyik vádlott volt a másik Rettmann Kurt és a harmadik névre nem emlékszem. Amikor megtudtam, hogy a gettónak milyen sors van szánva, Szalay Báltól kértünk segítséget, aki eljött. Schmidt Hubert német tábornoknál, ugyanis ő volt német vonatközvetlen a legfőbb irányító, s részen eredménnyel, mert ez a feladat le lett állítva. Megpróbáltunk vádlotthoz is kapcsolatot keresni, de minden eredménytelen maradt. Akár hol, atrocitást láttam, vagy felkoncolást és az emberek emberi érzésére apelláltam, mindannyiszor közölték velem, hogy vádlott parancsára történt minden. Ez 1944 karácsonya után kezdődött el.

Népbíró és ügyészség kérdésére: Sokszor törték be a nyilasok a gettó területére eskb. ezeremberre tehető azoknak a száma, akiket a nyilasok így a betöréseik alkalmával kivégeztek. Természetesen ebben a számban nincsenek benne azok, akiket egyenként hurcoltak el a gettóból és végezték ki.

Védő kérdésére: Az megfelel a valóságnak, hogy a kezemen voltak olyan akták, amely szerint a gettó területére csak vádlott és két társa aláírásával lehetett bejenni. Mászt előadni nem tudok. Tanu megesketését a népbíróság indítvány hiányában mellőzték.

140

Bejön Smarila Géza tanu, szül. 1885. január 6-án Budapesten, lakik: Csobánca u. 8. sz. alatt, nős, vasmunkás, szövetség főtitkára, érdektelen, a törvényes figyelmeztetés után előadja: Vádлотtat valamikor láttam, de az időt már pontosan meghatározni nem tudom. Engem 1945. január 11-én a Gestapótól behoztak a Markó utcai fogházba. Itt a fogháztiszt nem vett át. Ekkor telefonált a városparancsnokhoz, hogy mi történjen velünk. A városparancsnok azt az utasítást adta a fogháztisztnak, hogy vigyenek a Szt. István krt. 2-be. A telefonálás megtörténte előtt vitatkoztak az átvételéről, amely vitatkozás előttünk folyt le és az egyik fogor mondta, hogy Nidosihoz a városparancsnokhoz kell telefonálni. Amikor a Szt. István krt. 2.-be bevitték, már ott is voltak, hogy köztünk vannak Lajos és Karácsony Sándor is. A beérkezésünk után a nyilasok azonnal nekiestek Kabóknak és 8-an kezdtek utilegelni. Miután borzalmasan megverték, kivitték a szobából és kicsit később ismét megverni kezdték. Kabók elterült a földön és mozdulatlan maradt és úgy hiszem, hogy már ott agyonverték. Vele kapcsolatban azután továbbiakat nem tudok. Ennépént abban az időben a gyógyfürdők igazgatója voltam, vádlott pedig mint tyukszemvágó dolgozott a Gellért fürdőben. Vádлотt már akkor is inkább pártember volt. En azután január 12-én szerencsés körülmények között megmenekültem. Vádлотtall közelebbit előadni nem tudok. Az itt lévő vádlott azonos Nidosi Imrével. Mászt előadni nem tudok.

Tanu megeskésztést a néppiróság indítvány hiányában mellőzte.

Bejön Balázs László tanu, szül. 1921. május 10-én Budapesten, lakik: Budapest, Szt. István park. 3. sz. alatt, nőtlen, orvostan hallgató, érdektelen, a törvényes figyelmeztetés után előadja:

En vádlottat nem ismerem. Engem a Jókai u. l.-ből vittek be a Városháza utca 14-be. Ennek a nyilasháznak vádlott volt a parancsnoka. Egy alkalommal közénk zúrtak egy nyilast és töle is hallottuk, hogy vádlott a parancsnokuk. Vádлотt szobája felől igen gyakran hoztak levetkőzött embereket. Jókai utcából 300 embert állítottak elő, ezek közül kb. 230-at igen súlyosan bántalmaztak. Aláandóan ígérték, hogy majd szabadlábra helyeznek minket és Vörösváry egy néhány emberrel el is készítette a szabadlábra helyezését de azok sem szabadlábra nem kerültek, mert Thálék addig nem engedte el, amíg vádlott hozzá nem járult a szabadlábra helyezésükhöz. Vádлотtak arról tudnia kellett, hogy mi történik a Városháza u. 14. sz. alatt, mert akik ott voltak, mindnyájan tudták. Hoztak a Városháza utca 14-be másokat is, nemcsak a Jókai utca üldözöttjeit. Emlékszem arra, hogy behoztak két 12 éves gyereket, akik a gettóból kiszöktek és ezeket a nyilasok pofozták, majd amikor elájultak hajuknál fogva emelték fel és tovább utilegelték. Mászt előadni nem tudok.

Tanu megeskésztését a néppiróság indítvány hiányában mellőzte.

Bejön Földes Jenő tanu, szül. 1898. május 23-án Budapesten, lakik: Budapest, Somogyi Béla ut. 21. sz. alatt, nős, gyári képviselő, nős, érdektelen, a törvényes figyelmeztetés után előadja:

Vádлотtat nem ismerem. En a Városháza utca 14-ben voltam, amely nyilasháznak vádlott volt a parancsnoka. En az őrségtől hallottam, hogy Nidosi Imre a ház parancsnoka. Engem is a Jókai utca l.-ből vittek el. És amikor kb. 300-unkat beszállítottak a Jókai u. 14-be az őrségtől hallottam, hogy az akcióról jelentést kell tenni Nidosi alezredernek. Közelebbit vele kapcsolatban előadni nem tudok.

Tanu megeskötését a néphírség indítvány hiányában mellőzte.
 Bejón Szilágyi Jenő tan. szul. 1897. február 3-án Pimaszombaton, lakik: Budapest, Klauzál u. 8.sz. alatt, nőtlen rendőrelzeredés, érdektelen a törvényes figyelemztetés után előadja.
 Vádoltat mindössze egyszer láttam, 1945 januárjában. En 1945 januárjában a Városparancsnokságon teljesítettem szolgálatot, min a katonai rendőrség parancsnoka és az egyik alkalommal január 8- vagy 10-én bejött Bakos fhdgy, hogy baj van és üntessük el a fual mert jön Nidosi Imre város parancsnok szemlet tart és minket fel akar koncolni, mert tudomására jutott, hogy mi bujkálunk, zsidókat rejtegetünk. A helyzet valóban az volt, hogy nálunk igen sok üldözött volt katonai egyenruhával felszerelve. Ezeket azután vádolt látog társaink híreire szeljel dugdostuk és mindössze 10-12 gyengébb embert állítottunk ki vádolt elé szemlére. Vádolt gyébként Csikés ezredeshez jött fel, aki a tényleges városparancsnok volt. A szemlé Csipkés közölte vádoltal, hogy ezekkel az emberekkel nem lehet harcolni, mire vádolt beszédet mondott, hogy fel kell az olyan emberek koncolni, akik megszökhnek vagy a harcot nem akarnak részt venni. A felkoncoláshoz pedig összesen két ember kell, az egyik, aki a koncolást elvégzi, a másik pedig, aki ezt nézi és tanúsítja. Ezután arról a jelentést neki terjesszék fel és minden koncolásról 5 hold föld jár. Ekkor azzal távozott vádolt, hogy még majd be fog jönni. Mi azután feltűnt, hogy vádolt ismét visszatér és mindannyi amentünk az oroszokhoz. En magam is üldözött voltam, és engem november 20-án csempeszték be a városparancsnokságra. Az utcákon sok akasztott embert láttam táblával a nyakukon és a felírás alatt mindenhol Nidosi aláírás volt. Az orosz parlament faxakt terek leg gyilkolása majdnem bizonyos, hogy az 6 ne vehez fűződik. Csipkés végrelenul fel voltak háborodva ezen cselekmény miatt és ok mondták, hogy ezt Nidosiek csinálták. A parlament tereket a Ferenc József lakótelepe körül lőték le. Most előadni nem tudok.

Tanu megeskötését a néphírség indítvány hiányában mellőzte.
 Bejón Bakos Géza tanu, szul. 1911. évben Budapest, lakik: Budapest, Király u. 35.sz. alatt, elvált, honvéd főhadnagy, érdektelen a törvényes figyelemztetés után előadja.
 Vádoltat ismerem 1944 decemberében találkoztam vele, én ugyanis őrséget adtam a svéd védett háznak, majd december utolsó napjaiban a nyilasok betörték ebbe a védett házba, mely az Üllői u. 4.sz. alatt volt. És elvitték az őrséget is. Előzőleg hallottam vádolt rádióbeszédét, melyet úgy olvastak fel, mint vádolt parancsát. A lényege a végsőig való harc és felkoncolás azoknak, akik megalkusznak és szökhnek. Ez egybeesett az osrom megkezdésével. A védett házról az emberek elvitték és amikor elmentem értük, akkor találkoztam vádottal a Városháza utca 14-be. Az itt jelenlévő vádott felismerem. O volt az. Vádolt akkor azt mondta nekem, hogy vonjam be az őrséget a védett házból, valamint a többi védett házaktól is. En azután nem vontam be, majd később vádolt jött a városparancsnokságra azzal, hogy sorakoztassuk az embereket, mert szemlet akar tartani. Ekkor kb. 80 emberünk volt. Mi kb. 20-at sorakoztattunk, akiknek vádolt beszédet tartott, a lényege az volt, hogy harcolni kell és aki a parancsnak nem engedelmeskedik, fel kell koncolnunk. Több helyen láttam felkoncolt embereket, többek között a Városligetben 14 év körüli gyerekek voltak kivégezve. Tábla volt a nyakukban, "Igy jár aki szökhik" felírással és Nidosi alezredes aláírásával. Láttam egy másik helyet, ahol 8-10 ember volt felakasztva és a nyakukban akasztott táblára az volt írva "egy nyilasért 10 kommunistát". Az aláírások után minden táblán vádolt neve szerepelt. Az orosz parlament tereket a Soroksári úton lőték le és Csipkés ez

redes engem küldött ki az ügy kivizsgálására és annyit sikerült megállapítanom, hogy azon a környéken nyilasok és vádlott emberei ténykednek, azonban közelebbit a gyilkossággal kapcsolatban megállapítani nem tudtam. Vádlottat azután orosz fogságban felismertem. és ott kérdeztem tőle, tudja-e, hogy mit kap itthon a cselekményeiért. Azonban vádlott egyáltalán nem volt a bűncselekmények tudatában.

A felkoncolásra azt mondta vádlott, amikor a beszédet tartotta, hogy ahhoz mindössze két ember kell, egyik, aki végrehajtja, a másik, aki tanuskodik, ezért azután 5 hold föld jár. En 1944 novemberében kötöttem a nyilaspárttal egy olyan megállapodást, hogy egymás embereit nem tartóztathatjuk le, azonban e mekellérére több tiszte és altiszte találtam azután agyonlőve. Tudtommal az Üllői út 4.sz. alatti védett házba összesen 6-8 embert végeztek ki. Vádlottnak az egészségi állapota oroszországban teljesen rendben volt. Mászt előadni nem tudok.

Tanu megeskétését a népbíróság indítvány hiányában mellőzte.

Bejön Haimann János tanu, szül. 1898. szeptember 8-án Budapesten, lakik Budapest, Sallay Imre u. 20/b. sz. alatt, nős, OTI vezérigazgató helyettes, érdektelen a törvényes figyelmeztetés után előadja:

Vádlottat nem ismerem. Soha nem láttam. Előadom, hogy 1944. november 28-án a csendőrök a Szövetség utcába több embert letartóztattak, köztük Kabók Lajost, Karácsony Sándort és engem is. 1945. január 6-án Mátraiék elakartak minket engedni, de a városparancsnoktól utasítást kaptak, hogy tovább kell minket szállítani, azonban közben a Divatesarnok emberei Kabók Lajost felismerték és ezután vittek be minket a Mária Terézia lakánában lévő nyilas különítményhez. Onnan a Markó utca fogházba vittek, de a fogháztiszt nem akart átvenni, majd telefonon beszélt a városparancsnokkal, névszerint Nidosival. Ezt csak az őrségtől tudtuk meg, mert a telefonálás alkalmával nevet nem említett a fogháztiszt. Innen azután a Szt. István körút 2-bé vittek, ahol Kabók Lajost agyonverték. Nekünk később szörnyű körülmény között sikerült megmenekülni. Mászt előadni nem tudok.

Tanu megeskétését a népbíróság indítvány hiányában mellőzte.

Bejön Szabó Károly tanu, szül. 1916. november 17-én Budapesten, lakik Budapest, Sztalin tér 2.sz. alatt, nős, technikus érdektelen a törvényes figyelmeztetés után előadja:

En a svéd követségen dolgoztam Wallenberg mellett, mint az őtítkára és ilyen minőségben több alkalommal tárgyaltunk vádlottal. Wallenberg több alkalommal felvette tte azt a gondolatot, hogy vádlotthoz valamilyen módon összeköttetést kell teremteni. Ezt Szabó Pál útján gondoltuk elérni, aki a rendőrség részéről megbízottunk volt. Sajnos az a próbálkozásunk eredménytelen maradt, mert ez nem sikerült megteremteni. Emlékszem arra, hogy amikor a Jókai u. 1.sz. alatti svéd védett házat a nyilasok megrohanták, az ott tartózkodókat elhurcolták, én eljártam vádlottnál, aki a Városháza u. 14.sz. alatti házba nyilasház parancsnoka volt, azonban vádlott több alkalommal kijelentette, hogy a Városháza u. 14-ben a Jókai u. 1.sz. alatti ház védettjei nincsenek és ezekről neki nincs tudomása. Így, hogy csak napok múlva tudtam meg, hogy valóban ok hurcolták el. Sajnos, akkor már késő volt. Ezután az Üllői út 4.sz. alatti házból hurcolták el a nyilasok a követség tisztviselőit a Mária Terézia lakánába, azzal, hogy másnap kivégezik. Mi ezzel kapcsolatban Szalay álnál megtettük a lépéseket, mire ő kiszállt a rendőrséggel, de még jókor, mert utközben, mielőtt a Mária Terézia lakánát elmentek.

volna, sikerült utolérni őket és valamennyit kiszabadítottuk, úgy, hogy ezeknek semmi bajuk nem történt. A Jókai u. 1.sz. alatti ház elhurcolásával kapcsolatban tárgyaltunk a német és magyar parancsnokságokkal egyaránt, és ezt az akciót mindenhol vádlott számlájára írták. Mi azután január 13-án váltunk el Wallenbergertől és hogy ve ezután mi történt, arról nekem nincs tudomásom.

Tanácselnök tanu elétárja a nyomozás során a rendőrség előtt tett vallomását, melyet a tanu teljes egészében fenntartott.

Tanácselnök kérdésére: Azt határozottan állítom, hogy vádlott volt az első számú és legnagyobb ellenségünk, mert bármerre mentünk, mindenhol vádlott névvel találkoztunk és mindenhol beleütköztünk. A vádlott által kibocsájtott bevonulási plakátokat láttam és emlékszem, hogy a tartalma az volt, hogy aki nem vonul be, az ott ahol elfogják a helyszínen agyonlövik. Arra is emlékszem, hogy vádlott előléptetése alkalmával az Operaházban egy díszelőadást rendeztek de ennek a pontos idejére már nem emlékszem.

Népügyész kérdésére: Arról értesítünk, hogy a Gettó elleni akcióra a Royal szállóba volt vezényelve, egy különítmény és ennek kellett volna adott pillanathban a Gettó megsemmisítését végrehajtani. Erről az akcióról Szalay Pál értesített és őt küldtem az egyik német tábornokhoz, hogy a svéd követség nevében tiltakozzon, ugyanis Wallenbergertől olyan értelmű utasítást kaptam, hogy helyette és nevében nyugdottan intézkedhetem, ennek alapján küldtem aztán Szalay Pált német tábornokhoz, aki a után valóban le is állította ezt az akciót.

Védő kérdésére: Arra határozottan emlékszem, hogy vádlott felelőségre vonta Szalay Pált, akit mi küldtünk vádlotthoz a Jókai utca 1. sz. alatti ház elhurcolásai érdekében, hogy neava kozzon az ő dolgáa, így tehát vádlott feltétlenül felelős és kizárólag az ő akciója volt a Jókai utca 1.sz. ház üldözöttjeinek elhurcolása. Más előadni nem tudok.

Tanu megesketését a népbíróság indítvány hiányában mellőztük. Bejött a B. d. e. l. y. i. L. á. s. z. l. ó. tanu. sz. ü. l. 1925.

április 26-án Honos közösgben, lakik: Kispest, ONCSA telep, nős, szabó, érdektelen a törvényes figyellmeztetés után előadja:

Engem a nyilasok 1944 december 24-én fogtak el és a Városháza utca 14-be vitték. Itt vádlott elé állítottak, aki megpofozott és azt mondta, hogy kifog végeztetni. Az itt jelenlévő vádlottat felismerem, azonos azzal az egyénnel, aki elő a nyilas házában állítottak és annak a névnek a jelenlévő vádlott volt a parancsnoka. Ott a nyilasházban hallottam, hogy a Jókai utca 1-et kiürítették, rajtam kívül még nagyon sok katonaszökevényt fogtak el és aki nem lépett be a Hungarista légióba, azt kivégezték. En Darabond zászlóstól hallottam hogy vádlottat Szálasi nevezte ki alezredessé és ő bízta meg Budapest védelmével. Azt láttam, hogy egy partizánt elfogtak és behozták a nyilasházba, ott borzalmasan megkínozták és másnap ugyanazt az egyént láttam főbelöve. Más előadni nem tudok.

Tanu megesketését a népbíróság indítvány hiányában mellőztük.

Tanácselnöknek a bizonyítás kiegészítése tárgyában feltett kérdésére:

Népügyész indítványozza Szalay Pál tanunak a Bp. 306.§.3. bek. értelmében az internálókáborból való elővezetésének elrendelését és kihallgatását. Indítványozza továbbá a Városháza utca 14.sz. alatti nyilasház vádlottjai ügyében hozott ítélet indoklásának ismertetését. Indítványozza továbbá a már halálra ítélt és kivégeztet Kessmann Baritz Istvánnak a siralomházban a népügyész előtt tett

149

lomásának a felolvasását.

Védő a népügyész indítványát nem ellenzi, a maga részéről is kéri Keesmann Baritz, népügyészi vallomásának felolvasását, azonkívül kéri Rehák Gyula tanukénti kihallgatását annak igazolására, hogy nem vádlott volt Budapest város parancsnoka, hanem a testvér bátyja Nidosi Nándor.

A népbíróság meghouta, tanácselnök kihirdette a következő

v é g z é s t :

A népbíróság elrendeli a népügyész indítványa értelmében a Városháza utca 14.sz. nyilasház vádlottjai ügyében hozott ítélet indoklásának felolvasását, továbbá Keesmann Baritz István elítélt siralomházi vallomásának felolvasását, továbbá Rehák Gyula előállított tanu kihallgatását, valamint Szalay Pál tanunak a kihallgatását abban az esetben, amennyiben ennek fogadtatása a tárgyalás elnapolására nem szolgál.

Tudomásul vették.

Tanácselnök ezután ismertette a népbíróság előtt Nb.XVII. 1431/1946.szám alatt Csiszár Gábor és társai ellen folyamatban volt bünygyben hozott ítélet indoklását, valamint Keesmann Baritz István elítéltnek a siralomházban népügyész előtt tett vallomását.

Tanácselnök kihirdette a következő

v é g z é s t :

A népbíróság a mai tárgyalást az idő előrehaladott volta miatt elhalasztja. A tárgyalás folytatására határnapul 1948.évi június hó 25.napjának d.e. 1/2 9 óráját tűzi ki, ugyanezen helyiségbe, mely határnapra az érdekelteket jelen végzés kihirdetésével a törvényes követezmények terhe mellett megidázi.

Tudomásul vették.

Kmst.

Jegyzőkönyv folytatólag felvétellett a fenti bünygyben 1948.évi június hó 25.napján folytatólagosan megtartott nyilvános tárgyalásról. Jelen vannak fevőtirtak.

Tanácselnök megállapítja, hogy a megjelenésre kötelezettek valamennyien megjelentek.

Tanácselnök ezután folytatja a bizonyítás kiegészítés iránt elrendelt bizonyítási eljárás lefolytatását.

Bejón Rehák Gyula tanu, szül.1894.február 28-án Szabadka, jelenleg a Gyűjtőfogházban jogerősen kiszabott 5 évi fegyházbüntetését tölti, nős, gazdálkodó, érdektelen a törvényes figyelmzettetés után előadja:

Vádlottata kórházban ismertem meg. A bátyját már korábban ismertem, még 1943 vagy 44.évből. Azt nem tudom, hogy vádlott volt-e Budapest parancsnoka, de az az újság hírek alapján úgy emlékszem, hogy Nidosi Nándor volt Budapest város parancsnoka. En 1944 december elsőjén hagytam el Budapestet. En mint főispán működtem, de a katonai parancsnokkal semmiféle összeköttetésben nem állottam. En vádlottal a kórházban többször akartam beszélni, de ő mindössze egy alkalommal mondott annyit, hogy Oroszországban volt. Mászt előadni nem tudok.

A tanu megesketését a népbíróság indítvány hiányában mellőzte.

Népügyész bejelenti, hogy Fischer Katalin és Szalay Pál tanukat nem állították elő, így a kihallgatásuktól eláll.

Védő észrevételt nem tett.

Tanácselnök a bizonyítási eljárást befejeztnek nyilvánítja és felhívja a népügyészt a vádnak, védőt és vádlottat a vélelem

nek szóbeli előterjesztésére.

Népügyész a vádat az írásbelivel egyezően fenntartja.
Védő írgalmas ítéletet kér.

Tanácselnök felhívására vádlott nem válaszol.

A néphíroság ezután zárt tanácskozásban meghozta, tanácselnök nyilvánosan kihirdette a külön íven szövegezett és csatolt ítéletet a rendelkező rész felolvasásával és az indokolás lényeg tartalmának szóbeli előadásával.

Tanácselnöknek a Bpp 350 §. a szerinti felteveti kérdésére

Népügyész: a kihirdetett ítéletet tudomásul vette.

Védő semmiségi panaszt jelent be az 1947 évi XXIV. t. 19 §. alapján a Bp. 384 §. 5., 6. és 9. pontjai alapján, azonkívül a Bp. 385 §. 1/b és c. pontja alapján a II. Bn. 28 §. alapján, valamint a Btk. 92 §.-ának nem alkalmazása miatt. A tárgyaláson bejelentett semmiségi okokat fenntartja. A y Not-nál szóbeli tárgyalás kitűzését kéri.

Tanácselnök megállapítja ismét, hogy vádlott nyilatkozni nem kíván.

Tanácselnök kihirdette a következő végzést:

A néphíroság a bejelentett fellebbezéseket elfogadja és az iratokat a Néphíroságok Országos Tanácsához felterjeszti rendeli, egyben vádlott előzetes letartóztatását az ítélet jogerő emelkedéséig meghosszabbítja, mert a kiszabott büntetés súlyánál fogva vádlott szokásától alapsan tartani lehet.

Tanácselnöknek a Bp. 497 §. 1. bekezdése értelmében a halálraítélt vádlotthoz intézett kérdésére:

Vádlott nem nyilatkozik.

Védő kegyelemért folyamodik.

Tanácselnök a Bp. 498 §. 1. bekezdése értelmében felszólítja a vádlottat, hogy a halálraítélt érdekében három nap alatt kegyelmi folyamodványt nyújtson be.

Védő a felszólítást tudomásul vette.

A néphíroság ezután a Bp. 497 §. 2. bek. értelmében nem nyilvános ülésen a népügyész ándokolt véleményét meghallgatta, majd még zárt tanácskozásban a kegyelem kérdésében zárt börtönben elfelejtett és csatolt véleményét nyilvánítja.

Tanácselnök a tárgyalát bezárta azzal, hogy a tárgyaláson felmerült és kiutaltványozott 100-100 forint néphírói napi díj a költségjegyzék 2 és 3 tételé alatt fel van jegyezve.

Jegyzőkönyv h.h. lezáratott.

Kmft.

tanácselnök

jegyzőkönyvvezető

Li. az elsőfoku ítélet 1 példányban kiadandó a Budapesti pénzügyi igazgatóságnak, azután összes iratok felterjesztendők a Not-hoz.

35/007
1999-12-16

Cover + 3 Pages

P 2 Eu
To

Lage Olsson
EI / ESEU

From: S. Berger
1703 2370946

Delges:

Magnusson Riga
Lundvik, EC
Amb. Moskva

exp. 99-12-17

Date: December 16, 99

Re: Raoul

Wasserman

a.o. / h

Dear Lage,

Two sample documents I received from the
FBI in the RW case. (There are about 50
of those). Hard to tell if anything significant
is withheld but it does show again that much
more material is available and remains
classified in the FBI, CIA and other agencies.
We should discuss what to do about it.

Best wishes, Susanne

MP

~~SECRET~~

Mr. David Kitchen
National Security Council

[REDACTED] (S) b1

[REDACTED] (S) b1

Questions may be directed to Supervisory Special Agent
Intelligence Division, CI-1B Unit, telephone

b7c
b2
Enclosure

Note:

[REDACTED] (S) b1

~~SECRET~~

APPROVED:

Director

Dep. Dir.

ADD-Adm.

ADD-Inv.

b7c

4-750 (Rev. 12-14-88)

XXXXXX
XXXXXX
XXXXXX

3/3

FEDERAL BUREAU OF INVESTIGATION
FOIPA DELETED PAGE INFORMATION SHEET

2 Page(s) withheld entirely at this location in the file. One or more of the following statements, where indicated, explain this deletion.

- ☐ Deletions were made pursuant to the exemptions indicated below with no segregable material available for release to you.

Section 552

Section 552a

☐ (b)(1)☐ (b)(7)(A)☐ (d)(5)☐ (b)(2)☐ (b)(7)(B)☐ (j)(2)☐ (b)(3)☐ (b)(7)(C)☐ (k)(1)☐ (b)(7)(D)☐ (k)(2)☐ (b)(7)(E)☐ (k)(3)☐ (b)(7)(F)☐ (k)(4)☐ (b)(4)☐ (b)(8)☐ (k)(5)☐ (b)(5)☐ (b)(9)☐ (k)(6)☐ (b)(6)☐ (k)(7)

- ☐ Information pertained only to a third party with no reference to you or the subject of your request.

- ☐ Information pertained only to a third party. Your name is listed in the title only.

- ☒ Documents originated with another Government agency(ies). These documents were referred to that agency(ies) for review and direct response to you.

Pages contain information furnished by another Government agency(ies). You will be advised by the FBI as to the releasability of this information following our consultation with the other agency(ies).

Page(s) withheld for the following reason(s):

- ☐ For your information:

- ☒ The following number is to be used for reference regarding these pages:

HQFILE 65-58946-31

XXXXXX
XXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
X DELETED PAGE(S) X
X NO DUPLICATION FEE X
X FOR THIS PAGE X
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

FBI/DOJ

ПОСОЛЬСТВО ШВЕЦИИ
МОСКВА

18 августа 1999 года

10:3/62

R 18 RU

Господину Вячеславу Тучнину
Второй Европейский департамент
Министерства иностранных дел
Российской Федерации
г. Москва

Dokument i RW-ändel
från mör i Moskva
vidarebefordrade till
kommande experten
Susanne Berger, 4793
Williamburg Blvd,
Washington, VA 22207
/U.S.A./

Касательно дела Рауля Валленберга

Уважаемый Вячеслав Владимирович!

Имею честь направить Вам письмо Посла Ханса Магнуссона - шведского сопредседателя шведско-российской рабочей группы по выяснению судьбы Рауля Валленберга, а также приложение к этому письмо и перевод его на русский язык. В письме содержится просьба об обеспечении доступа к так называемым трофейным фондам.

С уважением,

Матс Фойер
Советник Посольства Швеции в Российской Федерации

Почтовый адрес
Мосфильмовская ул. 60
119 590 МОСКВА

Телефон
(095) 937 92 00
(502) 937 92 00

Телефакс
(095) 937 9202
(095) 937 9203 (отд. виз)
(095) 937 9204 (торг. отд.)

Телекс
64-413 410

Серг. М. Скляков
19.8.99

Raoul Wallenberg

Brev till Vjatjeslav Tutjin, MID:s andra europeiska avdelning

Raoul Wallenbergärendet

Uvazjajemyj Vjatjeslav Vladimirovitj,

Bifogat ber jag att få översända ett brev (med översättning till ryska) samt bilaga från den svenske medordföranden i den svensk-ryska arbetsgruppen om Raoul Wallenberg, ambassádör Hans Magnusson, med framställning om tillträde till de s.k. troféfonderna.

S uvazjenijem

Mats Foyer

ПОСОЛЬСТВО ШВЕЦИИ
В РИГЕ

16 июля 1999 года

Господину В. В. Тучнину
Начальнику отдела Финляндии и Швеции
Второго европейского департамента
МИНИСТЕРСТВО ИНОСТРАННЫХ ДЕЛ
РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

г. Москва

Уважаемый господин Тучнин!

Со времени нашей встречи в феврале этого года и в дополнение к последовавшим за ней письменным контактам в рамках деятельности шведско-российской Рабочей группы по выяснению судьбы Рауля Валленберга была выполнена часть практической работы в Москве, в основном, усилиями г-жи Сузан Месиной. Тем не менее остается решить еще целый ряд задач и я надеюсь, что российская сторона окажет максимальное содействие г-же Месинай, г-ну Макинену и всем тем, кто в течение нескольких ближайших месяцев будет выполнять следующий этап работы и что это сотрудничество будет успешным. В противном случае я боюсь, что мы с большим трудом сможем уложиться в предварительно намеченные сроки до 1 января 2000 года.

В ноябре 1997 нами была достигнута двусторонняя договоренность, где были отмечены четыре области, которые остается исследовать для подведения итогов деятельности рабочей группы. Работа в одной из этих областей даже не начиналась и я приношу извинения за опоздание с составлением конкретного запроса. Дело касается так называемых "трофейных материалов", т. е. по большей части личных дел и других материалов, конфискованных советскими войсками из архивов Германии и ее союзников во время Второй мировой войны и в настоящее время хранящихся в российских архивах. В этой области предстоит проделать много работы и возможно потребуется несколько лет для исследования этого вопроса. Несмотря на то, что данные материалы возможно не имеют первостепенного значения для выяснения судьбы Рауля Валленберга, они позволили бы установить причину ареста Рауля Валленберга или по крайней мере полнее представить поле его деятельности или

Серг. И. Шинифорт
19. 8. 99

деятельности, связанной с ним, а также то, как относились к деятельности Валленберга немцы и другие. В этой связи я глубоко убежден, что по крайней мере начальный этап данного исследования следует провести уже нынешней осенью, в основном, с помощью Сусанне Бергер, которая попытается обнаружить и изучить хотя бы некоторые из материалов, хранящихся в российских архивах. К настоящему прилагаю план работы и надеюсь на Ваш скорый и положительный ответ. Проведение более полного исследования возможно придется отложить до завершения работы нашей группы. Этот и другие вопросы я хотел бы обсудить во время нашей встречи в августе с. г.

Другая область, начало исследования которой выглядит затруднительным, касается медицинских карточек из архива Академии наук, а также материалов психиатрических учреждений, хранящихся в Министерстве здравоохранения. Надеюсь, мы также сможем обсудить данный вопрос во время нашей встречи.

Наконец, я хотел бы упомянуть также, что Вам уже были переданы два запроса, составленные по результатам работы г-жи Сузан Месиной. Первый касается переписки Владимирской тюрьмы с Московской центральной по поводу "нумерованных" заключенных, хранящейся в ГАРФ. Второй запрос касается 200 000 личных дел из архива СС, захваченного советскими войсками в Германии и переданного Берии. По моему мнению, именно эти два запроса представляют особый интерес для скорейшего изучения.

С уважением,

Ханс Магнуссон
Чрезвычайный и Полномочный
Посол Швеции в Латвийской Республике

План работы по изучению трофейных материалов времен Второй мировой войны, хранящихся в российских архивах и имеющих отношение к судьбе Рауля Валленберга

1. Введение

Продолжая работу по выяснению судьбы Рауля Валленберга, Шведско-российская рабочая группа попыталась ответить на ряд базовых вопросов, имеющих существенное значение для данного дела, однако до сих пор остающихся нерешенными. Весьма важным вопросом является установление причины ареста Рауля Валленберга и точной формулировки обвинений против него, если таковые выдвигались. В то время, как существуют показания свидетелей, указывающие на возможные причины ареста, например, по подозрению в шпионаже, не удалось установить ни официальной, ни формальной причины, по которой Валленберг был арестован с последующим заключением. Выяснение этих обстоятельств возможно позволило бы определить, как решался вопрос о Рауле Валленберге советскими официальными лицами.

В этой связи независимые эксперты шведско-российской рабочей группы считают важным дальнейшее изучения данного вопроса с тем, чтобы найти новые существенные факты, которые будут рассмотрены в будущем Отчете рабочей группы. Хочется надеяться, что нижеперечисленные материалы позволят нам лучше представить общую обстановку, сложившуюся в Будапеште в 1944 году, а также восстановить картину действий и контактов Рауля Валленберга и его коллег. Несомненно, что именно по этим действиям советские власти составили мнение относительно Валленберга, прямым результатом чего стал ордер на его арест, выданный советскими органами в январе 1945 года.

Все запрашиваемые документальные материалы разделены на следующие основные категории:

- а) Операции по спасению еврейского населения в Венгрии и на Балканах;
- б) Контакты Рауля Валленберга (РВ) с венгерскими и германскими властями;
- в) Контакты РВ с венгерским движением сопротивления;
- г) Контакты РВ со спасательными организациями, финансируемыми союзниками, и с разведслужбами союзников в Венгрии и за ее пределами.
- д) Возможные контакты РВ с Советским Союзом до 1944 года, а также до его ареста в 1945 году.

Запрашиваемые материалы помогут установить следующие возможные причины ареста Рауля Валленберга.

План работы по изучению трофейных материалов времен Второй мировой войны, хранящихся в российских архивах и имеющих отношение к судьбе Рауля Валленберга

1. Введение

Продолжая работу по выяснению судьбы Рауля Валленберга, Шведско-российская рабочая группа попыталась ответить на ряд базовых вопросов, имеющих существенное значение для данного дела, однако до сих пор остающихся нерешенными. Весьма важным вопросом является установление причины ареста Рауля Валленберга и точной формулировки обвинений против него, если таковые выдвигались. В то время, как существуют показания свидетелей, указывающие на возможные причины ареста, например, по подозрению в шпионаже, не удалось установить ни официальной, ни формальной причины, по которой Валленберг был арестован с последующим заключением. Выяснение этих обстоятельств возможно позволило бы определить, как решался вопрос о Рауле Валленберге советскими официальными лицами.

В этой связи независимые эксперты шведско-российской рабочей группы считают важным дальнейшее изучения данного вопроса с тем, чтобы найти новые существенные факты, которые будут рассмотрены в будущем Отчете рабочей группы. Хочется надеяться, что нижеперечисленные материалы позволят нам лучше представить общую обстановку, сложившуюся в Будапеште в 1944 году, а также восстановить картину действий и контактов Рауля Валленберга и его коллег. Несомненно, что именно по этим действиям советские власти составили мнение относительно Валленберга, прямым результатом чего стал ордер на его арест, выданный советскими органами в январе 1945 года.

Все запрашиваемые документальные материалы разделены на следующие основные категории:

- а) Операции по спасению еврейского населения в Венгрии и на Балканах;
- б) Контакты Рауля Валленберга (РВ) с венгерскими и германскими властями;
- в) Контакты РВ с венгерским движением сопротивления;
- г) Контакты РВ со спасательными организациями, финансируемыми союзниками, и с разведслужбами союзников в Венгрии и за ее пределами.
- д) Возможные контакты РВ с Советским Союзом до 1944 года, а также до его ареста в 1945 году.

Запрашиваемые материалы помогут установить следующие возможные причины ареста Рауля Валленберга.

- а) Возможная причастность Рауля Валленберга к обмену товарами или информацией с нацистами с целью повысить эффективность спасательных операций;
- б) Возможное участие Рауля Валленберга в переговорах о заключении сепаратного мира с западными союзниками - США и Великобританией; или, по сообщению по меньшей мере одного свидетеля из числа бывших советских официальных лиц, возможная причастность Валленберга к переговорам о заключении сепаратного мира между СССР и Германией;
- в) Обвинение Валленберга в том, что он, используя широкую сеть связей, якобы собирал компромат о преступлениях, совершаемых советскими войсками в Восточной Европе, включая депортацию меньшинств, массовые карательные операции в Катыни и т. д.
- г) Обвинение Рауля Валленберга в том, что он якобы собирал информацию для британских и американских разведслужб, что имело значительные последствия для Восточного фронта.
- д) Подозрения, в основе которых лежит деятельность Валленберга и его спасательной организации в сферах, относящихся к экономической войне и послевоенному восстановлению Венгрии (спасение Валленбергом ведущих представителей венгерской промышленности и финансов, попытки сохранить важные для Швеции и западных союзников венгерские индустриальные/технические ресурсы).

2. План работы

Изучение запрашиваемых материалов планируется провести в качестве дополнения к текущим задачам рабочей группы таким, как изучение личных дел заключенных экспертом г-жой Сюзан Элен Месиной, анализ учетных карточек заключенных владимирской тюрьмы экспертами доктором Марвином Макиненом и Ари Капланом.

Первичное изучение данных материалов, как уже говорилось, проведет г-жа Сусанне Бергер с помощью переводчика, или г-жа Сузан Месиной, соответственно со своими коллегами. Элен Соос (Helen Soos), бывший дипломат и дочь доктора Гезы Сооса (Geza Soos), предложила свои услуги по содействию в изучении венгерских материалов.

Поскольку время, отведенное г-же Бергер для исследования, ограничено, мы были бы признательны российской стороне за предоставление доступа ко всем запрашиваемым материалам г-же Сузан Месиной. В течение ближайших месяцев госпожа Месина будет непрерывно находиться в Москве, что позволит предоставлять ей доступ к материалам в любое время.¹

¹ Поскольку главной задачей г-жи Месиной является завершение сбора информации, касающейся личных дел и медицинских карточек заключенных, она оставляет за собой право наиболее полно изучать те материалы, которые имеют самое непосредственное отношение к ее основной теме с целью получить ясные и полные ответы. Эта работа будет выполняться при

Для обеспечения максимального согласования работы по изучению трофейных материалов с другими задачами, например, с работой по изучению личных дел заключенных будет целесообразно позволить г-же Бергер и г-же Месинай начать работу с трофейными материалами с изучения следующих документов:

- Алфавитный указатель/каталог 200 000 личных дел из архива СС, захваченного в Германии;
- "Дело семьи Валленбергов" или документы, имеющие отношение к этой семье; а также материалы за 1940-80 гг, конфискованные в разных местах и имеющие отношение к семье Валленбергов;
- Архивы Американского объединенного распределительного комитета (Joint Distribution Committee) по Венгрии и другим восточноевропейским странам, конфискованные немцами в Париже и впоследствии захваченные советскими войсками в 1945 году.
- Семейный архив Эстерхази (Esterhazy) из ГА РФ, захваченный в Венгрии.

3. Материалы

Трофейные материалы

Материалы, конфискованные советскими войсками в Венгрии

Нижеследующие материалы были частично или полностью конфискованы во время захвата советскими войсками Будапешта в 1945 году. Часть собранных материалов была утеряна или уничтожена, некоторые материалы остались в Будапеште. Значительная часть материалов была немедленно отправлена в Москву. Эти данные были нужны прежде всего для "разведпользования". Еще в феврале 1945 года Круглов и Берия рекомендовали Молотову создать особую группу по сбору германских и других иностранных архивов с целью "доставить в Советский Союз материалы, представляющие научно-исторический и оперативный интерес для нашей страны". В официальных каталогах сегодняшних российских архивов перечислена лишь малая толика вывезенных материалов. Согласно документации из Главархива, трофейные материалы вывозили поездами и вагонами. Изъятие материалов производилось несколькими органами, в том числе военными разведслужбами и Трофейной комиссией (Trophy Comission).

а) Трофейные материалы, конфискованные из миссий нейтральных государств

постоянной консультации с г-жой Бергер, со шведской и российской сторонами.

- Материалы Рауля Валленберга и его сотрудников, включая текст "нансеновского плана" (Nansen plan) Валленберга и другие документы, которые Валленберг взял на встречу с Малиновским и другими советскими официальными представителями (данный запрос уже поступал от шведской стороны). В этой связи независимые эксперты от имени шведской стороны делают повторный запрос с целью обнаружения новых материалов, конфискованных непосредственно у Рауля Валленберга, согласно списку, составленному г-жой Месиной в Предварительном отчете № 1. Возвращение российской стороной записной и адресной книжек в 1989 году стало важным вкладом в расследование данного дела. Это также дает повод надеяться, что также удастся обнаружить документы, которые Валленберг смог взять собой перед своим окончательным отъездом из Пешта 17 января 1945 года и которые впоследствии были конфискованы у него в московских тюрьмах.
- Материалы Шведской (и Финской) миссии в Будапеште и всех связанных с ними зданий.

б) Трофейные материалы Германского оккупационного режима в Венгрии

- Материалы Гестапо, особенно отделов IV и VI, СД (Sicherheitsdienst) и Абвера (по Будапешту и Венгрии), включая материалы на Генриха Мюллера (Heinrich Muller) и Вальтера Шелленберга (Walter Schellenberg). Рабочая группа неоднократно получала сообщения из российских источников о том, что на судьбе Валленберга определенным образом сказались прямые или косвенные связи с Шелленбергом, возглавлявшим "Fremde Heere, Ost". В настоящее время мы анализируем материалы на Шелленберга, хранящиеся в ряде международных архивов и обращаемся к российской стороне за разрешением включить в данный анализ все материалы на Вальтера Шелленберга, имеющиеся в российских архивах.
- Материалы Франца Рудольфа Гфроренера (Gfrorener), а также Фроньи (Fronia) или доктора Карла Шмидта (Dr. Karl Schmidt), штаб Абвер в Вене, Abwehrstelle Wien Abmil for Budapest 1940-44; Отто Армштера (Otto Armster), начальника штаба Абвер в Вене.
- Материалы офицера СС Курта Андреаса Бехера (Kurt Andreas Becher) и его штаба (Pferdemuster ungskommission Stab Becher), включая его частные и служебные бумаги из Будапешта; материалы его штаба, в особенности, имеющие отношение к сделке Манфреда Вайса (Manfred Weiss), переговорам с Шали Майером (Saly Meyer), представителем "AJD"; прямые контакты Бехера с Валленбергом, его возможное участие в переговорах о заключении сепаратного мира; его возможная причастность к выдаче разрешения на вывоз небольшой группы венгерских евреев из Венгрии в Швецию в декабре 1944 года.
- Материалы Адольфа Айхманна (Adolf Eichmann) и его штаба (Sonderkommando Eichmann) (включая Теодора Крумеля (Theodor Krumel), Эриха Сики (Erich Sziky) и Хуго Грелля (Hugo Grell)), данные о всех

конфликтах с миссиями нейтральных государств по вопросу о судьбе венгерских евреев; данные о попытках использовать ситуацию евреев для приобретения военной техники; о любых покушениях на Валленберга.

- Материалы Вильгельма Готтля (Wilhelm Hottl) и его штаба (Политический отдел, Amt. VI, Gruppe G), Служба политической разведки в Вене (Ost Europa).
- Материалы Фрица Гешке (Fritz Geschke) и его штаба (BdS и KdS, в Будапеште и СД), включая соглашение с венгерской полицией и жандармерией, в особенности политическим отделом Петера Хайна (Peter Hain) и Ласло Колтаи (Laszlo Koltai); Отдела III (доктор Шмидт); финансового Отдела IIIд (Хартунг (Hartung)); Отдела IV, Гестапо; Отдела VI, Внешней разведки (Редер (Roeder), Брандт (Brandt), Вайраух (Weihrauch)).
- Материалы Альфреда Герштенберга (Alfred Gerstenberg) (генерал Люфтваффе в Румынии); материалы Военно-воздушного атташе Германии в Бухаресте и Будапеште, в особенности, материалы сообщений Герштенбергу или от него к военно-воздушному атташе, а также атташе по экономическим вопросам, в частности, от Плоешти (Ploesti); сообщения женщины по имени Грамбах (Grambach), ведущего специалиста в области нефти; материалы, связанные с вопросами ПВО или поставками боеприпасов и материалов для обороны германских позиций на Восточном фронте.
- Материалы Посольства Германии в Будапеште; включая материалы визового отдела, а также бумаги Рудольфа Рана (Rudolf Rahn), Риттера (Ritter), Герхарда Файне (Gerhard Feine), Эрнста Кинаста (Ernst Kienast) (СД) и Карла Веркмайстера (Karl Werkmeister).

в) Германские трофейные материалы (общие)

- Просьба предоставить доступ к материалам 200 000 личных дел из архива СС (разведчасть), конфискованного в Вернингероде (Германия) и переданного на личное рассмотрение Берии. Первоначально данные материалы хранились в Главархиве. По алфавитному указателю/каталогу архива СС будут сверены имена, встречающиеся в личных делах заключенных, и отобраны соответствующие материалы для анализа; особое внимание будет уделяться лицам, находившимся в заключении вместе с Валленбергом и Вильмошем Лангфельдером, а также спискам лиц, имевших к ним отношение: Рихтеру (Richter), Редлю (Roedl), Шлиттеру (Schlitter), Лойде (Loyda), Хатцу (Hatz), Кичманну (Kitschmann), Бентивеньи (Bentivegni), Адельману (Adelmann), Ангелису (Angelis), Бергеману (Bergemann), Хуберу (Huber), Герштенбергу (Gerstenberg), Янчи (Jansci), Дерингу (Doering) и др (2)
- Материалы на семью Валленбергов: материалы за 1940-45 гг., касающиеся предпринимательской деятельности Валленберга, конфискованные Советской армией в Германии (Берлин, Потсдам) и Франции; "Дело семьи Валленбергов" или собрание материалов, имеющих отношение к членам

семьи Валленбергов и их предпринимательской деятельности, в особенности, материалы, имеющие отношение к Маркусу, Якобу и Раулю Валленбергам.

Сообщение Министра иностранных дел СССР Молотова к Президиуму ЦК КПСС от 2 апреля 1956, где содержится ссылка на семью Валленбергов и их роль в шведском бизнесе и правительстве. Эти и другие документы, имеющие отношение к семье Валленбергов.

- Любые материалы за период немецкой оккупации, имеющие отношение к венгерским финансистам и промышленникам, имевшим контакты с Раулем Валленбергом (Список лиц будет передан отдельно).

Любые трофейные материалы на сотрудников германской разведки и участников подпольных/разведывательных организаций в Венгрии, имевших контакты с Раулем Валленбергом (Список лиц будет передан отдельно).

г) Венгерские трофейные материалы

- Материалы венгерского Движения сопротивления, в особенности MFM (Magyar Függetlenségi Mozgalom), включая Первого секретаря д-ра Гезу Сооса (Geza Soos), Домокоша Хаднадя (Domokos Hadnagy), Габор Фараго (Gabor Farago) и Арани Балинта (Arani Balint), документы, непосредственно относящиеся к спасению еврейского населения, контакты с миссиями нейтральных государств, материалы переговоров о заключении сепаратного мира, контакты с Советским Союзом (в т. ч. с агентом "Вари"), контакты с разведкой союзников внутри и за пределами Венгрии, а также материалы, касающиеся послевоенного восстановления.
- Материалы, касающиеся усилий венгерского Движения сопротивления по спасению еврейского населения, военнопленных и национальных меньшинств (Список лиц будет передан отдельно).
- Семейный архив Эстерхази (Esterhazy) за 1942-45 гг, хранящийся в ГАРФ; семейные архивы Сапари (Szapary) и Палффи (Palfy), если таковые имеются.

д) Трофейные венгерские и германские материалы, касающиеся операций по спасению и освобождению на Балканах

- Материалы, касающиеся деятельности и контактов Американского объединенного распределительного комитета (American Joint Distribution Committee) в Польше, Венгрии, Словакии, Румынии, Турции, Югославии и Австрии. Первоначально данные материалы были изъяты нацистами в парижской штаб-квартире комитета во время оккупации, а затем конфискованы и переданы советскими войсками в Москву. (Месинай) Материалы, касающиеся различных усилий со стороны евреев, осуществившихся независимо от Объединенного распределительного комитета или совпадавших с его работой. Сюда стоит включить деятельность Еврейского агентства (Jewish Agency) и Всемирного

еврейского конгресса (World Jewish Congress), а также представителей этих организаций, особенно в том, что касается операций по спасению и сбора разведданных на Балканах.

- Любые материалы, связанные с деятельностью шведского Красного креста и международного Красного креста в Венгрии в период с 1941 по 1945 гг., в т. ч. материалы на отдельных сотрудников Красного креста, в особенности Вальдемара и Нину Ланглетов (Valdemar and Nina Langlet); и т. д.
- Материалы, связанные с деятельностью Unitarian Service Committee в Венгрии, во главе которого стоял Шандор Сент-Ивань (Sandor Szent-Ivany), включая деятельность Ноэля Филда (Noel Field) (Месинай).
- Материалы, связанные с операциями Международного совета по вопросам беженцев (World Refugee Board) и нейтральных государств (Швеции, Швейцарии, Турции) по спасению на Балканах; любая информация о деятельности и контактах таких сотрудников WRB, как Ивер Ольсен (Iver Olsen), Ира Хиршман (Ira Hirschmann), Херберт Катцки (Herbert Katzki) и др.; а также о взаимодействии и связях представителей WRB, контактах с разведкой союзников и поддержке разведкой союзников операций WRB; любая информация на Ивера Ольсена, в т. ч. материалы, использованные советской прессой при публикации отчетов об Ольсене и его деятельности, а также копии этих публикаций.

Советские архивы времен Второй мировой войны, имеющие прямое отношение к Раулю Валленбергу.

- Протоколы допросов некоторых лиц, производившихся фронтовыми частями Красной армии (включая НКВД/Смерш) 1-го, 2-го и 3-го Украинских фронтов в 1945 году в Будапеште, начиная со Шведской миссии в Будапеште (Полный список лиц будет передан отдельно), а также резюме таких допросов или ссылки на них.

Любые материалы на всех сотрудников Шведской миссии в Будапеште, а также работников международного Красного креста, в соответствии с запросом Посла Ханса Магнуссона, переданным на встрече 22 февраля 1999 года. Краткая информация по каждому лицу будет передана российской стороне.

Kop. DH
Ong. JL
SVERIGES AMBASSAD
BUDAPEST

1999-12-16

Ambassadör Jan Lundvik

Utrikesdepartementet

Uppskat överdräktligt
och inget nytt

aa

[Handwritten signature]

(EC)

350/001

INKOM UD		
1999-12-17		
Avd. P	Gr 2	Mål Eu ^T

Raoul Wallenberg

1 bil

Broder,

Från Gyula Nitrai i München har bifogade inläga om Wallenberg skriven av Dr. Zoltán Makra inkommit till ambassaden. Materialet har översatts av ambassaden.

Sören Lundvall

Sören Lundvall

M

S. 1

AN HERRN SÖREN LUNDVALL

Bilaga Nordenfalk, Lundh.
1999-12-16,
Rune Wallenberg

A Wallenberg-rejtély újabb fejleményei

– Feljegyezte Dr. Makra Zoltán –

Raoul Wallenberg svéd diplomata magyarországi és szovjetunióbeli sorsa már évtizedek óta foglalkoztatja a nyugati médiumokat. Köztudomásúan a dúsgazdag svéd Wallenberg család komoly érdekeltségekkel rendelkezik nemcsak hazájában, de a nyugati világ gazdag országaiban, így az USA-ban is. 1944 nyarán az akkor fiatal Raoul Wallenberget a család hazarendelte Amerikából, majd új feladatkörrel megbízva, a svéd külügyminisztériumba került. Budapesti beosztása magyarországi diplomatakörökben az első időkben átláthatatlan volt. Később feltűnt, hogy gyakran látják Szálasi külügyminisztere, báró Kemény feleségének társaságában, aki tolmácsként és fordítóként működött a svédeknel. Ezekben az időkben gyakran feltűnt Wallenberg a védett zsidó házakban, a budapesti Zsidó Tanács Illetékesei társaságában és majd minden olyan hivatalos helyen, ahol foglalkoztak a zsidók ügyeivel. A legtöbb helyen Kemény külügyminiszterre való hivatkozással. A Wallenberg által kiállított svéd menlevelek száma ezrekre tehető. Wallenberg legismertebb akciója volt, az 1944 karácsony előtti közbelépése, amikor is egy megszervezett nyilas csöcselék le akarta rohanni a követségeket és a védett házakat. Baráti kapcsolatai segítségével felkereste Mikó Zoltán vezérkari századost és segítségét kérte. Mikó hatáskörét túllépve rendőri és csendőrségi osztagokat vezényelt ki a követségek és védett házak védelmére. Amikor az illetékes hatóságok ezt észrevették és vissza akarták vonni az őrségeket, azzal érvelt, hogy a követségek megtámadása nemzetközi bonyodalomhoz vezethet. Várható az is, hogy az angolszászok Budapest súlyos bombázásával válaszolnak. (Az objektumok védelme továbbra is fennállt.)

Budapest szovjet megszállása után Wallenbergnek egyelőre nyoma veszett. A svéd kormány hivatalos megkeresésére a szovjetek

a legkülönbözőbb válaszokat adták, amelyekről a nyugati médiumok is már részletesen beszámoltak.

Végül 1991-ben, kb 46 évvel Wallenberg eltűnése után megalakult egy közös svéd-orosz hivatalos bizottság azzal a céllal, hogy felderítse a svéd diplomata sorsának alakulását. A kutatás abból indult ki, hogy a szovjet és később orosz álláspont szerint Wallenberg 1947-ben szívszélhűdés következtében meghalt, de erről halotti anyakönyvi kivonatot nem voltak hajlandók a családnak kiszolgáltatni.

Döntő fordulat állt be 1989-ben, közvetlenül a szovjetunióbeli rendszerváltozás előtt, amikor is a szovjetek váratlanul meghívták Moszkvába Raoul Wallenberg két féltestvérét és átadták nekik a diplomata útlevelét, zsebnaptárát és néhány személyes tárgyát. Ezeket – mondták – időközben fedezték fel a Ljubjanka-i fegyház egyik raktárában. Ezután jött létre 1991-ben a fentebb említett bizottság. Ennek egyik tagja egy magyarul jól beszélő svéd diplomata, Jan Lundvik, aki 1994-től 1998-ig Svédország budapesti nagykövete is volt. A bizottság ma is működik és Lundvik Stockholmban a külügyminisztériumban a Wallenberg-kutatások megbízottja. A közelmúltban Budapesten járt és az egyik ottani napilapban beszámolt munkájuk eddigi eredményeiről. Így arról is, hogy megtalálták Bulganyin szovjet honvédelmi miniszterhelyettes letartóztatási parancsát, valamint azt is, hogy 1945 februárjától Wallenberget a Ljubjanka fegyházban őrizték, majd onnan áthelyezték Lefortovo börtönébe. Innen visszavitték a Ljubjankába, ahol haláláig, 1947. július 17-ig tartották. Átadták a megtalált levelezési dokumentumokat is. De a letartóztatás okáról nem találtak semmit. A halál okáról sem találtak adatokat. A bizottság így feltételezi, hogy Wallenberg nem szívbetegségben halt meg, s vagy kivégezték, vagy eltűnt egy gulágban. A bizottság tovább folytatja kutatásait, mert tudomása szerint az uppsalai egyetem könyvtárában tízezer oldalas anyag áll további kutatások rendelkezésére. Lundvik Budapesten még bejelentette, hogy ő is kutatott Budapesten és az Országos Levéltárban tapasztalta, hogy

minderről van még feldolgozatlan anyag. A svéd-orsz bizottság feladata lesz mindezek áttekintése a közeljövőben.

Lényegében a fent leírtak tartalmazzák a Wallenberg-ügy mai állását. A további kutatás tehát az 1991 óta működő hivatalos svéd-orsz bizottság kezében van. Egy kérdésben nem történt előrelépés, pedig lényegében ennek feltárása lenne a legfontosabb.

Miért rendelte el Bulgaryin Moszkvából a Budapesten tartózkodó Raoul Wallenberg letartóztatását?

Erre a kérdésre eddig csak egy forrásból kaptunk választ. Az alábbiakban röviden erről szeretnék még olvasóinknak beszámolni. Az információ forrása az Amerikában élő *Bondor Vilmos* ny. dandártábornok, aki a II. világháború végén alakulatával a szovjet csapatok által körülvárt Budapesten rekedt. Itt került kapcsolatba az ellenállási mozgalom embereivel. Ezek egyik vezetője, (a fentebb már említett) *Mikó Zoltán* vezérkari százados volt, aki már régebben kapcsolatban állt a kormányzóságon működő és a kormányzó lia irányítása alatt álló ún. Kiugrási Irodával. Mikónak megtetszett Bondor határozott fellépése, s helyettesként maga mellé vette.

Még a főváros körülvétele előtt történt, hogy a svéd katonai ügyvivő biztonságba akarta helyezni a háború folyamán, a követségen felgyülemlött politikai okmányokat, és úgy határozott, hogy az egyik nagyobb budapesti bank páncélozott szekrényeibe fogja elrejtetni a várható ostrom pusztításai elől. Ehhez Mikó segítségére volt szükség. A százados természetesen egytértett vele. Együtt szállították át a kiszemelt bankba, és helyezték letétbe.

Bondor tudott ugyan az esetről, de közelebb nem érdekelte. Ezért csak a vizsgálat lefolytatása után, amikor már a hadbírószági tárgyalásra várt, tudta meg, hogy nagy veszélyben vannak. A páncélszekrényben elhelyezett iratok között megtalálták ugyanis a Magyarországon bujdosó lengyel emigránsok irattárát. – benne a **Katyn-i tömeggyilkosság összegyűjtött okmányait**. Ezek pedig szovjet leszámolásról tanúskodtak akkor, amikor a szovjet propaganda

szerint a németek követték el a lengyel katonatisztek tömeges kivégzését.

E súlyos külpolitikai botrány elkerülése céljából a szovjet politikai rendőrség igyekezett eltüntetni az ügyben szereplő személyeket. Elsősorban Wallenberget, majd az elfogott lengyel emigránsokat, és végül Mikót, akiről feltételezték, hogy tudott az irattár tartalmáról. Tudott is. Ezért el kellett tüntetni, mint ahogyan Wallenberggel csinálták. Elfogták, és évtizedeken keresztül tagadták, hogy tudnak valamit róla.

De ezzel nemcsak Mikó, de Bondor is, mint a helyettese és bizalmasa, bekerült a szórásba. Hogy Bondor mégis megmenekült a haláltól, azt annak köszönhetette, hogy a nyomozások folyamán rájöttek arra, hogy neki semmi kapcsolata nem volt se Wallenberggel, se a lengyelekkel. Személyesen sem a svéd ügyvivő, sem a lengyelek nem ismerték Bondort.

Bondort 1945. június 2-án hivatalosan is letartóztatták, rangjától megfosztották. Néhány nap múlva vonatra rakták a foglyok egy részét, köztük a Mikó-csoport tagjait is.

Bondor maga a következőképpen számol be tragédiájáról: *„Mivel Magyarországon keresztül haladt a teherszerelvény, sokan azt hitték, hogy átadnak minket a magyar hatóságoknak. Végül aztán Romániában, Constanzában találtuk magunkat, ahol a városi börtönbe rakták be a „vállalat” foglyait. Itt is állítottak hadbíróság elé.*

Miközben a bitóra várakoztunk, sikerült Mikóval beszélnem. Tőle tudtam meg, hogy nem sok remény van a szabadulásunkra. Wallenberg birtokában megtalálták a Katyn-tömeggyilkosságra vonatkozó kivizsgálási okmányokat. Ezért kellett őt eltüntetni az útból. De el fognak sülyeszteni mindenkit, s köztük bennünket is, akik valami kapcsolatban állunk a svéd ügyvivővel, és tudhattunk erről a kényes ügyről. Tehát készüljünk fel a legrosszabbra.

Sejtése valóban beigazolódott. A rövid, csak formai tárgyaláson mind kettőnket a szovjet büntetőtörvénykönyv 58 paragrafusának (6), (8), (9) és (11) pontja alapján halálra ítélték.

1945. július 9-én ítékeztek felettünk, és a következő héten máris elszállítottak onnan bennünket az odesszai börtönbe. Ott augusztus 15-én Mikón a golyó általi halálos ítéletet végrehajtották. Én kegyelmet kaptam és a halálos ítéletet a Szovjetunió kényszermunkatáborában letöltendő 20 évi szabadság vesztesre változtatták át.

Innen több mint tíz évi raboskodás után, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa Elnökségének az 1955. évi szeptember 7-i rendelete alapján elbocsátottak és a magyar kormány rendelkezésére adták.

De ezzel az én ügyem még nem fejeződött be. Az oroszországi Föderáció Legfőbb Ügyészének 1992. december 17-én kelt rendeletével – anélkül, hogy ezt kérvényeztem volna –, rehabilitáltak és kijelentették, hogy ártatlanul ítélték el és tartottak fogva.

Ugyanezt a rehabilitációs eljárást hivatalból lefolytatták Mikó Zoltánnal kapcsolatban is.

Gondolom, hogy célszerű lenne ennek az 1991-ben megalakult Wallenberg sorsát kutató svéd-orosz bizottságnak kutatásait kiterjeszteni Bondor illetve Mikó információira is.

SVERIGES AMBASSAD
BUDAPEST

UNOFFICIAL TRANSLATION

1999-12-13

Handläggare: Katalin Borvölgyi.

Further developments in the Wallenberg mystery
- by Dr Zoltán Makra

What happened to the Swedish diplomat Raoul Wallenberg in Hungary and in the Soviet Union has been a decades-long concern for the Western media. It is widely known that the wealthy Swedish Wallenberg family has major interests not only in Sweden but also in the rich countries of the Western world, so in the USA, too. In the summer of 1944, the then young Raoul Wallenberg was ordered home by his family from America, and was assigned a new job, this time at the Swedish Ministry of Foreign Affairs. What he was doing on his post in Budapest was rather unclear for the diplomatic corps in Budapest in the early days. Later it became conspicuous that he was frequently seen in the company of Baron Kemény's wife, Kemény being Szálasi's foreign minister, and his wife working as a translator and interpreter for the Swedes. Those days Wallenberg was a frequent visitor in the protected Jewish houses, he was often seen in company with the members of the Budapest Jewish Council, and he turned up practically in all official places where Jewish matters were being dealt with. In most of his visits, he quoted Foreign Minister Kemény as a reference. The number of Swedish safe conducts issued by Wallenberg is estimated to have reached several thousand. Wallenberg's most famous action was his intervention before Christmas 1944, when an organized mob of Arrow-Cross men was planning to raid the embassies and the protected houses. Drawing on his friendships, Wallenberg contacted *Zoltán Mikó*, Captain of General Staff, and appealed for his help. Overstepping the boundaries of his authority, Mikó

ordered police and gendarmerie squads to defend the embassies and the protected houses. When the authorities concerned noticed what had happened and wanted to withdraw the guards, then he argued that an attack on embassies might lead to international complications. It could also be expected, he argued, that the British reaction would be a heavy bombing attack on Budapest. (The protection of the facilities was continued.)

After the Soviet occupation of Budapest, Wallenberg disappeared. At the official requests of the Swedish Government, the Soviets have been coming up with a great variety of answers, all of which have been reported in great detail by the Western media.

Finally in 1991, 46 years after Wallenberg's disappearance, a joint Swedish-Russian official committee was set up with the aim of revealing what had happened to the Swedish diplomat. The starting point for the investigation was that according to the Soviet and later Russian position, Wallenberg died of a heart-attack in 1947, but the Soviets were just unwilling to produce a death certificate attesting this fact for the Wallenberg family.

1989 was a turning point in the case, as right before the change of regime in the Soviet Union the Soviets invited, quite out of the blue, Raoul Wallenberg's half-brother and half-sister to Moscow and handed to them his passport, pocket diary and a couple of his personal belongings. These objects, the Soviets claimed, had been found in the meantime in one of the storerooms of the Ljubljanka prison. It was after this that the above-mentioned committee was set up in 1991. One of the committee members, Jan Lundvik, is a Swedish diplomat, who speaks good Hungarian and was Ambassador of Sweden in Budapest between 1994-1998. The committee is still active today and Lundvik is responsible for the Wallenberg investigation in the Foreign Ministry in Stockholm. Recently he visited Budapest and was interviewed by one of the Budapest dailies about the achievements of the committee. In the interview he also reported that the warrant for arrest issued by the Soviet Deputy Defence Minister Bulganin had already been found, and that Wallenberg had been kept in Ljubljanka prison from February 1945, from where he was transferred to the prison of Lefortovo. Then he was taken back to Ljubljanka, where he was kept until his death on 17 July 1947. The documents of the correspondence already found

have also been presented. But nothing has been found about the cause of the arrest. Nor any data about the cause of the death. Therefore the committee's assumption is that it was not a heart attack that caused Wallenberg's death, but that either he was executed or disappeared in a gulag. The committee is now going on with the investigation, because they have been informed that there is a ten-thousand-page-long documentation available for further research in the library of Uppsala University. Lundvik also announced in Budapest that he had also been doing some research in the National Archives in Budapest and what he found was that unprocessed material was still available there about the whole Wallenberg case. It is going to be the task of the Swedish-Russian committee to probe into all these in the future.

What has been summed up above basically covers the current state of affairs in the Wallenberg case. It is the official Swedish-Russian committee, working since 1991, which is responsible for further research. There is one point in which no progress has been made, though to explore it would really be of utmost importance.

Why did Bulganin in Moscow order the arrest of Raoul Wallenberg, who was staying in Budapest?

So far there has been only one source from which we could get an answer. In what comes below, let me briefly report on this specific point. The information I present was obtained from retired Brigadier-General Vilmos Bondor, today living in America, who towards the end of the Second World War found himself together with his unit caught in Budapest sieged by the Soviet troops. He got into contact there with the Resistance movement. One of its leaders was General Staff Captain Zoltán Mikó (mentioned above), who had for quite a while been in contact already with the so-called Pull-Out Office, functioning within the Governor's Office and headed by the Governor's son. Mikó took a liking to Bondor's assertiveness, and he invited him to work as his deputy.

It was still before the blockade of the capital that the Swedish military chargé d'affaires wanted to find a safe place for the official political documents accumulated at the embassy in the course of the war, and he decided to hide these in the safes of a major bank in Budapest to save them from the destruction that the siege was expected to bring. He needed Mikó's help in this. Of course the captain agreed

with him. They together took the documents to the bank they had spotted for the purpose and deposited them there.

Although Bondor was aware of the action, he showed no interest in its details. Therefore it was only subsequent to the investigation, waiting to be heard in a military court trial, that he learned they were in big danger. The reason was that the archive documents of the Polish emigrants hiding in Hungary had been found among the papers placed in the safe, and this archive included the documents collected in connection with the mass murder in Katyn. These papers revealed that the murder was done by the Soviets, while the Soviet propaganda claimed it was the Germans who committed the mass execution of Polish military officers.

In order to avoid a serious scandal in foreign affairs, the Soviet political police was seeking to do away with the individuals who were involved in the case. First of all they wanted to make Wallenberg disappear, then the Polish emigrants who had been caught, and finally Mikó, whom they assumed to be aware of the content of the archives. Therefore he, just like Wallenberg, had to be done away with. He was caught, and then the Soviets kept denying for decades that they knew anything at all about him.

But besides Mikó, Bondor, as Mikó's deputy and confidential collaborator, also got implicated by the Soviets. Eventually Bondor managed to escape death, but only because the investigations made it manifest he had had no contact at all with either Wallenberg or the Poles. Neither the Swedish chargé d'affaires nor the Poles knew Bondor personally.

On 2 June 1945, Bondor was officially arrested and deprived of his rank. A few days later some of the captives, including the members of the Mikó group, were put into wagons.

Here is how Bondor himself reported about his tragedy: "Since the freight train was going across Hungary, many believed we would be transferred to the Hungarian authorities. Finally we ended up in Constanza, Romania, where the captives of the "company" were put into the municipal prison. This was also the place where we were summoned to appear before the military court.

While we were waiting for being taken to the gallows, I managed to talk to Mikó. He told me the chances were rather poor for us to get out. The documents of

Del ges.
Lundin, EC
Hörsberg, PLAN-KANSLI
20. 99-12-22

1999-12-20

ESE

P 2 Eu¹

INK. UTRIKESDEP
DNR 354/028
1999-12-292
P 2 Eu

Utrikesdepartementet
Lage Olson
EU-ESEK
103 39 Stockholm

OFFERT nr 40016T

Vi tackar för Er förfrågan och offererar härmed framställning av Wallenberg dokumentinsamling, 3 språk enligt nedanstående specifikation:

Format:	165 x 242 mm
Antal sidor:	256 sidor + omslag
Upplaga:	2 000, 2 000 och 1 000 ex och följande 1 000 ex vid samtidig produktion
Underlag:	Heloriginal till inlagen, diskett klar för rippning till omslaget
Reproduktion:	Textrepro i svart. Rippning av 2 sidor i 2 färger
Tryck/papper:	Inlaga: 1 + 1 svart, 80 g Munken Book Creme Omslag: 2 + 0 svart/PMS. 250 g Lessebo Bokpapper, gul-tonat
Bokbinderi:	Skuren omslagsbok med limbunden inlaga
Lev.villkor:	Fritt Stockholm 3 adresser i kartonger

2 000 ex

Följ. 1 000 ex

PrisKr. 36 600:- 10 800:-

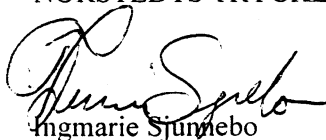
Vi vill notera att priset gäller per bok.

Kostnader tillkommer för eventuella ändringar, blåkopia samt lagstadgade skatter. I övrigt hänvisas till omstående leveransvillkor.

Priserna gäller fasta t o m 2000-06-30 med reservation för ev. material- och pappersprisförändringar.

Önskas ytterligare uppgifter står vi med nöje till tjänst.

Med vänlig hälsning
NORSTEDTS TRYCKERI AB

Ingmarie Sjunnebo

REGERINGSKANSLIET

Utrikesdepartementet

Enheten för Central- och Östeuropa (EC)
Jan Lundvik
Telefon 08-405 3114

ARKIVKOPIA

1999-12-21

356/001

P 2 Eu'

Ambassadör Hans Magnusson
Riga

Raoul Wallenberg: de oberoende experternas trovärdighet

5 bil

Broder,

Under det gångna året har jag som Du vet sett mig tvungen att ägna en hel del tid åt att granska de ofta ganska egendomliga teorier och antaganden som de s k oberoende experterna under arbetets gång framlagt. På grundval av dessa erfarenheter vill jag hävda att en noggrann kontroll av deras material kommer att bli nödvändig i samband med redigeringen av arbetsgruppens rapport. Låt mig ge några exempel på misstag och grundlösa påståenden ur Susan Mesinai's yviga produktion, varvid bör noteras att jag t v koncentrerat mig på den skådeplats jag själv känner bäst till, nämligen Ungern. Är hon lika slarvig i sina slutsatser beträffande den centrala materien från Moskva bådär det inte gott för vårt arbete.

1. Mesinai, hädanefter kallad SM, anklagade i ett e-postmeddelande förra året (bil.1) Per Anger för att förtiga sanningen om sitt agerande i Ungern 1944 på tre specifika punkter. Anger skulle

- a) mot bättre vetande ha förnekat att han mottagit texten till det s k Auschwitz-protokollet av tjänstemannen i ungerska utrikesministeriet Géza Soós, tillika verksam i motståndsrörelsen MFM,
- b) i Stockholm ha mottagit hemlig allierad utrustning för Soós räkning men aldrig ha överlämnat denna, och
- c) ha slarvat bort en resväska med hemliga dokument som Soós deponerat på svenska legationen.

SM säger sig ha dokumentära bevis för dessa påståenden, men hon har vägrat att framlägga dem.

Jag har i Budapest erhållit en utredning beträffande Auschwitz-protokollet, vilken redovisas i bil.2. Den ger inget stöd för SM:s påstående.

Exp. 99/222/APP

Postadress
103 39 STOCKHOLM

Telefon
08 - 405 10 00

E-post: ud@foreign.ministry.se
X.400: S=UD; O=Foreign; P=Ministry; A=SIL; C=SE

Besöksadress
Fredsgatan 6

Telefax
08 - 723 11 76

Telex
105 90 MINFOR S

M

1999-12-21

Vad beträffar b) ovan betecknar Anger SM:s påstående som helt gripet ur luften. Utan tillgång till de dokument hon åberopar kommer vi inte längre än så.

I fråga om c) konstaterar Anger att han mycket riktigt mottog en deposition av Soós, vilken senare på våren 1945 av Valdemar Langlet påträffades i den utplundrade legationsbyggnaden. I den rättmätige ägarens frånvaro (Soós var utomlands) överlämnade Langlet Soós tillhörigheter till Röda Korset, varom Anger, såsom framgår av närslutna brevkopior (bil.3-4), underrättade Croneborg på UD samt Soós direkt. Även detta påstående av SM är således grundlöst.

2. SM påstår – som vanligt utan källangivelse – att RW:s chaufför Vilmos Langfelder talade flytande svenska. "... Vilmos Langfelder, who was fluent in Swedish,..". (sid 27-28 i Analysis of the initial Russian response... , January 6, 1999). Detta bestrides emfatiskt av Per Anger, Margareta Bauer och Birgit Brulin, som alla kände Langfelder under den aktuella tiden i Budapest. Vi talade alltid tyska med honom, förklarade alla tre med en mun, då jag ställde frågan om Langfelder kunde svenska.

3. På sid 6 i samma dokument hävdar SM att RW och schweizarna Feller och Meier "worked together in Budapest on the Nansen Plan", dvs RW:s plan för rehabilitering av de ungerska judarna efter kriget. Även detta är gripet ur luften. Harald Feller svarade på min fråga härom i Bern att "jag skulle varit smickrad om så varit fallet, men det var det inte". Varken han eller kollegan Meier hade överhuvudtaget samarbetat med RW.

4. På sid 9 skriver SM att "a secret report was circulated among those involved in the case in America that Wallenberg was to have appeared at a show trial in the early 50s in Budapest". Hon glömmer att förberedelserna för denna skådeprocess finns väl dokumenterade och att en av åtalspunkterna mot de anklagade var att de skulle ha mördat RW.

5. Sid 5 i dokumentet (bil 5) är ett enda sammelsurium av yviga hypoteser och obestyrkta antaganden med utgångspunkt från Kutuzov-Tolstoy. Hon föreställer sig t ex att denne skulle ha samarbetat med SS-officeren Otto Skorzeny för att störta Horthy-regimen. Att Langlet skaffat en radiomottagare för att kunna lyssna på sovjetiska nyheter blir "the use of a radio for communication with the Eastern Front". På en av de få punkter där hon åberopar ett faktiskt existerande dokument – Dekanozovs omedelbara vidarebefordran den 31.12.1945 till bitr.

1999-12-21

generalstabschefen Antonov av Söderbloms hänvändelse med begäran om skydd för personalen vid svenska legationen i Budapest – förmår hon inte ens göra detta korrekt utan får det till att Dekanozov utfärdat en "order to the 2nd and 3rd Ukrainian Fronts... to place Wallenberg in protective custody".

6. För att fortsätta med det militära så skriver SM på sid 21 att "Serov, as head of the 1st Belorussian Army liberated Berlin and became Deputy Chief of the Occupational Forces in Germany under Zhukov". Här anger hon för en gångs skull en källa – Nikita Petrov - men fel har det blivit ändå. Serov kunde såsom NKVD-general inte kommendera en armé, alldeles särskilt inte under Zjukov, någon första vitryska armé fanns inte vid denna tid, och han blev inte bitr. chef för ockupationsstyrkorna i Tyskland utan bitr. chef för den civila ockupationsförvaltningen. Detta är inte särskilt svårt att kontrollera i standardverk om kriget.

7. På sid 4 behandlar SM en av sina käpphästar, nämligen att det fanns en länk mellan RW och förre ungerske premiärministern István Bethlen, som fördes till Sovjet "to prevent him from participating in the political life of the country as an influential politician of pro-British orientation". Detta är ett korrekt citat ur den sovjetiska motiveringen för arresteringen av Bethlen. SM frågar sedan:

"Is it possible that Wallenberg, though a Swede, was brought to Moscow for the same reason?" Vad menas med detta? Skulle RW också vara att betrakta som en inflytelserik probrittisk politiker? I Ungern eller i Sverige? Överhuvudtaget tycks det räcka för SM att två personer skall ha varit samtidigt i samma stad för att hon skall anse att de skall ha samarbetat. På sid 21 nämns ett möte – oklart vilket – där både Bethlen och RW skulle ha varit närvarande. Detta är nog för att hon i andra sammanhang skall postulera ett samarbete mellan de två, och rätt vad det är betecknar hon Bethlen som diplomat (sid 4). I hennes Preliminary Report från 4.8.1998 heter det på sid 20 att militärattachén, översten Otto Hatz (som hon betecknar som både dubbel- och trippelagent men som i dagens Ungern betraktas som en duktig underrättelseofficer med otur) hade "connections with Wallenberg", och på samma sida skriver hon om småbrukarledaren Béla Kovács "with whom Wallenberg had a large number of political connections", vad nu detta innebär. Ibland behöver kontrahenterna inte ens vara på samma ort för att SM skall misstänka samröre. Om den österrikiske diplomaten Marek, som senare bortfördes av ryssarna från sin post i Prag och dog i sovjetiskt fängelse men vid

1999-12-21

denna tid var privatperson där, menar hon utan minsta motivering att "it is possible that Marek had intelligence connections in common with Wallenberg". Om den amerikanske agenten Noel Field skriver hon att "outside research would suggest that Field's case is analogous to Wallenberg's not only in their mutual interest in rescue, but through overlapping contacts in Budapest during the war, including Rajk. There exists also indications that not only Field, but Wallenberg may have had a working connection with Allen Dulles and his associates while carrying out his mission in Hungary." Med denna arbetsmetod blir allt till sist en enda soppa, där allt är möjligt och ingenting bevisat.

8. Om hennes bizarra historiska hypoteser har vi talat tidigare – Skandinavien-Donaufederationen, dynastierna Wallenbergs och Konoyes gemensamma affärsintressen m m – och jag vet att Du är lika litet road av dem som jag.

En fråga vi bör ställa oss är hur mycket av denna ovederhäftighet som ryssarna uppfattar och vilka slutsatser de drar därav? I den mån de överhuvudtaget förmår följa med i hennes fladdrande tankegångar lär de inte stimuleras att ställa dossierer till förfogande. De kan också fråga sig om vi är seriösa på svensk sida, när vi överlåter den arkivgenomgång vi i så många år efterlyst till en person som SM.

Gott Nytt år
Jan Lundvik
Jan Lundvik

Author: Susan (UD) Mesinai at (Pk)Moskva-amb-1
Date: 1998-11-19 13:36
Priority: Low
TO: Lage (UD) Olson at (Pk)UD-3
Subject: Re[2]: This week

Kopier till
Hans Magnus Rige
98-11-20

15il 1.
323/001

9

P 2 Eu

Dear Lage.

Thank you very much for the very good and interesting report on the Vera Parnes visit to Stockholm, with Ambassador Per Anger's report. I commend the writer and would like to meet him sometime.

A few notes if I may. Ambassador Anger would do well to give proper credit to the source of the Auschwitz Protocol. He received it from Geza Soos as I can fully document from Hungarian, Polish and American archives and Soos spent considerable time, at risk to his life, translating it and then turning it over to the Swedish Legation, among others who received it. It was disseminated to a number of sources including to Vienna. While I understand from Helen Soos that Per remembered her father well, I would say not well enough because he seems to have very limited recall of the important aspects of his communication with Soos. Related to this I have come across a document recently declassified where it becomes painfully clear that Soos never received certain equipment forwarded to him by the Allies with the above mentioned as intermediary. I have also documents to show that this was handed over to Per in Stockholm and documents where it was stated that the equipment was never received. Adding to this the question of the fate of the suitcase marked 'Sesame' containing extremely valuable documents which Soos handed over to the same party at the Swedish Legation, which has never surfaced since, I think there has been some editing of the reality which, frankly, I find quite distressing since I put great faith in Per's warmth and kindheartedness.

I would also like to know who the other two Swiss diplomats were arrested in Budapest that Per mentions in that report. Were these also exchanged out?

And finally I would like to know much more about the Swedish Legation's protection of Dutch interests, particularly as it impacts on cases like that of Van der Waals. When I spoke to Per once he told me that when the Legation was taken to an opera in Odessa en route to Moscow, he saw a number of the Dutch prisoners of war there. But that he never saw them since. I would like a complete list of the names of the Dutch prisoners of war under Swedish protection, in conjunction with materials I have seen in London.

Any help you could give me on this would be greatly appreciated as it is very important in the reconstruction of the Soviet Security investigations.

Sincerely. Susan.

PS. ARK does not limit its work to American prisoners of war by any means. It is foreign prisoners of war, especially those taken during the Stalinist era. We have reunited two with their families and in a third case tracked down the family to make certain that the fate was known. All three were dual nationals.

1999-12-08

Enheten för Central- och Östeuropa (EC)
Jan Lundvik
Telefon 08-405 3114

Raoul Wallenberg: Auschwitzprotokollet

1 bil.

Den första detaljerade beskrivningen av Auschwitz som nådde omvärlden härrörde från två slovakiska judar, Rudolf Vrba/Walter Rosenberg och Josef Lanik/Alfred Wetzlar, vilka våren 1944 lyckades fly från dödslägrat hem till Slovakien. Deras redogörelse nedtecknades efter hemkomsten i det s k Auschwitzprotokollet i en slovakisk och en tysk version. Den senare smugglades från Bratislava till Budapest och därifrån vidare till väst. Bland mottagarna av den tyska versionen i Budapest fanns svenska legationen, som i juni 1944 med kurir skickade hem dokumentet till UD. Såsom framgår av dokumentsamlingen "Räddningen" hade det via Valdemar Langlet erhållits från Juderådet i Budapest, vilket även Langlet nämner i sin bok "Verk och dagar i Budapest".

Den till RW-arbetsgruppen knutna experten Susan Mesinai hävdar emellertid att detta inte stämmer utan att den som erhållit protokollet på legationen var Per Anger. "Ambassador Anger would do well to give proper credit to the source of the Auschwitz Protocol. He received it from Geza Soos (tjänsteman i ungerska UM aktiv i motståndsrörelsen MFM) as I can fully document from Hungarian, Polish and American archives and Soos spent considerable time, at risk to his life, translating it and then turning it over to the Swedish Legation.."

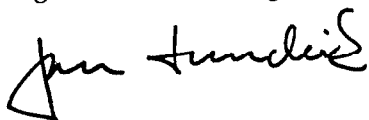
Detta påstående saknar enligt Per Anger varje grund. Legationen fick sitt exemplar genom Langlet, och med Soós hade han ingen kontakt i detta ärende.

Mesinai har vägrat att framlägga bevis för sitt påstående. Vid mitt senaste besök i Budapest erhöll jag från medarbetaren vid ungerska vetenskapsakademien György Haraszi det ungerska råmanuskriptet till en uppsats som han arbetar på om just Auschwitzprotokollets tillkomst och senare spridning via Budapest. Han konstaterar att detta är en komplicerad materia, som redan tidigare granskats av åtskilliga historiker, däribland Randolph Braham och John Conway, vilka skrivit därom på engelska.

1999-12-08

Enighet föreligger om att protokollet redan i Slovakien översattes från slovakiska till tyska, och att det var den tyska versionen som smugglades över till Budapest. Denna kom enligt Harasztis ungerska källor Soós till handa, och Soós vände sig till den honom närstående reformerte prästen József Eliás med begäran att denne snarast skulle ombesörja översättning till ungerska av protokollet. Eliás, som i boken Befejezetlen múlt (Det oavslutade förflutna) av Sándor Szenes, Budapest 1994, skildrar sin befattning med saken, gav uppdraget till översättaren Mária Székely, som en vecka senare överlämnade en ungersk text i sex exemplar. Soós beställde då en ny översättning, denna gång till engelska, vilken likaledes utfördes av Mária Székely.

Relevanta utdrag ur Harasztis uppsats bifogas. Denna visar som ovan nämnts att den av Soós initierade översättningen av Auschwitz-protokollet avsåg översättning av den tyska versionen till först ungerska och sedan engelska. Den verkställdes ej av Soós själv. Det exemplar av protokollet som legationen erhöll var på tyska och kan således inte ha varit något som Soós översatt. Ingen anledning finns att betvivla uppgiften att legationen erhållit sitt exemplar så som uppgivits via Juderådet och Valdemar Langlet. Mesinai's påstående visar sig m a o vara grundlöst och Angers version den riktiga.

Jan Lundvik

TO JULY 9, 1944 437,000 magyar zsidót deportáltak Auschwitzba. 2555,500 szabadult fel 1945-ben Magyarországon illetve tért vissza a deportálásból. ASzállási érában elpusztultak számát mintegy 50,000-re teszik - p36.

The publication of portions of the Vrba-Wetzlar report in the Swiss press in the last days of June, and by the Western Allies shortly afterwards, produced a spontaneous international denunciation, which led to protests from the Pope, the U.S. Secretary of state, Coedell Hull, the British Foreign secretary, Anthony Eden, the International Red Cross and the King of Sweden amelyek hatására Horthy július 7-én leállította a deportálásokat. - p. 37.

Eichmann's anger at this highly unwelcome publicity, even if it was only released in Switzerland rather than in Hungary, was only diverted by the dubious argument that this leak must have come, not from the Vaada leaders in Hungary, but from Slovakia, as the Vrba-Wetzlar report originated from two Slovak Jews. As a result, Eichmann ordered one of the most prominent Zionist leaders in Slovakia, GIZI FLEISCHMANN, TO BE ARRESTED, put in chains, and carried off to Auschwitz under special guard. ... Eichmann refused to countermand the order for her murder on the ground that she was the author and distributor of these calumnious reports... - p. 37.

But the special tragedy of the Hungarian Jews, it may be claimed, was that this conspiracy of silence was maintained for too long, not only by the Nazis' deliberate deception, or by the Allies' skepticism and insensitivity, but also by those of the Jewish leaders who knew only too well the full details of the methodical and ruthless slaughter proceeding in their midst. - p.40. Az Auschwitz jegyzőkönyv szövege was first published in English in November 1944 by the War Refugee Board in Washington, D.C. under the title "German Extermination Camps-Auschwitz and Birkenau." In fact this document includes not only the evidence provided by Vrba and Wetzler, but also a previous report made by an unnamed Polish major which would appear to date from late 1943. Also included was the evidence given by two further escapees, Mordowicz and Rosin, who arrived in Slovakia on June 6, bringing information about the mass murder of Hungarian Jews, which confirmed that supplied by Vrba and Wetzler. The Vrba-Wetzler Report is discussed fully in J. S. Conway, Frühe Augenzeugenberichte aus Auschwitz. Glaubwürdigkeit und Wirkungsgeschichte. Vierteljahrshefte für Zeitgeschichte, Munich, vol. 27, no. 2., 1979, pp. 413-432 - p.46

John S. Conway, The significance of the Vrba-Wetzler report on Auschwitz-Birkenau in Vrba-Bestic pp. 335-369.

-On 7 April 1944, Alfred Wetzler (registration number, as tattooed on his forearm, 29192) AND Walter Rosenberg (tattooed number is 44070) succeeded in escaping from the heavily-guarded camp and fled to the nearest large town in Slovakia, Zilina, about a hundred miles to the south. Both men had been incarcerated in Auschwitz-Birkenau for almost two years. because of their various assignments in the camp, they were able to observe directly the incoming arrivals on the deportation trains, and hence learned at first hand from countries these transports came, how many persons were on board, and how many were selected. - p. 338 -

-fő céljuk a deportálások és a még élő közösségek, elsősorban a magyarok figyelmeztetése volt. - p. 339.

-Fourteen days after their escape from Auschwitz, the two men succeeded in reaching Zilina, where they were immediately interrogated by local representatives of the Jewish council, who recognised the significance of their testimony, and summoned the national leaders, Dr. Oscar Neumann, engineer Oskar Krasnansky, and Erwin Steiner, from Bratislava, to join in the

debriefing. These Jewish officials were at first sceptical of the hair-raising report of organised mass murder. But once the personal authenticity of the men was established on the basis of records kept of all Slovakian deportees in the previous two years, dismay and horror took over as they realised the full extent of the Nazis' annihilation programme. They therefore instructed each of the escapes to dictate separate statements - In Slovakian - which were then combined in a composite record, each of the two providing details of the operations in Auschwitz to the best of their recollections. As rapidly as possible, the whole report, some sixty pages in transcript, was prepared simultaneously in Slovakian and German.. Szándékosan nem írtak a jövőbeli náci tervekről az objektivitás érdekében ezért utólag kritizálják őket - p. 340.

-At the same time, these Slovakian leaders readily agreed that Vrba and Wetzler's warnings of the imminent danger to Hungary's Jews must be conveyed to their counterparts in Budapest at once. Because of urgency of the matter, the senior members of the interrogation team returned at once to Bratislava, and on the following day copies were made for onward transmission. The leading member of the Hungarian Zionist Relief and Rescue Committee, The Vaada, Dr. Rudolf (Rezső) Kasztner was immediately summoned from Budapest to receive these warnings in person. According to the later testimony of Oscar Karsnansky, he personally translated the report into Hungarian at Kasztner's request for use in Hungary itself. A short while later, another prominent member of the Slovak Jewish Council, Rabbi Michael Weismandel, used Vrba and Wetzler's revelations about Auschwitz to renew his appeals from help from elsewhere. On 22 May, in a strongly-worded letter to his Orthodox contacts in Switzerland, he referred explicitly to the newly-installed ramp and the increased capacity of the gas chambers in Birkenau, and enclosed the Vrba-Wetzler report on these developments. At the same time he called for urgent steps to break the silence about these horrors by having the true facts broadcast by the free nations "for days and weeks at a time". Furthermore he pleaded for the immediate bombing of the "death halls" in Auschwitz and of the railway lines leading from eastern Hungary to Poland. Simultaneously, in the hopes that these aims could be realised by other agencies, the report, with its astounding revelations, was forwarded to the Jewish Agency in Istanbul, the World Jewish Congress in Geneva, and even the Papal Charge d'Affaires in Bratislava for onward transmission to the Vatican. All these steps clearly indicate that the verbal warnings given by Vrba and Wetzler about the imminent fate of the Hungarian Jews were recognised at the time. - pp. 340-341.

-The Hungarian leadership's deliberate decision to suppress (az idő ben érkező) this information, and their refusal or unwillingness to alert the intended victims amounted to... "a conspiracy of Silence". - p. 345.

-Vrbákék rémülten értesültek, hogy ahogy május 15-től folyamatban volt a magyar zsidók deportálása és elgázosítása, legnagyobb megdöbbenésükre Liptószentmiklóson találkoztak két korábbi auschwizti fogolytársukkal Arnost Rosinnal és Czeslaw miodowiczal akik május 27-én szöktek meg és június 6-án érték el Szlovákiát. - p. 345.

-Ezeknek a híreknek hatására As a result, the four escapees resolved to leave the sanctuary of the mountains and to travel to Bratislava with the aim of taking more active steps to alert the world what was happening in Auschwitz. In Bratislava they hoped, contacts with more influential circles would be possible. In the following days, with the help of a Jewish employee of the Slovakian Ministry of Health, Joseph Weiss, further copies of the report were clandestinely produced and circulated to Jews known to be in contact with Hungary. Four copies in Slovakian were made at a time from the original, which was kept hidden

behind a devotional picture of the Virgin Mary in the apartment rented in Bratislava by the escapees. These copies were then translated into HungRIN for onward dissemination.

By these means, through various channels, the report reached other sympathisers, both Jewish and non-Jewish, who were prepared to give it wider publicity. In this connection the help of the Christian churches was notable. As early as mid-May, a copy of the report had been given to the Papal Chargé d'Affaires in Bratislava, Mondonio Giuseppe Burzio. Because its significance and length made it too risky to send by ciphered telegram, Msgr. Burzio decided on 22 May to forward the complete report to the Vatican by diplomatic courier. Unfortunately this was the very time that Rome was about to be liberated by the Allied armies, so that courier service had to be routed via Berne and Madrid. Consequently, the full text arrived in the Vatican only in October. - pp. 345-346.

At approximately the same time, representatives of the Hungarian Reformed Church in the Good Shepherd Committee of Budapest, led by Reverend József Éliás, received and translated the report. They passed it on to a junior member of the Hungarian Foreign Ministry, Geza Soos, who headed a small group of resisters called the Hungarian Independence Movement. Later, in December 1944, Soos managed to escape from Hungary, in an air force plane and flew to safety behind the Allies lines in southern Italy, carrying with him a microfilmed copy of the Vrba-Wetzler report in English. By the time this information reached the west, however, it had already been received through other channels. - p. 346

The most notable breakthrough in overcoming the conspiracy of silence came in mid-June, when two independently organised initiatives led to the contents of the report arriving almost simultaneously in Switzerland. In the first place, a courier of the Czechoslovakian underground movement on 19 June delivered a copy of the report to Dr. Jaromir Kopecky, the Czechoslovak minister in Berne, who at once sent it on to the World Jewish Congress offices in Geneva, and to the Swiss press which published extensive extracts. On the same day, the head of the Palestine office of Budapest, Miklós Krausz, obtained a copy and despatched it via a diplomatic courier to his contact in Switzerland, George Mandel-Mantello, a Jewish businessman originally from Transylvania, then acting as the first secretary of the El Salvador Consulate in Geneva. Mantello immediately gave this material to the chief correspondent of the Exchange Press in Zürich, Walter Garrett, whose telegrams drawing on the contents of the report were extensively printed in the British and other western newspapers. - pp. 346-347.

At the same time, on 124 June, the World Jewish Congress sent a six-page summary to the British, American and Czechoslovakian governments, and proposed specific actions to halt the deportations. And on the same day, the World Council of Churches called on all its member to protest the deportation and murder of the Hungarian Jews. - pp. 346-347.

Néhány nappal később az angol miniszterelnök is kifejezte iszonyatát a náci népirtás miatt. - p. 347.

- Weissmandel és más szlovák vezetők biztatására 1944 ápristól a magyar zsidóság vezetői tárgyalásokba bocsátkotak Eichmannékkal a pénzválságról.- p- 351.

-a következő lépés túlmutat ea magyar zsidók egy részén az ún. európa terv - p. 352 joel brand, kasztner, freudiger

- vitás, hogy mikor kezdődtek meg a tárgyalások április 25-én, vagy május 8-án, a lényeg, hogy mindkét tárgyalófél elhalgatta, visszatartotta más-más meggondolásból az auswitzi jelentéseket, csak semmi pánik... - 352.-A háttér nem ismerjük pontosan, lehet, hogy Kasztner egyedül akarta learatni a dicsőséget. lehet, hogy belátta, hogy csak a zsidók egy töredékért, a cionista magát tudja megmenteni, But the fact remains that Kasztner and his

associates never revealed the contents of the Vrba-Wetzler report, let alone the details of their secret negotiations with Ss. As noted above the first copy of the Vrba-Wetzler report to be sent out of Hungary in mid-June, came not from Kasztner, who had had this information since the end of April, but from his rival, Miklós Krausz. Nor did Kasztner, despite the immunity which enabled him to travel around Hungary, and later even to Germany and Switzerland, ever take measures to warn his fellow Jews of the impending disaster. - p. 353.

- a nyugati hatlmak két alternativákja vagy unkábbhárom, bombázás, tárgyalás, fenyegetés - pp. 354-356 technikailag csak 1944-től , a délolasz előrenyomulástól lehetséges a bombázás, de jelenztőségét hajlamosak túlbecsülni, elmaradásának okailogisztikainehézségek, bürokratikus ellenállás, a külön zsidó érdekek figyelembenemvétele. - ugyanez ahozzállás a z árut vérért trevre. maradt a harmadik változat a felywegetés, lásd svéd, svájci, pápai , ameriai tiltakozás horthynál. - p. 359- a nációkkal folytatott tárgyalások értelméről hosszû vita, de úgynevez ki ebből csak a nációk profitáltak, mert a tárgyalások isüddõtartalmárta is megtévesztetták , hallgatásra kényaszsdritették a zsidó vezetőket kinn és benn. - p. 359.

-3 The text was first published in an English translation, by the Executive office of the United States War Refugee Board, Washington, on 26 November 1944, under the title "German Extermination Camps - Auschwitz and Birkenau". In this document the editors combined the testimony of Vrba and Wetzler with a separate report written by an unnamed non-Jewish Polish major, which would appear to date from late 1943, and later appended a further report submitted by two further escapees, dating from June 1944. All were received in evidence at the Nuremberg Trials and given the document number 022-L, but only one page was printed in the final collection of documents, see International Military Tribunal, Trial of the Major War Criminals (Blue Series), Nuremberg 1947-1949, Vol. XXXVII., p. 433, and Nazi Conspiracy and Agression (Red Series), Washington 1946-1947, Vol. 7, p. 771. The full text is to be found in English in the archives of the War Refugee Board, at the F. D. Roosevelt Library, Hyde Park, New York (...) The original report was composed in Slovakian and immediately translated into German. Two separate versions of this German versions of this German text survive. One was forwarded to the Geneva office of the Jewish agency, Hehalutz, with a short covering letter, dated 17 May 1944, prepared by Oscar Krasnansky, one of the members of the Slovakian Jewish Council, which was reprinted in the English translation as an unsigned foreword. This version was given to the representative of the War Refugee Board in Switzerland, Mr. Roswell McClelland, and forwarded by him to Washington. The second German version, given to the representative of the Vatican's Apostolic Delegation in Slovakia, Msgr. Giuseppe Burzio, and forwarded by courier to Rome, via Switzerland and Spain, with a covering letter of 22 May 1944, has been preserved uninterruptedly in the Vatican archives. It has the identical word-for-word content with the version published in Washington (with the exception of a few names omitted by the U.S. authorities) (...)

Further copies, in their German, Hungarian or Hebrew versions, are to be found in the Archives of the Yad Vashem Institute, Jerusalem, under number M-20/149, as is also a sworn deposition by Oscar Krasnansky, describing the circumstances of the report's composition in April 1944. - pp. 364-365.

- 5 (...) Another member of the team, Neumann in his memoirs, recalled that the text was forwarded to Hungary "shortly" afterwards. O. Neumann, Im Schatten des Todes, Tel Aviv, 1956, p. 178-82 - p. 365

-(Mantello fellépése után) No less than 383 articles and reprints appeared in the following 18 days in the Swiss press: W. Rings, Advokaten des Feindes, Vienna, 1966, p. 146. This was the first time the Swiss censors allowed such reports to be printed - p. 366.

versenyfutás kezdődik az idővel. Bizonyos, hogy a jáború hónapok alatt befejeződik, a németek tökéletes leszerelésével. Gondoltam arra, hogy esetleg a kormányzót is igénybe kell majd vennem a magyar zsidóság megmentésének érdekében, azt a kormányzót, akit húsz éve ismertem." Jellemző, hogy ezekben a napokban még Freudiger Fülöp, az ortodoxok sokkal pragmatikusabb vezetője is úgy vált: "Nem hiszem, hogy ugyanaz a sors vár ránk, mint a lengyel zsidókra. Vagyunkunkról le kell mondanunk, sok fájdalomra és nélkülözésre kell felkészülnünk, de az életünkért nem aggódom. - p.10.

Arraa kérdésre, hogy nem kellene-e a zsidókat aktív ellenállásra felszólítani és a keresztény társadalom figyelmét, segítségét kérni Stern Samú így válaszolt: "Zsidó ellenállás hiábavaló véraldotat lenne, ami percek alatt összeroppanna és elképzelhetetlenül súlyosbítaná a többiek helyzetét.2 mintha azon ekkor már lehetett volna mit súlyosbítani. - p. 14

1942 júniusában, amikor már 52,000 szlovák zsidót deportáltak (Dieter) Wisliczeny (báró) közölte pozsonyban is Fleischmannal és Weissmandel rabbival, a szlovák Mentőbizottság vezetőivel, hogy pénzért beszüntetik a deportálásokat. S valóban, amikor Wisliczeny a pénzt megkapta a deportálások megszűntek, s így mintegy 20,000 ember megmenekült. Erről már korábban is tudtak a magyar zsidó vezetők s most nekik is "alkalmuk nyílt" Wisliczenyvel üzletelni. - p. 16

Könyvtári irodalma van már persze annak a kérsésnek is, miért hagyták a Szövetségesek tudatosan a zsidóság millióit elpusztítani. Ha már nem tárgyaltak, ha már hadianyagokkal nem is segítették az ellenséget, miért nem bombázták legalább a vasúti csomópontokat, krematóriumokat? A válasz - s akkor ezt csak a legelszántabban gondolkozó cionista vezetők ismeték fel oly sok csalódás után - mert nem volt érdekük. Hosszú éveken

kere4szütembermilliók pusztultak, s pusztult a varsói gettó, mert a nagyhatalmaknak nem volt érdekük több millió menekült eltartása, védelme az egyébként is hatalmas terheket követelő háborús viszonyok között. De nem segített a nemzetközi zsidóság sem. Egyrészt, mert politikailag nem volt oly erős és befolyásos, hogy a nagyhatalmak szándékait meghatározhatta volna, másrészt azért sem, mert ezekben az években, s éppen a most tomboló, de több ezer éves Holocaust tapasztalataiból is okulva legfőbb és legfontosabb feladatának (kacc,kacc!) az önálló zsidó állam, a VALÓBAN EGYETLEN MEGOLDÁS MEGTEREMTÉSÉT SZORGALMAZTA (MÁR AKI). - PP. 37-38.

-----5555555555555555-----
sZENES sÁNDor, Befejezetlen múlt Keresztények és zsidók, sorsok, beszélgetések., Budapest, 1994

Éliás József, "Az embermentés volt a fő feladat...", pp.29-105.

Az Auschwitzi jegyzőkönyvet fordításra, kézbesítésre mikor kaptad? -Ez 1944 április utolsó, vagy május első napjaiban történt - emlékezésem nem lehet olyan pontos, hogy a napot is fixen megjelölhessem, de ismétlem: április utolsó vagy május első napjainak egyikén lehetett, Soós Géza (a külügyminisztériumból)... találkozóra hívott... jelezte, hogy hosszabb beszélgetésre kéret, fontos közölnivalója van. - p. 54.

Géza (...) Elmondotta, hogy egy Auschwitz nevű lengyelországi német koncentrációs táborból az ott működő titkos fogolyszervezet csodával határos módon megszöktetett két fiatal szlovák zsidót, akik azt a megbízást kapták, hogy adjanak hírt, mi történik Auschwitzban. A szökevények biztos helyen rajzokkal kiegészített terjedelmes leírást készítettek Auschwitzról, amit jegyzőkönyvnek neveznek, hogy tényszerűségét, hitelességét ezzel is hangsúlyozzák. A mi ellenállási mozgalmunknak a szlovák határvidéken lakó embere a szökevények közvetlen környezetéből megkapta a jegyzőkönyv egyik példányát, a futár a határmentéről találkozónk

reggelén érkezett meg velem Budapestre. A mozgalom vezetői úgy határoztak, hogy a jegyzőkönyvvel kapcsolatos feladatokat rám szignálják.

-Mik voltak a feladatok?

- Először a szöveg pontos, világos, gyors fordítása németből magyarra. Másodszor a magyar szöveg hat példányban való legépezése. Harmadszor: öt példányt Géza által megnevezett személyekhez kellett eljuttatni, úgy, hogy azok még csak ne is sejtsek, honnan való és kik által jkerült hozzájuk a jegyzőkönyv. A címzettek között a legmagasabb rangú egyházi vezetők A kormánytényezőket, beleértve a kormányzót is eredetileg nem alkarták ellátni a jegyzőkönyvvel mivel aa miniszterek többségéig tudtak Auscheiwttől és szerepéről már korábban is. A mozgalomnak arra is módja lesz, közölte Géza, hogy Svájcban élő magyar és más személyiségek kezéhez juttassa a jegyzőkönyvet. (...) a fordításra egyik leghűbb, legműveltebb, kipróbált munkatársamat (a Jó Pásztornál), Székely máriát kérem fel, aki 1945 óta a nemrég (1985 k.) elhunyt dr. Küllői-Rohrer László sebészdoktor, főorvos neje volt, fordító, tolmács, ma már felnőtt gyermekek anyja, nagymamaa. - pp. 56-57.

-Mi történt azután.

-Visszamentem a Lázár utca 5-be a hivatalomba.(--...) Behívtam ide Székely Máriát, átadtam neki a jegyzőkönyv német szövegét, kérve: olvassa el, referáljon a tartalmáról és mondja meg, vállalja-e a fordítását. Csak órák múlva, rettenetesen lesújtva, de fegyelmezve magát volt képes elmondani, hogíy mir olvasott. Ahogy hallgattam, az volt az érzésem, hogy a rosszullét környékezi, meg is voltam ijedve, hogy nem lesz lelkiereje a fordításhoz. De Marcsi crös lélek vállalta. Itt a hivatalban ezt nem végezheti - mondta-, a lakása alkaklmas a munkára. Megbeszéltük, hogy milywen szöveggel jelentkezzen, ha kész lesz és ő eltűnt, hogy magyarra fordítsa az auschewwitzi Jegyzőkönyv német szövehét

-Mennyi idejig tartott ez?

-Hét-nyolc nap múlva hozta a hat példányban gépelt magyar szöveget. Azonnal elolvastam az egyiket, tulajdonképpen akkor ismertem meg a jegyzőkönyv teljes tartalmát. A terjedelme elég sűrűn gépezve 35--40 oldal lehetett (vajon nem csalja meg az enlékezete (a primási példány rajzokkal együtt 23 oldal, ha kihagytak belőle, hiszen hiányos mikor ki tehette sem a primésiban sem az aez alapján készült Munkácsi szövegben ezek kétségtelenül összetartoznak nincs utalás a húzásraSzenes erről is mesélhet), néhány egyszerű, vázlatos szövegközi rajzzal, ha jól emlékszem a táborroól, a krematóriumokról, az őrzés rendszeréről. A szöveg pontosan leírta az emberírtó fgépezet könyörtelen logikával megtervezett működését és adatkat közölt a különböző országokból elhurcolt és meggyilkolt embertömegekről. (...) Géza, míg a fordítás készült jelentkezett és azt kérte, hogy a hatodik magyar stövegpéldányt és az eredeti németet Székely Mária vigye el hozzá a Külügyminisztériumba. Csak most, 37 évvel (1984-84) az események után tudtam meg, hogy ekkor megbízta Marcsit, a német szövegből készítsen egy angol fordítást is (soprsáról nem tudunk, sem arról, hogy eljkészültí)Kik kapták, Dr Serédi Jusztinián hercegprímás, Dr. Ravasz László püspök, a Magyar Református Egyház Egyetemes Konventjének Elnöke, Dr. Raffay Sándor evangélikus epüspök, Komoly Ottó építész a cionisták vezetője... Amikor Komoly megtudta, hogy a jegyzőkönyv éppen az ellenállási mozgalom mármint A soós Gézáék, révén került hozzá, engedélyt kért a jegyzőkönyv sokszorosítására. Gézától tudom: megkérték őt, hogy várjon egy ideig, azután kezdhetik a másolást, terjesztést. Indokolt a feltételezésem, hogíy így kerülhetett szűkebb-tágabb körben közkézre a jegyzőkönyv egy-egy példánya. Megegett Z A HUMOROSNAK. TETSZŐ DOLOG IS, HOGY ELJÖTT HOZZÁM EGY VELEM ÉS MUNKÁMMAL SZOLIDÁRIS EMBER ÉS NEM TUDOM HÁNYADIK MÁSOLÁSBÓL hozott nekem egy példányt bizalmas tájékoztatásomra. Az ötödik példányTörök Sándor A Magyarországi

Bil. 3

Stockholm, den 1 november 1945.

Förtroligt.

Ärade Broder,

En av mina vänner från Ungerntiden, sekreteraren Géza Soós i dåvarande ungerska utrikesministeriet, tillskrev mig i somras från Rom via Beskickningen och förfrågade sig bl.a. hur det gått med vissa handlingar, som han på sin tid erhållit tillstånd att deponera på beskickningen. Jag svarade honom därvid, att de sannolikt gått förlorade vid utplundringen av beskickningen i samband med krigshändelserna i Budapest i februari detta år.

Nu ha vi emellertid senare genom Rödakorsdelegaten Langlet, som rätt nyligen hemkommit till Sverige från Ungern fått erfara, att en del föremål dock räddats undan förstörelsen och däribland skulle även följande handlingar, tillhöriga Soós, befinna sig:

1 portfölj
1 rulle
1 paket försett med n:r III
samt 1 ~~kuvert~~ med n:r IV.

Nämnda handlingar, som på sin tid fördes i beskickningens depositionsbok under n:r "174 Schulz" ha nu, enligt vad Langlet uppgivit, överlämnats till dennes ställföreträdare i Svenska Röda Korset i Ungern, en Pater J. Raile, adress Uellöi-ut 32, Budapest, på sin tid anställd även hos nunciaturen i Budapest.

Jag vore nu ytterst tacksam, om Du godhetsfullt skulle vilja ha besväret att därest Soós fortfarande befinner sig i Rom - jag saknar tyvärr hans adress - orientera honom om ovanstående så att han vid ett ev. återvändande till Ungern kan återfordra sina dokument.

Herr Legationsrådet A. Croneborg,
Svenska Beskickningen,
R o m.

*J och medlem av den ungerska röda korset
mot tyskarna*

Stockholm, den 13. November 1945.

Lieber Freund,

Als ich Ihren Brief aus der Schweiz erhielt, hatte ich schon einige Zeilen unserer Gesandtschaft zwecks Weiterbeförderung an Sie abgeschickt, um Ihnen mitzuteilen, dass die Dokumente der Resistenz die Sie damals deponiert haben, doch wahrscheinlich gefunden worden sind.

Der Delegierte des Schwedischen Roten Kreuzes, Herr W. Langlet, der ganz neulich nach Schweden angekommen ist, teilte nämlich mit, dass einige Sachen der Gesandtschaft gerettet worden seien, u.a. 1 Tasche, 1 Rolle, 1 Paket mit Nr. III, sowie auch ein Kuvert mit Nr IV gemerkt, wobei als Besitzer dieser "Nr. 174 Schulz" angegeben sei.

Wie Sie sich ja erinnern, haben Sie immer, um den Nazi-spionen zu entgehen, bei uns als Herr Schulz figuriert, es dürfte also kein Zweifel daran bestehen, dass die obengenannten Gegenstände die Ihre sind. (Nr. 174 war Ihre Nummer im Depositionsbuch der Gesandtschaft. Die sind momentan beim Stellvertreter des Herrn Langlet, bei einem gewissen Pater J. Raile, Uellöi-ut 32 aufbewahrt. Der genannte Pater ist auch bei der Nunziatur, Horánszky-utca 20, tätig.

Falls Sie nach Budapest zurückfahren, dürften Sie wohl ohne Schwierigkeiten die Dokumente bei Pater Raile beheben können. Ich werde auch unserem neuen Geschäftsträger in Budapest, der in der nächsten Zeit dorthin fährt, über die Sache berichten, damit er gegebenenfalls Ihnen behilflich sein könnte.

Ich hoffe, dass Ungarn so allmählich in Ordnung kommt. Ich würde mich riesig freuen, wenn wir uns einmal dort wieder treffen könnten, denn abgesehen von der letzten Zeit, die ein bisschen zu mühsam war, hatte ich mich nie in einem fremden Lande so wohl gefühlt, wie in Ungarn.

Herrn Géza Soós,
Av. Marc Monnier,
en è v e.

Ich habe momentan fantastisch viel hier in der Handels-
abteilung zu tun. Vielleicht bleibe ich hier ein Jahr lang oder etwas
mehr und dann wird man mich wieder irgendwo versetzen.

Mit den besten Grüßen von meiner Frau und mich selbst

Wallenberg family interests; * the activities of Langlet and the Swedish Red Cross in Budapest; including the use of a radio for communication with the Eastern Front * Wallenberg and/or the Swedish Legation's activities related to prisoners of war and other minorities; * the activities of the Swedish Legation's Foreign Interest Sector: * any links with Belgian rescue or humanitarian organizations; * his links with Otto Skzorney in toppling the Horthy regime and their centrist resistance organization, including possibly the November 1944 breakup of the MFM's military organization as described by Geza Soos upon his arrival in Caserta: and * his activities in observing and later breaking up the Polish intelligence network in Budapest, of interest to Gflorener and possibly to Wallenberg because of the overlapping of Polish intelligence and Jewish rescue-related networks.

We also should make a concentrated effort to determine for whom Tolstoy-Kutuzow worked as an NKVD agent in Budapest. An American intelligence source has named him as an important secret agent working closely with Dekanozow in Berlin, prior to June 21, 1941. George Kennan⁵ writes in his Memoirs that Dekanozow, formerly NKVD and Deputy Foreign Minister at the time of Wallenberg's arrest, was executed with Beria in 1953. As Dekanozow's order to the 2nd and 3rd Ukrainian Fronts of December 31, 1944 to place Wallenberg in protective custody turned into Cipherogram 2058 of 15 I 45 whereby Wallenberg is taken into custody, and all 'links between Raoul Wallenberg and the outside world are banned...' it is important to find out what intermediate steps on the part of whom led to be Bulganin arrest order at the request of Abakumov.

The further instruction in the same cipherogram to 'immediately find out what kind of Secretary he is' would indicate that the Soviets already had suspicions about Wallenberg, along the lines Loyda heard from his interrogator in 1945. 'Roedl is a diplomat but Wallenberg is not.' Through what channel and on the basis of what information did this change in attitude toward Wallenberg occur? How much of this came from discussions between Minister Danielsson and Tolstoy-Kutuzow, who were said to be close per testimony of Ambassador Per Anger? How much was this suspicion reinforced by interrogations of the rest of the Legation in Budapest or en route to Moscow? Was the fact that Wallenberg was not a career diplomat stressed in the course of conversation?

Finally, the Swedish files should be examined to determine by what credentials or upon whose recommendation Tolstoy-Kutuzow was presented to Minister Danielsson? Was he recommended by anyone in the Home Office or did Danielsson completely initiate his role with the Swedish Legation? How did Danielsson know that a Russian aristocrat going to meet the advancing Soviet troops would receive a more positive response than Raoul Wallenberg?

3. We underline our request to review the personal prisoner files of Bethlen, Marek and

⁵ Charge d'Affaires at the U.S. Embassy in Moscow under Harriman and one of the 'wise men' of the Truman Administration, Kennan who is still considered a leading Soviet expert.

SVERIGES AMBASSAD
MOSKVA

Sid. 1 (2)

1999-12-21

Gezelius/Tojzner-Gluckman

1/

UTRIKESDEPARTEMENTET

(EC)

För: EC, (Lundvik)

Avd.	Grupp	Mål
P	2	Su ⁱ

Kopia: Ambassaden Riga, (Magnusson)

✓

aa
R

Raoul Wallenberg - synpunkter på memorandum

Memorandum 1999-06-01

(1 bil.)

Härmed översändes synpunkter från Susan Mesinai
avseende Hans Magnussons memorandum från den 1 juni
1999 rörande den interna organisationen inom
Smersh/MGB/KGB under 1945-49.

HIRDMAN

"Dear Hans. I received last night from Eva the memo which you sent to me June 1, 1999 via Anders Wallberg. It was the first time I had seen it and it could not have come at a better time. Perhaps you asked Eva to make sure I had it in response to yesterday's comments.

In any case, it makes my lengthy charts much more useful because when going through the quotes I can see that each gentleman is talking about his own time or period of active work. These vary. They went in waves. One thing I found very interesting was the comment by B that he remembered Richter, P and Hatz. We have NO P interviews except for the July 22 1947 one. So this is of some value. I would also like to note that everybody seems to remember this man (P) very vividly....strange for a seemingly small fish.

The other thing which I found rather exciting was that you had spoken with S, former head of the organ, 46-47. He is the one person who could explain why Loyda was called back, altho another individual's comment on informants -- and I think this intensified in 1948 -- answers some of the question. Is he still alive because he has an overview unequalled which could be of value in other respects.

Finally, another S's breakdown of most likely scenario for RW toward the end: I would like to note from my experience in the files that by no means everyone was sent to the Inv. Dept. between the 4th Dept 3rd and going over to the 2nd M.D. Roedl for instance, according to Vinogradov, and Wallenberg both remained in the 4th Dept. throughout. And I can name many many other cases. In fact the move to the E.I. Cases or Matters was less frequent than staying in place and being passed over to Butyrka in March/April 1950 which was the most common denominator for the contingent to which RW previously was grouped.

I think the most interesting and valuable thing of all was K's remark on the last page about the 1st MD providing translators for Swedish. Is this a hint? In which case, who are we talking about -- Semyonov? SINITSYN? (Was this answer in response to a question about Sinitsyn?) or in early stages Wolfen????

As for the corpus orderly, when he makes this statement is he talking about the first period in 1945 or the second in 1947 or both?

I would like to say, given also K's mention of Smirnitsky (not in the document) that both the orderly and K seem to be projecting a longer lasting phase than July 1947, whether they realize it or not. I will develop this more later. But I do return to my question of yesterday -- how K could be considered R's significant interrogator if he only interviewed him once.

How many of these fine gentlemen are still alive? Can I meet with the more relevant ones? Best, Susan

Susan Mesmer

P.S. - One last thing - Where is the chart by K of RW's cell movements in 1947 - Vinogradov kept alluding to it but I have never seen it. Thanks -

ANTAL SIDOR002

SVERIGES AMBASSAD
RIGA

Sid 1 (2)

1999-12-22

aa
R
UTRIKESDEPARTEMENTET

EC
TJÄNSTE

Avd.	Grupp	Mål
P	2	EU

Till: EC (Lundvik)

Kopia: amb Moskva (Tojzner-Glückman)

Raoul Wallenberg - synpunkter på memorandum.

Som svar på Susan Mesinais synpunkter på mitt memorandum från i somras om intervjuer med förhørsledare m fl kan följande överlämnas till Mesinai.

Dear Susan, Without having my own memorandum in front of me I can give you the following brief response (I remember the text quite well).

-S number one was not head but first deputy head of the organs in 1946-47. He might have been able to explain quite a lot but chose not to do so, blaming on the circumstance that he was mainly responsible for another branch, security in the armed forces. As he was 91 years old when we interviewed him in 1991 he is unlikely to be alive today.

-If K's remark on translators was a hint we don't know. I do not know if he had someone in mind. It was not as an answer to questions about Sinitsyn or Wolfen, as those people were not in our focus at that time. You might try to find out more from K.

-As for the corpus orderly, I have to look it up, but as far as I recall it was mainly the later period (if he came from Lubyanka).

-I can not see K and the orderly projecting longer lasting phases than to July 1947; this can absolutely not be concluded from what they say. All are fairly vague as to time indications.

-You return to the question how K could be considered RW's significant interrogator if he only interviewed him once. Well, I will try to put it simply: we did not necessarily consider him "the significant interrogator" but he was the only interrogator alive, which should be given considerable attention, do you not agree? On the top of that he interrogated RW twice, according to the registry we had at our disposal, and K was also referred to by many, including S number two, as the most talented interpreter, trusted a lot by Abakumov. But of course, all who interrogated RW are interesting, the only problem being that the others are dead. Other interrogators, such as S number two, who knows a lot, are certainly also interesting.

-I don't know how many of the ones we interviewed are still alive. Ask Vinogradov, but with caution.

-The chart of K showing RW's and his co-prisoners' cell movements has been seen by no-one. If it exists we would certainly have been shown it. We only know this chart existed at the time from S number two, K's colleague.

Yours sincerely
Hans Magnusson

MAGNUSSON

SVERIGES AMBASSAD
MOSKVA

Sid. 1 (6)

1999-12-23

Andra ambassadsekreterare
Eva Tojzner Glückman

aa
R

UTRIKESDEPARTEMENTET

(EC)

För: EC (Lundvik)

Avd.	Önny	Mål
P	2	Eu'

Kopia: Amb Riga (Magnusson)

Möte på MID i Wallenberg-ärendet

(1 bil.)

Gårdagens arbete i FSBs arkiv, och mötet på MID med Nikisjkin och Vinogradov i närvaro av Tutjnin redogörs för av Mesinai i bilagan.

Mötet präglades av att diverse ryska farhågor kom till uttryck, bl a avseende huruvida ambitionen att avsluta arbetet till mitten av april verkligen skulle uppfyllas, samt varför vi insisterade på att ånyo få ta del av personakter vilka redan tidigare granskats. Det gavs aldrig tillfälle att dryfta frågan om en motpart till Mesinai. Ej heller frågan om att företa undersökningar i psykiatriska klinikers arkiv kom upp till diskussion.

Det operativa som kom ut av mötet var att Mesinai under påföljande dags eftermiddag skulle få ta del av Alajani-Alajans, Bajs, och Okulickis personakter. Nikisjkin har sedermera per telefon lovat att under nästa vecka tillställa ambassaden en redogörelse för vilka personakter som i övrigt kommer att göras tillgängliga.

HIRDMAN

Exp. 991223

(X)

13758001

December 22, 1999

REPORT TO: Ambassador Hans Magnusson

FROM: Susan Mesina in Moscow

RE: Archival Work This Morning and Meeting at MID This Afternoon

**IMPORTANT CONSIDERATIONS
CONFIDENTIAL INFORMATION**

FSB ARCHIVE

This morning, Andrey Allahverdov and I met with Yuri Michaelovitch Razboyev to continue with the questions which I submitted last time. We have completed all of these questions to my satisfaction, although at some later point one might want to make reference to the registries he produced in the original.

First, we still have an interrogation of Raoul Wallenberg by Koppelyansky on July 17, 1946. The schedule on Koppelyansky's part for that day goes: Wallenberg 10:40 to 12:20; Langfelder 12:20 to (). Karl or Charles Braun (13:00 to 14:10) and Van Der Waals (14:50 to 15:50). Charles Braun is on the list of prisoner files which I recently submitted and on the basis of this inclusion I have emphasized that this particular prisoner file is of importance to me. He was a German American who worked for the Germans, may have worked for OSS. He came into Lubyanka with Spishek and was later was in one of the camps where they were also holding Fascists (along the lines described in the Komi sighting). The Americans should or may also have some information on him as well. And while I do not know, it would appear that all four of these interrogations relate to Allied contacts.

The interrogation sheet which shows Wolfin being registered just prior to Wallenberg for interrogation is for August 30, 1946.

The transport numbers, 620 in the case of Wallenberg, are not the Lefortovo registration numbers. In fact there were a number of prisoners brought in under the group 620. What is interesting about Wallenberg's insertion is that, unlike almost every other insert I saw in this registry, the actual c/3 order number is not given. It states 'Not given.' Perhaps we can assume from this that it is a secret or special order. Yuri Michaelovitch tried to find another example of this but could not.

Also interesting is that in the columns, where it states 'Coming From' where it is usually written Internal Prison, or Butyrka, from time to time it says 'Interrogation'. I asked Yuri Michaelovitch about this. It does not refer to interrogations within Lefortovo which are registered in the other books we examined above. It means instances where prisoners went out for interrogation and returned (in short order). Kitschman for example on one and maybe more than one occasion went to Internal for interrogation while being registered at Lefortovo. While I presume that Wallenberg's name has been crossed off wherever it appeared, in terms of trying to locate other interrogations it is good to know that these instances do exist in addition to a prisoner being formally shifted from one prison's jurisdiction to another.

After this, we went through the entire Prisoner List -- name by name. Yuri Michaelovitch had his thinking cap on as to ways by which he could help. (We also were able to eliminate a number of names, by the way, even on the basis of one liner information I saw today -- i.e. Adelman's whereabouts were established.) YMR has committed himself to going through the criminal files and trying to get the information I require -- particularly interrogation schedules, including Abakumov.....although of course I had to explain my reasoning.

All files related to camps, Vladimir or prisoners of war are within Nikishkin's competency. He said that tomorrow or the next day, Nikishkin and Vinogradov and Yuri Michaelovitch were going to go through the list to try to get this information together and that everything was going to be 'tip top.'

THE MEETING

Greatly encouraged by this, I went to the meeting at MID with Eva Tojzner-Gluckman and Andrey who translated. In summary, however, I did not get the same impression as I received from Yuri Michaelovitch, not that he was misleading me, but rather that both Vinogradov and Nikishkin -- while complimentary -- had their brakes on. Just to get the green light to see the three files in the few remaining hours I have left for this visit took up a tremendous amount of time, even though the answer in the end was yes (as it probably was all the time).

The problems as I saw them were as follows: 1) They wanted assurances that the work would end by April which we assured them it would IF THEY GAVE US THE DATA. 2) They wanted to understand where my report would fit in terms of your report 3) They wanted to be certain that I was writing a final report and not anymore preliminary reports (which I assured them I was ... as you saw I had already eliminated the projected camp/disappearance and investigation/sentencing preliminary reports).

Eva and I had discussed in advance possibly submitting my proposed schedule to them so they could see I meant business, but also so they could raise any objections on the spot. We emphasized that it was tentative and flexible, but that we thought it would help to point to concrete items to be pursued and when and how we wanted to collect them.. May and June I have established as writing time, but leaving it open for any loose ends.

They were at first adverse to any more questions on the grounds that ALL QUESTIONS HAD BEEN ANSWERED. !!!! They also said that they had turned over evidence that certain witnesses were lying to the Swedish side long ago. For instance, Yuri Michaelovitch had mentioned that a testimony by Jan Kaplan and by members of his family that he had never sat with or met Raoul Wallenberg had been turned over to the Swedish side some time ago. Why didn't I have this? Why didn't I know this? he asked. (I did not go into the fact that sightings for the past thirty years are classified and therefore I presumed that this document is among the classified materials which I have not seen.) Another example was presented at the meeting.

So I would like to say that it appears to me that I must do my homework in terms of Stockholm (this is in answer to your e mail of today about my schedule). Jan Lundvik himself had said he was disappointed in me, for not having first gone through the kartotecha to know what sightings exist, and he is right. (I picked my sightings from those made available to me in America or through various archives I had come across). Even though the sightings may be flimsy, truly I am not trying to expand my work, but it would be a major mistake not to have a firm grasp on the full body for background reference -- especially as one, in relation to the context I have established, could prove catalytic to the truth. And it would be even more lethal if later it was found that one of the more recent witnesses, Hollosy for instance, was telling the truth.

The Russians on the other hand are genuinely frustrated that waves of researchers are or may be coming their way, bringing up the same old names, etc. If the Russian side has submitted evidence before, I must be clear on this so that I do not aggravate them with old work when I also have valuable true work to do. So this week should be scheduled for Stockholm research, even though I recognize the budgetary constraints. Understand that I did pay for my return ticket personally as promised, I will pay for the German witness tour if I go, although I did take per diems for London (not transportation money -- this I am paying for myself and there are no hotel fees) as I will henceforth pay for the copying out of my per diems directly instead of involving the Swedish Government. (The purpose at the PRO is to continue the same work as before and to pick up the famous copies as they were never mailed to me, in spite of payment.)

It was later agreed, in terms of the questions, that it would be best if I did submit them so that the Russian side could see which way I was heading (they are very concerned to have an eye on my Final Report --- not to be hit by surprises as well). We would use them as a tool, but deal with them a little more informally. Questions which they had already answered they need not answer again, but new questions questions which they consider valuable and worth exploring (we're talking FSB here) they will proceed on so that we will have moved forward on a common work of filling in the blanks. I did not tell them this but I am integrating the various eye witness reports in with these questions which are very specific to Wallenberg, Langfelder and what I refer to as the primary witnesses.

I do not think we, that is FSB and I, are too far afield on the work and what can be shown that is substantive and valuable, adding to what has already been done.

THIS BRINGS US TO THE REAL QUESTION.

With due respect to Mr. Nikishkin, he did not answer our question about the files except to say that Mr. Vinogradov and he will be going through the list and giving an answer in writing as to what would be available, what not. This is not the same as the very cooperative impression I was receiving from Yuri Michaelovitch. Nikishkin was evasive on the question of camps, Vladimir files, prisoner of war files and the

medical (which we did not go into too much -- this meeting was already quite detailed). -- that is everything under MVD competency.

If they decide not to provide the files which refer to the post alleged death date, which they may decide to do, then the only REAL alternative -- which should be a priority anyway -- is to tackle the question of where Wallenberg might have gone on the Disappearance Trail if he did not die on July 17, 1947. (And simultaneously to pursue the questions which would relate to substantiating the 1947 death date, as in the proposed letter re Oggins.)

This would mean emphasizing that the Russians (FSB) do their work related to the document for the MGB care of numbered prisoners at Ivanova (April 1947), that the role of Serov in overseeing Camp and Corrective Colonies and Prisoners of War as well as later, through the Prison Department, numbered prisoners be fully explored; that the fundamental question of whether Wallenberg at some point was removed from Abakumov's direct control to that of another party (and again Serov would be the most likely candidate), that I be allowed to review the list of numbered prisoners because -- while Vinogradov claimed today that they have proved Wallenberg was never a numbered prisoner -- I would like to know where and when.....That I be allowed to go through the numbered prisoner files of Serbsky and if merited we consider a trip to Kazan. The primary emphasis however in terms of medical and psychiatric care would be the Medical Department MVD, Special Medical Dept. MVD both under the Prison Department (Kuzovkin reported to me last night that there are a few documents in GARF related to this, but they are classified).

That the possessions of Wallenberg be listed to us so we know what exactly remained in Internal Prison after his entry on March 1, 1947 (Are these papers of personal identification or are these his belongings? The size of the list would indicate something small.) As it stands, these are blotted out and we do not know what they are. I want to know if they correspond to the possessions which were returned in 1989 or whether these represent a mixture of belongings, including cash, coming from a number of different places. Also G.K. brought up a point at our meeting last night...that money which is not claimed after three years is turned over to the State. So why was Raoul Wallenberg's money still intact in 1989?

That I go through with both the Vladimir and Ivanova kartotecha studies and everything else at our disposal to establish whether Wallenberg lived past 1947 but either died in the 50s or was indeed later under psychiatric care.

All of these things are listed on the questions and in the schedule so there are no surprises here. The question, as we all agreed at the meeting, was how to make a step upward in this final stage, to produce a document which will have value.

Again, they expressed their fear that whatever is produced will just be an invitation/provocation to raise interest in the case rather than putting it to rest. I said *Everything depends upon our proving that we have done all there is to do or can be done and that we have done this thoroughly. We may not be able to show exactly where and when Raoul Wallenberg died, if at all, but we can establish that we have

done an excellent job. This has never been shown before and that is the best we can do."

SUMMARY

As you can see, there are a number of policy issues or concerns or fears being expressed here. It is my humble belief that their producing files is directly related to these concerns -- which of course, in and of itself, might be an indication of what's in the files. If indeed the witnesses are all fabricating sightings of Raoul in the later period, I do not see where this would not show and they would be cleared.

Sincerely yours,

Susan Ellen Mesina
Susan Ellen Mesina

PS. One item which I have not listed as yet, for obvious reasons, is the importance of a careful examination of Isaac Markovitch Wolf's personal prisoner file. As they were so kind as to provide us with the schedule of interrogations, which enabled me to point to their error, I am not mentioning the importance of this at this time. However, it would appear to me that there is a very strong possibility that Wolf sat with Wallenberg in Internal Prison starting in May of 1947, at least for a period of time. His interrogation late at night on the 17th of July 1947 is the least of the reasons which would suggest this. I feel that, no matter what happens in terms of the other files, this is a necessity because -- combined with his actual protocols of interrogation -- it could or would bring us MUCH closer to the Soviets' interest in Wallenberg and Swedish or Wallenberg-related matters. If we combine this with full declassification on the Swedish side, we will have made a major contribution to understanding of the Raoul Wallenberg case. For the present time I have contented myself with inquiring what languages Wolf knew, besides Swedish.

Kop. DA
Orig. JL

SVERIGES AMBASSAD
MOSKVA

1999-12-21

Dnr 170 ✓

Andra ambassadsekreterare
Eva Tojzner Glückman

Utrikesdepartementet

UD/EC/Amb. Jän. Lundvik
2000-01-17
Delges
Kabs
Magnusson, Riga
Olson, ESEK
Guy von Dardel
Carl Persson
Wahlbäck, IAG
Makinen
Berger

INK. UTRIKESDEP.		
DNR		
1999-12-23		
Avd. P	Gf 2	Mål Eu

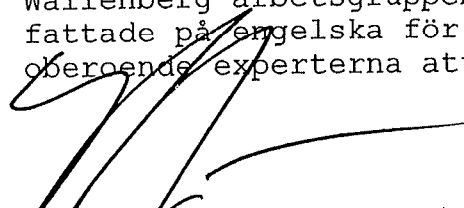
EC

Exp. 2000-
01-17/
AP

**Mötesuppteckningar från möte med Wallenberg-
arbetsgruppen**

(2 bil.)

Översänder mötesuppteckningar från höstens möte med Wallenberg-arbetsgruppen. Uppteckningarna är avfattade på engelska för att möjliggöra även för de oberoende experterna att ta del av dem.

Sven Hirdman

MP

SVERIGES AMBASSAD
MOSKVA

PROMEMORIA

1999-12-21

Eva Tojzner Glückman
Susan Mesinai

**Meeting of the Swedish-Russian Working Group on the
fate of Raoul Wallenberg, October 18, 1999**

(2 encl.)

The Swedish-Russian Working Group on the fate of Raoul Wallenberg met in Moscow on October 18, 1999 (see encl 1 for participants). The following is based on the minutes of Susan Mesinai and Eva Tojzner Glückman.

Tuchnin begun by wishing the participants welcome to Moscow after at pause of half a year. A lot of water had passed and a lot of questions been asked - perhaps too many - which had kept the experts busy. As a whole the results were good. Some questions however still remained to be addressed - hence the present meeting. He proceeded with introducing the Russian participants and declared their willingness to work according to the agenda.

Magnusson declared to be glad to be with the working group again and introduced the participants on the Swedish side.

Pertaining to agenda item 1a and the Prisoner Files Magnusson stated that the work was little more than half through. The matter of the Prisoner Files had briefly been touched upon at the February meeting and it had been understood that the remaining files would be provided not later than in July, with a few exceptions, due to security reasons. As Ms Mesinai would now be in Moscow for two months the problem would hopefully be solved.

Vinogradov stated that according to his opinion Ms Mesinai had looked into "every" file to a great

extent. The list, that had been handed over as being final, had been answered regarding every individual with the exception for some whose files could not be given out. Regarding these individuals FSB instead was prepared to answer specific questions. Quite a number of the files listed were kept in the Military Archives. Furthermore, FSB was willing to extend all help necessary concerning the files that were in their keeping and that still needed to be looked in to. Regarding the MVD-archives it was unfortunate that Mr Nikisjkin was absent. It would be necessary to make a request to the MVD-archives and if they were ready to show what they had they would surely do so.

Mesinaï extended her thanks to the Russian side for their recent reply and added that she was confident that when questions were posed to FSB they were answered.

Regarding the Prisoner Files it was necessary to make a distinction between the FSB, who had been most co-operative, and the MVD. As far as she knew most of the remaining files were with the MVD, but since Mr Nikisjkin was not present that problem would have to be dealt with in another way. In terms of the overall work a very good method had developed, but it was dependent upon receiving the required data - without which there could be no final report.

Bachtiarov explained that issues regarding the Prison System had been transferred to the Ministry of Justice. The Ministry of Justice had the files (meaning the archives of Verchne Uralsk, Ivanovo and Alexandrovsk) in their keeping, however they contained no information regarding the materials that had been requested. The archives within MVD were Mr Nikishin's area. The Vladimir kartotecha still existed because it belonged to FSB, whose card files were kept while others were not.

Magnusson remarked that out of the original list of approximately 100 personal prisoner files about half had been looked in to. The Swedish side was still interested in the remaining ones wherever they were, and if they did not exist a clear explanation in each and every case ought to be provided.

Vinogradov explained that there were a small number of files that the experts could not be allowed to look in to, but that the Russian side was ready to provide information on them.

Magnusson expressed his appreciation for the answers received to the questionlists. Many questions had been asked and important work had been done, but stressed that it was necessary to acquire knowledge on which files that were not accessible.

Tutchnin declared that this was a remaining issue and within the competence of Mr Nikishkin.

Magnusson then proceeded to ask for some clarifications to the last reply received from the Russian Side in september 1998:

- 19:3 Letter of Raoul Wallenberg to Stalin - question had already been raised within the Working Group. Affirmative answer as to whether it had been raised with a higher authority;

- 24:11 Gratefulness was expressed for interrogationchart. Interrogation on July 17, 1946 - same day as Wallenberg and Wolfin were interrogated. The declassified information on Wolfin might be worth checking;

- 27:5 Request for clarification as to whether the archives of the Ministry of Defence and the Soviet Special Archive and the Russian State Military Archive were the same thing.

According to the Russian side they were not exactly the same thing.

Font 451 - *According to Susanne Berger the Soviet Special Archive is identical to Font 451, but as it also contains a lot of MVD material it is confusing and would require further clarification;*

- 29:8 The files need to be reviewed by the Russian side so that Ms Mesinai can be provided with the names of the Americans for the Donovan Group who worked with the Joint, in order for her to be able to research this in America.

37:21 Mesinai had no recollection of archives, nor had she kept the files at her disposal for a long time, but given them back.

Mesinai requested and received accord the she should submit a short list of missing prisoner files through the GROS Archive.

On Item 1d - the request considering the Trophy Files - Tuchnin said that the Russian side had researched the request and were glad to hand over a

Pro Memoria, prepared by Ross Archive, which surely contained a lot of answers to the questions posed.

However, according to the opinion of the Russian side the issues had been getting farther and farther away from the Raoul Wallenberg investigation. An example of this was the Esterhazy archive which was from the last century and therefore should be of no relevance. The Russian Side would like to concentrate on Raoul Wallenberg.

Berger thanked for the Pro Memoria and stated that her investigation was fully designed to address questions that dealt with the fate of Raoul Wallenberg. It was an attempt to specifically support the prisoner file- and Vladimir- investigations. She promised to further define her questions after reading the Pro Memoria. As for Esterhazy, she explained, there had been a report that some papers of notable Hungarian families had been seized. If however the Russian Side claimed that they were from the last century the question would be withdrawn.

With regard to the Pro Memoria Zanina explained that since the scope was a bit broad requests had been made to different archives, and their answers had been included. It could be seen which documents that were in question here and from the former Special File - these materials had all been unclassified so it would be of no difficulty for Ms Berger to obtain this information. Ross Archive would be glad to receive her and give her all assistance needed. The work had been going on for a long time, why the results it would give were uncertain.

Regarding GARF the director Kazirenko would be awaiting the delegation the following day, and some of the questions put in the meeting could be brought up with him. As for the Archive of Stalin, now known as the Russian State Archive of Social and Political History, these materials from the Presidential Archive had recently been handed over to GARF. The documents were being introduced right now, and Zanina was confident that it would be possible to study them quite soon.

Magnusson made it clear that while Ms Berger would begin her research on what was known as the "Trophy Archives", meaning confiscated records, under the aegis of the Working Group, it would go on even after the Working Group had completed its research.

Vinogradov stated that FSB had received an official answer from the Special Archive giving information

about Raoul Wallenberg in the Trophy Archives. The archivists of these archives had already searched also the Personal Fonds that now were being declassified. He had personally instructed everyone from his office taking part in the declassification process to check for Raoul Wallenberg, whether it referred to him directly or not. He had been especially interested in checking the July 17, 1947 letter from Abakumov to Molotov regarding Raoul Wallenberg, but it was not there.

Mesinaï said that her researchers had gone ahead and studied the Finding Aids for the Stalin and Molotov Personal Fonds. They contained quite a bit of information of interest related to the Prisoner Files - in particular a file entitled the "Swedish prisoner Schellenberg". As a curiosity it would be of interest to see it, classified or unclassified, since stranger things had happened in efforts to find the truth.

Makinen remarked that according to his opinion the Swedish prisoner Schellenberg's file was more than just a "curiosity" since Mr Nikishkin himself once had confided that there was evidence that Raoul Wallenberg had been involved in separate peace efforts with Schellenberg.

Magnusson inquired about his request to the Russian Side of July 26, of which was no mention in the response to the April 16 letter. The subsequent request regarded a July 17, 1947 document from Abakumov regarding how one should deal with spies and traitors.

Tuchnin answered that they had made a request to the Presidential Archives and that that question was within it.

Vinogradov asked where this information came from?

Berger explained that it came from the Volkogornov papers which were now in Washington. These were his personal papers, but they contained also copies of documents and references to documents. Some of these materials would be classified until January 2000. This one paper was not among the copies that made it to the United States, why it should still be in Russia. In any case Volkogonov had seen it.

Vinogradov remarked that if it was in Russia it should have been registered.

Sokoloff wondered whether there were any co-ordinates for the Presidential Archives listed in the reference.

Berger answered this in the negative.

Magnusson proceeded to the question of finding a "counterpart" to Ms Mesinai. The objective had been to appoint a facilitator to reduce the need for formal questions and answers. Had the Russian Side thought of such a person?

Here a discussion followed between Tuchnin and Vinogradov, perhaps also Ziborov.

Tuchnin remarked that Mr Nikishkin had offered to be Ms Mesinai's counterpart.

Mesinai expressed that it was unfortunate that Mr Nikishkin was not present so that they could discuss it between themselves. However, since most of her problems in accessing files rested with the MVD, since she had not seen any new files in almost a year (with a few small exceptions) and since Mr Nikishkin was the MVD-representative she strongly questioned how this solution would work.

Vinogradov started talking about all the work that had been done and all the help that had been given.

Mesinai emphasised once again that the problem was not FSB, who had been co-operative, but rather MVD under whose responsibility most of the remaining files were.

Tuchnin said that MID would try to help strengthen Mr Nikishkin's support.

After some discussion it was informally agreed to table this discussion until "later".

On agenda item 1b MID had made a request to Mr Karpov at the Ministry of Health, who had agreed on meeting Mesinai with about a weeks notice.

Mesinai said that nothing had happened with this issue after her meeting with Karpov last year and that she was looking forward to seeing him again.

It was decided that the Swedish Embassy would schedule a meeting with Karpov.

Tuchnin turned the Chair over to Magnusson for the second half of the meeting.

On agenda item 1c Magnusson explained that the work on the Vladimir records was going forward and that he had understood from Mr Makinen that it was a

very hard work, but that it was following the work plan. Some unnecessary difficulties that had appeared in August had unfortunately appeared again last week - resulting in the loss of nearly three days.

Makinen gave a resume of the several incidents that had hindered and delayed the work during the previous week when purchasing the second computer (see encl II). The problems were due to the lack of cooperativeness from the person assigned by the Ministry of Justice to watch them working.

Since he and Kaplan came only for six days at a time, every three months, it was crucial that their work moved on schedule. He intended to finish the project on time but with these kinds of obstacles he could offer no guarantees. He also considered it totally unnecessary to have them work in the Butyrka Prison in August as the Russian Prisons were known to contain highly resistant bacteria, causing TB and other diseases.

Tuchnin thanked for the sad story and wondered whether Mr Bachtiarov had any comments?

Bachtiarov made a long defence in favour of Mr Barinov (the "watch-dog" appointed by Justice) who had no authority to make decisions on behalf of the Working Group. His task was strictly to carry out the rules under the secrecy-regime. For the future Bachtiarov wanted matters to be brought directly to his attention, which also should have been made with the purchasing of the second computer.

Regarding Butyrka an alternative location had been offered in August, which however had not been in the city-centre, and by now the matter had been resolved anyway.

Ziborov said that he understood the problem from a personal point of view, being watched was uncomfortable, but that the nature of the investigation made this necessary. The purchasing of the second computer should have been discussed with FSB beforehand, and not upon Makinen's arrival in Moscow. It had been Makinen's own choice to purchase a second computer which naturally required some time. If the efficiency of MinJust and FSB was being questioned it would be looked in to, but according to his opinion they were competent organs that did not delay the investigation on purpose.

Some further exchange of views between Makinen/Ziborov/Bachtiarov followed. On the good

side was that the issue of working with the investigation also late at night had now been solved.

Makinen brought up the question of him being able to bring copies of some results (print outs) out of the country to analyse them and improve the programmes while in Chicago. According to his understanding (confirmed by Ziborov) of the laws under which the work was adhering there should be no copies of cards removed, no publishing of information related to this work, and nothing put forth related to the sentences of the prisoners. He offered to show a sample of the kind of information that he wanted to bring out.

After a somewhat prolonged discussion on this issue it was decided that the material in question on a case-by-case basis should be handed over (through Barinov) to MVD and FSB. They would simultaneously decide whether the material was allowed to be brought out of the country or not.

On agenda item 2 - time aspects of the investigation Magnusson said that it should be prolonged until mid-April 2000, and that this date had been fully co-ordinated by the leadership of the Swedish Ministry for Foreign Affairs. In reply to this Tuchnin said that the Russian side had no choice but to accept, and that they did not wish to prolong the investigation long into the next Millennium. However, Easter would be fine and he suggested not to withhold problems that occurred until the next meeting of the Working Group but rather to handle them at once.

Under agenda item 3 Ambassador Lundvik made a presentation of testimonies from Hungary concerning Raoul Wallenberg.

Lundvik explained that he had a particular interest in Hungary where a popular theory circulating had been around the question of the "Katyn material". During the past year he had received information indicating contact between Raoul Wallenberg and Polish refugees in Hungary. The book by Vilmos Bondor, "the Miko Riddle" described connections in 1945 between Raoul Wallenberg and Zoltan Miko, Air Force Captain, involved in communication with the Allies who was to arrange an opening for the Red Army. This organisation was penetrated by German agents so their plans did not succeed. Miko went over to the Red Army but was received with great suspicion. The Soviets thought he was planning an uprising against the Red Army. During previous months, Miko had contacts with Raoul Wallenberg and

helped Wallenberg hide important documents in vaults of various banks. When he and Bondor were interrogated by the Soviet organs, they mentioned this contact because they thought it would help them. The Soviets however were not interested in Raoul Wallenberg at this stage.

Subsequently, the Soviet authorities seemed to be only interested in Raoul Wallenberg and asked about Katyn. Miko and Bondor were brought to an instance in Odessa, tried and sentenced to death. Miko was executed, while Bondor was pardoned at the last minute. He was returned to Hungary in 1954/-55 and left -56 for America. The book was published in 1995.

Lundvik asked the Russian side to find out if the name of Raoul Wallenberg or Katyn was brought out in the trial or in any of the interrogations and other aspects of the investigation of either Miko or Bondor. He went on saying that the Hungarian Military Archives also discussed this connection. There was some new information on Soviet reconnaissance in wartime Budapest, which described the interrogation of a Wallenberg aide.

The Russian side agreed to research the matter.

Mesina added that the names of Miko and Bondor already appeared on one of the Prisoner File list handed over by her. Given the more complete information provided by Ambassador Lundvik she renewed her request to see these Prisoner Files, even as FSB is checking the more investigative questions.

The Russian side agreed also to this.

Magnusson raised the question of signal intelligence intercepts during the Second World War (agenda item 4). Had the Russian side given any further consideration to this matter since the meeting in February and considering that they previously had been reluctant to look into it? Especially the year of 1944 was of interest.

Ziborov answered this saying that he had been sceptical to this request already when it was brought up in February. According to his opinion there could not be a single fact pertaining to Raoul Wallenberg in signal intelligence. Some aspects which might have been the basis for Soviet attention toward Wallenberg possibly could nevertheless be found, although he considered it highly improbable and did not think it would allow the search to get further. Help from the side of

the Military Archives would be crucial, and he assured that searches were really being performed.

On agenda item 5 - modalities for conclusion of the investigation of the Working Group and Follow-up - Magnusson developed his views on how a Final Report would be written also based upon the conclusions of the Independent Experts, and on how they, to the best of their ability, had attempted to shed light upon the fate of Raoul Wallenberg. Part of the investigation would continue, such as with the Trophy Archive, but beyond the frames of the Working Group.

There would be possibilities offered to other experts and historians to continue investigating the fate of Raoul Wallenberg. Probably there would be established some mechanism at the Swedish Ministry for Foreign Affairs on how to handle such requests. An idea that would require elaborating on was how to make a follow-up of the publication of the Final Report with a seminar and discuss its results.

СОСТАВ УЧАСТНИКОВ ВСТРЕЧИ РАБОЧЕЙ ГРУППЫ ПО ИЗУЧЕНИЮ СУДЬБЫ РАУЛЯ ВАЛЛЕНБЕРГА

(Москва, МИД России, 18 октября 1999 года)

С российской стороны:

1. ТУЧНИН Вячеслав Владимирович - сопредседатель группы, Начальник отдела 2ЕД,
2. ВИНОГРАДОВ Владимир Константинович - Первый заместитель начальника управления ФСБ России,
3. ЗИБОРОВ Андрей Евгеньевич - Начальник отдела ФСБ России,
4. НИКИШКИН Константин Сергеевич - Заместитель начальника Управления региональных и общественных связей МВД России,
5. БАХТИАРОВ Камиль Шекурович — Первый Зместитель Начальника ГУИН Минюста России
6. ЗАНИНА Татьяна Геннадиевна — Начальник отдела Росархива
7. СОКОЛОВ Владимир Васильевич - старший инспектор ИДД МИД России,
8. КОРЧУНОВ Николай Викторович - 1-ый секретарь 2ЕД МИД России,
9. МАРИНКО Павел Анатольевич — атташе 2ЕД МИД России

Со шведской стороны:

1. Ханс МАГНУССОН - сопредседатель группы, посол Швеции в Латвии,
2. Ян ЛУНДВИК - посол МИД Швеции, курирующий работы группы в МИД Швеции,
3. Лаге УЛЬССОН — советник МИД Швеции,
4. Матс ФОЕР - советник посольства,
5. Ева ГЛЮКМАН - 2-ой секретарь посольства,
6. Сюзан МЕСИНЕЙ - независимый эксперт,
7. Марвин МАКИНЕН — независимый эксперт,
8. Сюзан БЕРГЕР — независимый эксперт,
9. Магнус ДАНБЕРГ — 1-й секретарь посольства, переводчик

Memorandum to the Ministry of Justice, Federal Security Services (ФСБ),
and Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation

from

Professor Marvin W. Makinen

Permanent Consultant to the Swedish-Russian Group
on the Fate of Raoul Wallenberg

October 19, 1999

Moscow, Russia

Over two years ago, I had received permission from the Ministry of Internal Affairs (MVD) and the Federated Security Services (FSB) to prepare an analysis of the prisoner cell occupancy information from the *kartoteka* of the Vladimir Prison in efforts to resolve questions concerning the incarceration of Raoul Wallenberg. We are now beginning the analysis of this information by computer in Moscow. This memorandum outlines problems that I must bring to your attention because their continuation will continue to thwart progress of the work unless corrected.

The matter deals directly with Mr. Igor Barinov, assigned through the Ministry of Justice to be in our presence while we are at work on the project using the Hewlett-Packard 4150 laptop computer. This computer was purchased through the Swedish Embassy for the project in August, 1999, and placed under permanent supervision of the ФСБ. I shall first describe Mr. Barinov's activities during the week of October 11.

(1) Initially on Monday, October 11, there was much confusion with Mr. Barinov that the Russian FSB had approved the purchase of a second computer for the project to be similarly placed under the supervision of the FSB as with the first computer. When I tried to approach the topic of arranging for him to be present at the purchase of the computer as in August, he insisted that no approval had been given by ФСБ. On Tuesday, October 12, when the Swedish Embassy wanted to arrange with him to be present at the purchase of the computer, Mr. Barinov could not be reached because he had not come to work until late in the afternoon. (His colleague told us that he had gone to a clinic for an annual medical examination required for his employment.) When he finally did come to work, I informed him that Mr. Mats Foyer of the Swedish Embassy wanted to speak with him by telephone to discuss making arrangements for purchase of the second computer. Mr. Barinov refused to speak by telephone and stated only that his responsibilities did not include contacting the Swedish Embassy. Nonetheless, Mr. Barinov had met Mr. Foyer earlier to negotiate arrangements to be present for the purchase of the first computer in August.

(2) Mr. Barinov has repeatedly stated that his orders stipulate that he must be present at all times while we are working on the Hewlett-Packard computer assigned to the project. Yet he invokes this condition only when it suits his needs in a manner that has proven detrimental to our work. As pointed out above, he was absent for the entire day on Tuesday, October 12, and returned without explanation towards 5:00. p.m. (On that day, we worked in the presence of another person assigned to this project.) On Wednesday, October 13, after purchase of the second computer for the project, Mr. Barinov stated without prior warning that we could not

work for the rest of the afternoon because it was necessary to have the second computer inspected by the ФСБ. When we inquired why we could not work in the presence of the substitute person, he simply stated that he had to be present at the inspection and that it was therefore not possible. He also insisted that we could not work with our personal computers for continued development and testing of software during that afternoon in the adjacent room assigned for our use. We learned later that evening that Mr. Barinov had not taken the computer for inspection but had kept the computer in the ГИИ administration. Thus, Mr. Barinov knowingly made false statements and misrepresented the situation.

(3) The manner in which Mr. Barinov dealt with the inspection of the new Hewlett-Packard computer caused additional loss of time. Firstly let me point out that we are not disagreeing with the right of the ФСБ to inspect the computers. However, we see no reason why we were not allowed to continue our work during the time of the inspection since the inspection did not take place in the room where we were working in the ГИИ building at 15A Narvskaya in Moscow. Secondly Mr. Barinov informed us only as we were about to leave the ГИИ premises at midnight on Wednesday, October 13, that we could not work the next morning because he was required to be at the inspection. Since Mr. Barinov was absent on Tuesday, the previous day and we had no problem working in the presence of his colleague assigned to be present, we objected to this sudden announcement. When we inquired why he had not stated this earlier so that we could plan our work accordingly, he answered that he did not inform us because we did not ask about it. When I asked whether he would inform us by telephone the next day when the inspection is finished so that we could come to work, he stated that he would not. He stated only that we would have to come to the ГИИ building to learn whether he had returned. If the inspection was not finished, we would not be able to work.

When the representative of the ФСБ came supposedly for the inspection, Mr. Barinov closed the room to us where the first Hewlett-Packard computer was being used. The two of them did nothing else in that room for several hours except smoke, drink tea, and talk. When I knocked on the door to inform Mr. Barinov that we would leave for lunch, I stepped into the room. The new computer was not in the room with them and no inspection took place in that room. Mr. Barinov's uncooperative behavior disrupted our work for 2 days. Since we can travel to Moscow only for about 6 days at a time every three months, this is a significant loss.

When we began the project of analyzing the prison cell occupancy data for Korpus II of the Vladimir Prison, we were assured by the Russian members of the Swedish-Russian Working Group, primarily by Mr. K. S. Nikishkin, under whose jurisdiction the computer scanning of prisoner registration cards began, that we would have unrestricted access to the data and to the use of the computers assigned to the project in Moscow and that there would be full cooperation in the assistance to be provided to us. As a representative of the Ministry of Justice, Mr. Barinov has not worked in accordance with those promises. Since we must still make numerous trips to Moscow to complete the analysis of the prisoner occupancy data, it is important that conditions are not disruptive and prevent optimal progress. I therefore request that this matter be corrected.

1999-12

AVG. P	Grupp 2	Mål EU 1
--------	---------	----------

UTRIKESDEPARTEMENTET TJÄNSTE

Till: EC (Lundvik)

Kopia: amb Moskva (Foyer/Tojzner-Gluckman)

B R Å D S K A N D E

Möte på MID i Wallenberg-ärendet.

Moskva 1999-12-23

Vad ambassaden har att rapportera från mötet med Tutjnin m fl är onekligen något bekymmersamt. Återigen diskuteras frågor som borde vara lösta för länge sedan. Något beroende på om Nikisjkin nästa vecka verkligen förmår tillställa ambassaden en tillfredsställande redogörelse för vilka personakter som kan göras tillgängliga är jag beredd att skriva ett brev till Tutjnin om läget i utredningen. De farhågor som ryska sidan yppar betr möjligheterna att slutföra utredningen kan bäst stillas genom maximalt tillmötesgående av våra önskemål.

Tacksam texten nedan tillställles Mesinai, som kommentar till hennes rapport av den 22 december.

Dear Susan,

Let me comment in the following way on your "Important considerations" of December 22.

1. If we, according to the new FSB information, only have one Kopelyansky interrogation of RW (July 17

1946), who interrogated him on August 30? Can we have a copy from the registry journal of that?

2. Transport number 620, to what transport does that refer?(1945 in May?)

3. I will probably have to write to Tuchnin again, first to press for full cooperation, second to explain what we intend to do with reports etc, but I will wait until Nikishkin has given a report on access to personal files.

4. The testimony of Kaplan referred to was given to us (the working group) at an early stage of our investigation. But despite this, you can't take such information at face value; at the same time I have never given much credibility to the Kaplan track.

5. Yes you are right; before wrapping up we should have a report or list of all evidence/responses given by the Russian side. For this I would need an energetic young, Russian-speaking person in Stockholm.

6. Our approach to Nikishkin will be decided by his upcoming written answer. The we should also discuss what we should do on the other issues, as you suggest. As to Abakumov versus Serov I still think you are on the wrong track to suppose that Abakumov relinquished responsibility, at least before July 1947. All available documentation as well as information from our interviews strongly suggest the line was Abakumov-Kartashov-etc.

7. The possessions of RW - you mean the ones handed over in 1989? A list of these is available in the Foreign Ministry archive in Stockholm. Or do you mean the possessions he had with him when arrested by the Russians? That will be a hard nut, probably impossible to crack.

8. I think you jump to conclusions when you say that "there is a very strong possibility that Wolfin sat with Wallenberg in the Internal Prison starting in May of 1947". I would only say that such a possibility can not be excluded but we don't have anything of substance to support it. Still the Wolfin trail should be pursued.

Best wishes for the New Year

Hans Magnusson

REGERINGSKANSLIET

ARKIVEXEMPLAR

361/001
1999-12-27 P 2 EU^I
(EC)

Utrikesdepartementet

Enheten för Central- och Östeuropa (EC)

Jan Lundvik

Telefon 08-405 3114

Ambassadrådet Jens Odlander
Ambassaden i London

Kopia: Hans Magnusson, Riga

HEMLIG

Raoul Wallenberg: Mitrochin

1 bil

Broder,

Tiden är nu inne att göra ett nytt försök att få till stånd ett samtal med Mitrochin, och i detta syfte översändes härmed ett av Hans Magnusson sammanställt underlag för Din förnyade framställning till brittiska vederbörande. Du bör muntligen framföra dessa synpunkter och kan därefter låta Din kontakt få texten. Vid behov kan Du även med ledning av frågelistan ge allmänt hållna exempel på den typ av frågor vi är intresserade av. Själva frågelistan bör däremot inte överlämnas förrän i ett senare skede, sedan Du avstämt tillvägagångssättet med Hans och mig.

Jan Lundvik

Ifylles av postexp

Avsant med

☒ lev kurir

☐ utl kurir

☐ luftpost

☐ vanlig post

Avs datum

99/227

Sign

[Signature]

EMBASSY OF SWEDEN
RIGA

Riga 12 December 1999

REQUEST FOR A MEETING WITH MR MITROCHIN.

We have understood that Mr Mitrochin during his time in the archive of the First Main Directorate(PGU) of the KGB has not come across any documents relating to the Swedish diplomat Raou l Wallenberg and that he has no direct knowledge about his fate. Yet, only the fact that Mr Mitrochin has worked for so long in this archive and has studied so many files makes him a very interesting person with whom one could check some information relating to the PGU archive and its relationship to other KGB main directorates we have received in the course of our investigation. We have some information about possible involvement at certain times of the PGU in the Raoul Wallenberg case and we do have at least one PGU document relating to him on which we would like to consult Mr Mitrochin. If there is such a wish on the British side, a list of specific questions could be handed over in advance of a meeting. Still, it should be stressed that due to the character of some questions a meeting would definitely be preferable to receiving written answers to our questions.

Hans Magnusson

Ambassador, Co-chairman of the Russian-Swedish Working Group on the fate of Raoul Wallenberg.

Specific questions to Mr Mitrochin relating to the case of Raoul Wallenberg.

1. Originating from information received from a Mr Stepanov, Sergei Antonovich, supposedly working in the archive of the 5th Department of the PGU from 1950-53. Mr Stepanov claims to have seen a file on Raoul Wallenberg.

-S. says that special secret archives of the Komitet Informatsyy existed in ul. Vorovskogo and ul Lyusinovskaya in Moscow.

-He also claims that the RW files at some stage were sent to the KGB special prison in Tobolsk, where prisoners also were executed.

-He says that his boss was for a certain period Mr Kukin, who was also Head of the Higher School of Intelligence, supposedly located in or near the Izmaylovo Park(RW was, according to S brought there at some stage for recruitment).

Any comments to this information?

2. Originating from a Mr Dzirkvelov, defected to Britain in the early eighties. He claims to have worked in the PGU archive in the early fifties, when it was located in the old Komintern building near the VDNCh.

-Mr D claims that PGU documents about RW were forwarded to the Second Main Directorate(without containing sources though).

-He says he saw a file on RW in the PGU archive which contained some conclusions of the case dated 1948.

-He also referred to so-called "delo formuljar", files where all information on recruited persons was collected and the names of contact persons given etc.

-In the PGU archive in the early fifties the highest bosses were Polyakov, Andreyev and Lenko.

-What can Mr Mitrochin say about destruction of documents in the PGU archive, particularly in 1955-56? What procedures were followed if this took place?

-Did he come across, in the files, the activities of Sudoplatov, Eitingon and Mayranovsky in the late forties(special laboratories etc) ?

-Department "T", which dealt with developing technical means to break the resistance of prisoners that KGB wanted to recruit.

-We would like to discuss the role of Mr Pitovranov in the late forties.

-Were there usually files on prisoners in the PGU archive?

-Information on "dela agenturnoi razrabotky"

3. Information originating from a Mr Sinitsyn, working for Mr Fitin in the PGU in the late forties(specialist on the Scandinavian countries, in particular Finland).

-Sinitsyn claims he together with Mr Fitin had a meeting with Mr Abakumov, trying to take over RW from the Second Main Directorate(or Third Main Directorate at that time) in order to recruit him(a way of rescuing RW from death). Any comment as to the likelihood of such an attempt?

4. Other questions.

- What does Mr Mitrochin know about Nikita Tolstoy-Kutuzov allegedly a key person in the RW case, who gave information to the Smersh on the activities of the Swedish diplomat in Budapest. One of his written testimonies existed in the PGU archive until 1959, when it was, we were told, destroyed. There is still a file in the PGU archive on Tolstoy-Kutuzov we are not allowed to see; SVR claims it contains nothing about RW. Any comments?

-There do not seem to be any agent reports on RW, at least that is what has been claimed(Smersh was mainly responsible for reporting during the war). Any comment?

-We do have a PGU document from 1955(a letter to MID), discussing a new version of the fate of RW that could be offered to the Swedish government. This is the only time the PGU figures in such a way(otherwise, in the fifties, the Second Main Directorate is responsible for the case). We have also talked to PGU officials who were at some stage involved in the case, such as Mr V Vladimirov(expert on Finland). We would like to discuss the mentioned document.

Author: (UD) Registrator at (Pk)UD-5
Date: 1999-12-28 09:35
Priority: Low
TO: Peter (UD) Nilsson
Subject: Wallenbergdokument

A-ARK/Nilsson
Svar från
Heinsjö, PK
2000-01-10 Ark

INK. UTRIKESDEP.		
DNR 362/007		
1999-12-28		
Avd. P	Gr. 2	Mål. EU

Forward Header

Subject: Wallenbergdokument
Author: INTERNET:lennart.h.eriksson@gamma.telenordia.se/ at INTERNET
Date: 1999-12-27 18:34

Hejsan!

Jag skriver med anledning av mitt behov av material till ett specialarbete.

Det är så att jag skriver om Raoul Wallenberg och skulle nu behöva lite mer

fakta kring hans gripande och fängelsetid.

Finns det några dokument som jag kan få ta del av? De har väl blivit offentliga

nu om jag minns rätt?! Jag läste dessutom någonstans att dessa dokument skall
finnas på CD-ROM. Var då någonstans?

Jag skulle bli ytterst tacksam om Ni kunde svara på var jag skall vända mig för

att få tag i det jag behöver, alltså allt som berör Wallenberg och hans

verksamhet i Ungern. UD borde väl ha arkiv på detta?

Jag har också hört talas om en bok "Räddningen" som givits ut av Fischer & Co.

Finns det någon möjlighet att jag som gymnasiestuderande kan få tag i den?

Vore glad om svar kunde anställas snarast!

Tack på förhand

/Charlotta Eriksson

1999-12-29

ag
H

EC

P	2	En
---	---	----

UTRIKESDEPARTEMENTET

Till: EC (Lundvik)
Kopia: amb Moskva (Foyer)

Raoul Wallenberg - utkast till brev från Mesinai till Tutjnin.

Moskva 1999-12-29

(1 bil.)

Jag är inte fullt lika benägen som Mesinai att fästa så stort avseende vid fallet Oggins och hypotesen att Penza skulle kunna vara relevant även i RW-fallet. Å andra sidan skadar det inte att undersöka även detta spår - under utredningens gång har mer osannolika teorier än denna granskats. Jag har dock några förslag till smärre ändringar i Mesinais (se nedan) samt ett förslag till följebrev från mig till Tutjnin (bif.).

Mesinais brevutkast.

Sid 1, sista stycket, andra meningen: Jag har inte förstått från FSB:s svar att Oggins befann sig i Lubjanka vid tidpunkten för Stalins och Molotovs beslut, men detta får väl stå för Mesinai. Kanske man kan ändra den meningen till en fråga.

Sid 2, stycket numrerat som nummer 2): andra meningen är något amatörmässigt formulerad; skriv: "In other words, who was asked by Abakumov to fulfill this order?"

sid 2, stycke 5): skriv:"...died in his cell, a renewed search should be launched for any further indication..."

MAGNUSSON

EMBASSY OF SWEDEN
RIGA

Hans Magnusson

Riga 29 December 1999

Mr V V Tuchnin
Head of Section
Ministry of Foreign Affairs
of the Russian Federation
MOSCOW

Letter from Ms Mesinai

(1 encl.)

Dear Mr Tuchnin,

I have the pleasure to forward a letter to you from Ms Mesinai concerning the possibilities to substantiate the alleged death date for Raoul Wallenberg, 17 July 1947, mainly through investigating a number of questions related to an important prisoner who was executed in 1947, Esau Oggins. There may be differing views on the relevance of this case for our investigation but I nonetheless think that the suggestions of Ms Mesinai are worth carrying out ("we should leave no stone unturned etc").

I have received a report on the meeting held on December 22 and on the basis of that I would like to reconfirm our intention to finalize the "field work" part of the investigation by April, 2000. The time remaining is thus very short and in order to achieve our objective it is vitally important that all outstanding requests, which have already been forwarded to the Russian side, be met with a very quick and positive response. The case of the remaining personal files to be made available to Ms Mesinai has now been dragging on for almost a year, despite the fact that this is one of the few remaining keys to finalize the work of Ms Mesinai.

Address
A Pumpura iela 8
LV-1010 RIGA

Telephone
+371 782 80 32
+371 733 87 70

Fax
+371 782 80 31

I hope that this question will be solved in the next few days, if it has not already been solved.

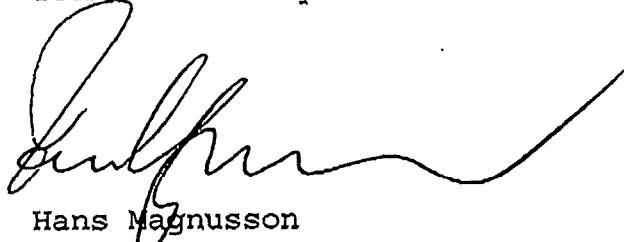
I would like to underline once more that we are doing our best to respect the Russian demands for secrecy and confidentiality. At the same time, it should be kept in mind that we are mainly dealing with documents that are at least 40 years old, which means that their sensitivity should, when we now enter the new millennium, naturally diminish rather than increase.

The report to be drafted by Ms Mesinai will, together with the report, analysis and possible follow-up prepared by Mr Mäkinen, serve as input to the final report of the Working Group (at least for the Swedish report). It may, in whole or in parts, also be annexed to the official report if this is deemed suitable and does not meet any objections from the Russian side.

I believe that you, as well as I do, clearly see the benefits of the investigations now being underway. Without them we would not have lived up to the high expectations on the Working Group. We should, as far as possible, be able to answer all critical questions in a satisfactory way before the report is published, otherwise we will be forced to "do our homework once more".

I think it would be important to have a stock-taking and discussion of outstanding matters, including the finalization of the work and any follow-up, either in January or the first part of February. I am, tentatively, ready to come to Moscow either on January 24 or February 14, whichever date suits you best.

Yours sincerely

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'Hans Magnusson', with a long, sweeping horizontal stroke extending to the right.

Hans Magnusson

With repeated wishes of success and happiness for the new year

SVERIGES AMBASSAD
MOSKVA

Sid. 1 (5)

1999-12-29

Dnr 661 ✓

Handl: Mats Foyer

Brev från Riga

aa k

UTRIKESDEPARTEMENTET

För: EC, Lundvik

EC

Kopia: Riga, Amb Magnusson

Ayd.	Grupp	Mål
P	2	Eu'

Raoul Wallenberg - utkast till brev från Susan Mesinai till Vjatjeslav Tutjnin, MID:s andra europeiska avdelning

Den oberoende experten Susan Mesinai, som i dagarna lämnat Moskva för att återkomma i januari, har bett att bifogade utkast till brev till Vjatjeslav Tutjnin, MID:s andra europeiska avdelning, skall översändas för godkännande.

Brevet, som gäller frågan om det av den ryska sidan uppgivna datumet för Raoul Wallenbergs död, den 17 juli 1947, är en modifierad version av ett tidigare översänt brevutkast.

HIRDMAN

December 27, 1999

Mr. Vyacheslav Tuchnin
Chief of Section, Finland and Sweden
Second European Department
Ministry for Foreign Affairs of the
Russian Federation
32/34 Smolenskaya-Sennaya Square
Moscow 121200 Federation of Russia

Reference: Substantiation of the July 17, 1947 Death Date

Dear Mr. Tuchnin:

I thank you for lending your valuable time for our meeting in your office with Mr. Vinogradov of FSB and Mr. Nikishkin of MVD on December 22 to discuss the handing over of the remaining Prisoner Files. As I had just spent several hours with the archivist reviewing our list, I feel confident that both Mr. Vinogradov and Mr. Nikishkin were well informed regarding my needs for the files in question. In the meantime, the archivist and I were able to come to some agreement on eliminating certain names on the list. I therefore look forward to the response, so that upon my return on January 10, 2000 we can move on toward the completion of our work.

In the meantime, I would like to make a suggestion to the Russian side regarding the substantiation of the Soviet claim that the Swedish diplomat Raoul Wallenberg died in Lubyanka Prison on July 17, 1947.

As you are no doubt aware, the case of Esau Oggins has often been raised by the Russian side as an example of what might have happened to Wallenberg. (See my Preliminary Report, Item 19). In May of 1947, Abakumov replied in his Memorandum 2733A to both Stalin and Molotov, outlining the steps recommended to eliminate the problem which Oggins' repatriation might have caused the Soviet Union in terms of raising adverse opinion abroad. In that document, Abakumov recommended that Oggins be executed and that they provide a fake medical history.

While these documents reveal the plan and confirm that it was done, they do not give the real specifics of when, where and how Oggins died. It is my understanding from the response of FSB to my query that Oggins, like Wallenberg, was in Moscow's Internal Prison at the time this decision was reached. Where he was actually executed (and whether through poison or shooting) is still unclear. His body was evidently buried in Penza or at least his death was eventually recorded there, although not for some time. (According to his death certificate, the death is dated January 13, 1947, months before the decision was made to kill him. The date of its recording is listed as January 30, 1947 but the actual issuance of the death certificate is the 20th of January 1948 -- that is, when documentation was needed for the outside world.)

907

It has been my observation that, in several of the controversial or 'sensitive' deaths, a specific order was given not to report the death of an important foreign prisoner to ZAGS (or OAGS). This is most notable in the cases of Jankowski and Prisoner Number Eleven who died at the same time in Vladimir Prison and were buried together in the same grave. Neither death was registered regionally. Jankowski's card states only 'He died' without the particulars of death and reporting date. His file reveals not only the date of death but that it was so ordered 'not to report.' So there is some paper trail.

The same is true for Prince Fumitake Konoye who died in October 1956. As in the case of Oggins, a medical history was drawn up but the death itself was not reported to the local authorities for over a year, and then only because -- following upon renewal of diplomatic relations between Japan and the Soviet Union -- the wife of Konoye came to claim her husband's body and oversee his cremation.

As Oggins' death took place in May of 1947 and Wallenberg's alleged death in July of the same year -- both fates known to Abakumov -- I would like to introduce a number of practical questions which might help us substantiate the official Soviet position.

- 1) Would someone check the death registries of Penza where Oggins' name is to be found, to determine if Wallenberg is listed there or if another anonymous or pseudonymous prisoner is listed there for the appropriate time period. We are particularly looking for a death which would have been reported some time after the fact, even as late as 1957.
- 2) Even if Wallenberg's alleged death is not recorded there, steps should be taken to establish who ordered Oggins' death to be recorded sometime after the fact, (rather than in a timely manner) and by what authority. In other words, who was Abakumov's contact person or agency to fulfill this order. In terms of the registries themselves, there should be some indication of the interjection of another death into the chronological sequence or that the entire registry was recopied.
- 3) If Oggins is buried in Penza because his execution took place there per order of Abakumov, why Penza? Was there a special guard or security organ based there which could be relied upon to carry out such an order with utmost confidentiality? If so, where are their special records or archives?
- 4) If the above is true, did the 'work' of this group involve only the execution and burial, while another authority oversaw the eventual recording of his death? I have in mind the case of Prince Konoye whose death was not immediately recorded until MID required the death certificate in order to make a proper presentation to Madame Konoye.
- 5) Because the Smoltsov document indicates that Wallenberg died in his cell, a search should be launched for indication of a death which took place in Internal Prison

113 /

on July 17, 1947 or thereabouts of a prisoner whose death would be noteworthy precisely because it was not reported to OAGS.¹

6) In conjunction with Item 5 above, some effort should be made to examine the reports to Mironov, as Chief of Internal Prison and Kartashov, as head of the 4th Department, Third Main Directorate informing them of the death of a special prisoner. Even if this was done by phone, there should be somewhere a statement ordering that, contrary to routine, this death not be reported to the local authorities -- i.e. outside the prison.

There can be no question -- if Wallenberg died in Internal Prison at that time -- that Mironov and Kartashov would have been informed. For example, in Okulicki's file -- as I noted in my Preliminary Report, Items 15 and 16 -- interrogator Likachov was notified of the death of Okulicki and a determination was made that the body be cremated 'on general grounds as usual. Agreed with Comrade Likhacov.' A short note says that the first page of the document is missing, signed Ivan Nikolayevich. Telephone: 296-1405.¹ A similar situation exists in the case of Roedi, who died in transport to Krasnogorsk but still under the competency of Mironov and Kartashov. I am sure some kind of notation exists in all such cases for the sake of future accountability.

In other words, important foreign prisoners such as these did not die 'in a vacuum' -- i.e. with a clinic doctor like Smoltsov informed but Mironov and Kartashov not. This is all the more true when we consider the fact that Wallenberg's arrival in Internal Prison on March 1, 1947 and his interrogation by Kuzmishin on March 11, 1947 were carried out under his proper name, while Abakumov's Memorandum to Molotov of July 17, 1947 3044a not only mentions Wallenberg by name but also notes that the prisoner was or is still under the Third Main Directorate. The secrecy and exclusive control made possible by isolating a numbered prisoner did not exist in this case. Even Smoltsov himself refers to Wallenberg by name.

The fact that Donsky Crematory, in the early 90s, provided us with a document stating that there is no record of the body of Raoul Wallenberg being cremated on their premises is all the more reason why we should take a closer look at the case of Oggins. Those who imply that Wallenberg did not die of natural causes are usually referring to death by injection (presumed to have taken place in Internal Prison) or death by execution/rasstriel. As rasstriel was officially cancelled as of May 1947, if indeed Wallenberg was shot -- either the execution had already taken place during the sanctioned period or one might expect it to have taken place under more secretive conditions away from the capital. But again, if by rasstriel, it would require a squad that could be fully trusted to carry out the order.

¹ In fact, I would suggest using this technique in relation to all the former MGB maximum security isolation prisons to identify prisoners -- under whatever name or number -- whose deaths were ordered concealed from the regional authorities, even for a time. I am sure that, for the sake of accountability, such registries still exist. As the number of such cases will be extremely few, they should be easy to identify.

- 131

In other words, we should explore the possibility that Wallenberg either died at the same time and in the same place as Oggins -- given that Oggins death could have taken place some time after the official decision was reached -- or that the same entities involved in the death of Oggins were delegated to carry out the various stages of this process in the case of Wallenberg.

I apologize to you for this seemingly grim and tragic note for closing out the year -- but I raise these questions only in the spirit of truth. The Russian Government and that of the former USSR, since their reversal in 1957 of the Vishinsky Memorandum of August 1947, have held to their claim that Raoul Wallenberg died on July 17, 1947 -- even though we are lacking the necessary requisites of a legitimate death certificate, medical history and so on.

In raising these questions, I am only honoring their claim. Without such substantiation, we are forced to focus our research more and more on documenting the 'Disappearance Trail' and carrying out meticulous procedures to see if Raoul Wallenberg was held in strict isolation in places like Vladimir. It is therefore my hope that the security organs will give serious consideration to my proposal. It should be understood, of course, that if this research yielded a result -- i.e. a grave -- a forensic team would be called in from the West.

With best wishes for a positive and successful New Year and New Epoch, as for a joyful Christmas, I remain

Sincerely yours,

Susan Ellen Mesinai
Susan Ellen Mesinai

1999-12-29

P 2 Eu 1

(E)

Enheten för Central- och Östeuropa (EC)
Jan Lundvik
Telefon 08-405 3114

Delges:
Kabs
Magnusson, Riga
Hirdman, Moskva
Carlsson, Budapest
Karlsson, Prag
Olson, ESEK
Guy von Dardel
Carl Persson
Wahlbäck, IAG

Exp. 2000-01-10/ JPP

Raoul Wallenberg: János Esterházy

2 bil

Mot bakgrund av att de till RW-arbetsgruppen knutna s k oberoende experterna på aldrig närmare redovisade grunder hävdade att det i familjen Esterházys papper skulle finnas material av intresse för RW-forskningen har jag under det gångna året i Ungern sökt utröna vad detta skulle kunna vara. Vid mitt senaste besök i Budapest i slutet av november fick jag höra att det kunde tänkas gälla János Esterházy, som under andra världskriget och även under stora delar av mellankrigstiden var ledare av det största ungerska partiet i Slovakien och vid krigsslutet utlämnades till Sovjetunionen. Detta framgick ur ett samtal med den ungerske historieforskaren Imre Molnár, tidigare verksam i László Teleki-stiftelsen och numera anställd i utrikesministeriet, som för ett par år sedan skrev en i Slovakien på ungerska utgiven biografi över János Esterházy (Esterházy János, Nap Kiadó, Dunaszerdahely 1997) och i samband därmed hade utförliga samtal med Esterházy's yngre syster. Hon hade bl a berättat att brodern vid hemkomsten från den sovjetiska fångenskapen nämnt att han varit tillsammans med RW i Lubjanka. Eftersom uppgiften var obestyrkt hade Molnár inte funnit det lämpligt att ta upp den i boken.

János Esterházy är välkänd i Ungern inte bara för sitt orädda försvar av Slovakien-ungrarnas intressen och för att han 1942 var den ende medlemmen av det slovakiska parlamentet som inte röstade för judelagarnas införande, utan också för det tragiska öde han rönt efter krigsslutet. Hans politiska inriktning var vad som idag skulle kallas kristdemokratisk, och hans kristna livsåskådning ställde honom i öppen

1999-12-29

opposition till både nazismen och kommunismen. Hans roll som talesman för den ungerska minoriteten försatte honom också i en mycket utsatt position i förhållande till de slovakiska myndigheterna.

Under de sista dagarna av den tyska lydstaten Slovakien tvingades Esterházy gå under jorden för att undkomma Gestapo, och när han i april 1945 efter regimskiftet erbjöd sina tjänster till den nye inrikeskommissionären Gustav Husák arresterades han. Efter två månader i undersökningshåkte begärdes han utlämnad av ryssarna och fördes i juli tillsammans med ett antal andra slovakiskungerska politiker till Moskva. Här dömdes han i juni 1946 till tio års straffläger för att ha tillhört vad som kallades det fascistiska ungerska partiet i Slovakien och fördes för straffets avtjänande till läger i norra Ryssland. Under tiden genomfördes en rättegång mot honom i Slovakien, som 1947 resulterade i en dödsdom och en hemställan till ryssarna om utlämning för dödsstraffets verkställande. I april 1949 skickade därför de sovjetiska myndigheterna honom tillbaka till Slovakien svårt sjuk efter umbärandena i de arktiska arbetslägren. Släkt och vänner begärde nåd för honom, och slutligen förvandlades dödsdomen till livstids fängelse. Hans hälsotillstånd fortsatte att försämrats, och han fick endast undantagsvis adekvat vård. Han undantogs från den allmänna amnesti som 1955 utlystes för dem som dömts för politiska brott under kriget, och i mars 1957 avled János Esterházy i fängelset efter långt lidande.

I Ungern betraktas Esterházy som martyr, och i samband med president Gönczs besök i Moskva 1993 rehabiliterades han av de ryska myndigheterna, som också till Göncz överlämnade den dokumentation man funnit i arkiven. Av Molnár fick jag i min tur kopior av dessa dokument liksom även ett exemplar av Molnárs bok om Esterházy.

En granskning av denna dokumentation visar att Esterházy knappast kan ha kommit i direkt kontakt med RW, och i varje fall inte i Lubjanka, eftersom RW vid tiden för Esterházy's ankomst till Moskva – sensommaren 1945 – befann sig i Lefortovo och var kvar där då Esterházy dömdes och transporterades till lägren i norr. Det framgår inte klart i vilka fängelser i Moskva som Esterházy satt – endast att rättegången mot honom och hans medfångar ägde rum i Butyrka och att han kort dessförinnan i april 1946 befann sig i cell nr 66 i Lubjanka. Uppgiften till systemen att han skulle ha "varit tillsammans" med RW i Lubjanka torde ha givits kort efter återkomsten till Slovakien, då han i

1999-12-29

juni 1949 svårt sjuk i tuberkulos vårdades på epidemisjukhuset i Bratislava och hade möjlighet att ganska fritt ta emot besökare. Senare under åren i olika tjeckoslovakiska fängelser torde hans besökare ha varit noga övervakade.

En fotokopia av bokomslaget samt en förteckning på ryska över de till ungerska vederbörande överlämnade ryska dokumenten närslutes (till Magnusson, Hirdman och von Dardel kopior av samtliga dokument).

Jan Lundvik

NAP KIADÓ

MOLNÁR IMRE

ESTERHÁZY
JÁNOS

П Е Р Е Ч Е Н Ь

документов в отношении Эстерхази Яноша

№ пп	Номер документа	Содержание документа	Кол-во листов
I	2	3	4
1.	29.06.1945 г.	Постановление на арест Эстерхази Яноша	I
2.	29.06.1945 г.	Постановление об избрании меры пресечения в отношении Эстерхази Яноша	I
3.	б/н	Анкета арестованного Эстерхази Яноша	I
4.	11.04.1945 г.	Обвинительное заключение в отношении Эстерхази Я. и других	17
5.	16.04.1946 г.	Врачебная справка заключенного Внутренней тюрьмы НКВД СССР Эстерхази Яноша	I
6.	17.04.1946 г.	Прошение заключенного Эстерхази Яноша (перевод с венгерского языка)	I
7.	17.04.1946 г.	Прошение заключенного Эстерхази Яноша (на венгерском языке)	I
8.	№ 21 от 10.06.1946 г.	Выписка из протокола Особого совещания при МВД СССР в отношении Эстерхази Яноша	I
9.	№ 38 от 16.09.1946 г.	Выписка из протокола Особого совещания при МВБ СССР в отношении Эстерхази Яноша	I
10.	20.04.1949 г.	Акт о передаче Эстерхази Яноша чехословацким властям	I
II.	21.01.1988 г.	Заключение по уголовному делу на Эстерхази Яноша и других	4

С П Р А В К А

по архивному следственному делу на
Эстеркази Я. и других

Эстеркази Янош, 1901 года рождения, венгр, гражданин Чехословакии, генеральный секретарь партии "Магьярпарт", член парламента Чехословакии с 1935 года, президент Венгерского банка в г.Братиславе.

Задержан и затем арестован советскими органами государственной безопасности в Братиславе 27 июня 1945 года. Одновременно с ним были арестованы еще девять человек из руководящего состава партии. В августе 1945 года проходящие по делу лица были доставлены в Москву для дальнейшего ведения следствия, которое продолжалось еще в течение 8 месяцев.

В обвинительном заключении, составленном 11 апреля 1946 года, указывалось, что Эстеркази Янош, "будучи убежденным фашистом и непримиримым врагом Советской власти, на протяжении длительного периода времени проводил активную борьбу против Советского государства.

Стремился разжечь и ускорить войну против СССР. После нападения Германии на СССР по директивам фашистских правительств Германии, Венгрии и Словакии путем пропаганды и агитации активно помогал Германии в войне против СССР.

После поражения Германии перевел основные кадры фашистской партии на нелегальное положение, обеспечил их денежными средствами, типографским оборудованием для антисоветской агитации, радиосвязью и оружием для продолжения вооруженной борьбы против Красной Армии на освобожденной от немцев территории Чехословакии".

По постановлению Особого совещания при МВД СССР от 10 июня 1946 года "за принадлежность к мадьярской фашистской партии" на основании ст.ст. 58-4 и 58-II УК РСФСР Эстерхази Я. был лишен свободы сроком на 10 лет.

Проходящие по делу обвиняемые были также приговорены к различным срокам наказания.

В октябре 1947 года Чехословацкое правительство обратилось в МИД СССР с просьбой о выдаче Эстерхази Я. в связи с тем, что Братиславским судом он был заочно осужден за профашистскую деятельность к смертной казни. 20 апреля 1949 года он был передан чехословацким властям.

Главным управлением по надзору за исполнением законов в Вооруженных Силах Генеральной прокуратуры РФ 21 января 1993 года Эстерхази и другие реабилитированы в соответствии с Законом Российской Федерации "О реабилитации жертв политических репрессий" от 18 октября 1991 года.

В заключении о реабилитации указывается, что "в материалах дела имеются данные о проводимой в 1939-1945 годах Эстерхази и другими членами партии "Мадьярпарт" антисоветской агитации и пропаганде, об их борьбе с коммунистической идеологией путем выступлений перед населением Словакии, публикаций в газетах и других печатных изданиях, что не представляет общественной опасности. Конкретных данных о совершении ими преступных действий против СССР или его граждан... в деле нет. Кроме того, все репрессированные по делу лица обвинялись в совершении контрреволюционных преступлений не на территории СССР. Поэтому они осуждены советским судом необоснованно, по политическим мотивам".

Центральный архив
Министерства безопасности
Российской Федерации.

29

ИЮНЬ 1945 ГОДА

ПОСЛАНИЕ

(На арест)

Гор. Братислава

1945 года, июня 28 дня.

Я, инспектор Инспекции в/ч 71383 младший лейтенант ДАНИЛИН, рассматривая поступившие в Инспекцию материалы о преступной деятельности ЭСТЕРКАШИ Янош, 1901 года рождения, уроженца дер. Уйлак, округа Нитра, Чехословакия, из семьи графа, мадьяра, чехословацкого подданства, генеральным секретарь Центрального Комитета "Мадьярпарт" депутат словацкого парламента, проживает в гор. Братислава, гостиница "Каратон",

И М Е Л :

Что ЭСТЕРКАШИ Янош с 1932 года по 1936 год являлся генеральным секретарем Центрального Комитета мадьярской фашистской партии "Мадьярпарт", проводил активную борьбу с Советским Союзом и коммунистической партией. Являлся депутатом словацкого фашистского парламента с 1935 года, ЭСТЕРКАШИ активно содействовал и пропагандировал войну против Советского Союза на стороне Германии.

ЭСТЕРКАШИ через печатный орган "Мадьярпарт" систематически призывал мадьяр к борьбе "до последней капли крови" против Советского Союза и его Красной Армии, возводил клевету на Советскую действительность.

Центральный Комитет и вся фашистская партия "Мадьярпарт" под руководством ЭСТЕРКАШИ являлась оккупационной партией в Венгрии, Польше, колонно на территории Чехословакии и занималась политическим и другим политическим шпионажем в пользу Германии и Японии, что подтверждается личными показаниями ЭСТЕРКАШИ от 28/6/45 года и оригинальными документами.

На основании вышеизложенного,

ПОСТАНОВИЛ:

ЭСТЕРКАШИ Янош, проживающего в гор. Братислава, гостиница "Каратон" подвергнуть аресту и обыску. В соответствии со ст. 91 п. 5 УПК РСФСР возбудить против него уголовное преследование.

ИНСПЕКТОР ИНСПЕКЦИИ в/ч 71383
младший лейтенант

Данилин (Данилин)

"Согласны:

НАЧ. 2 ОТД. ИНСПЕКЦИИ в/ч 71383
лейтенант

Боркин (Боркин)

НАЧ. 3 ОТД. ИНСПЕКЦИИ в/ч 71383
капитан

Боркин (Боркин)

" 29 "

июня 1945 года

Арест Зингерман
Санкционировано
ПОСТАНОВЛЕНИЕ
1945 года июня 28 дня.

гор. Братислава

1945 года июня 28 дня.

30/6-45

Я, инспектор Инспекции в/ч 71383 младший лейтенант ДАНИЛИН, рассмотрев материалы о преступной деятельности ЭСТЕРКАЗИ Янош, 1901 года рождения, уроженца дер. Уйлак, округа Нитра, (Чехословакия), из семьи графа, мадьяр, чехословацкого подданства, образование высшее, депутат словацкого парламента, проживает в гор. Братислава, гостиница "Каретон",

НАШЕЛ:

что ЭСТЕРКАЗИ Янош подозревается в преступлениях предусмотренных ст: ст. 58-4, 58-6, 58-11 УК РСФСР и, принимая во внимание, что ЭСТЕРКАЗИ, находясь на свободе, может уклониться от следствия и суда, а поэтому руководствуясь ст. ст. 145 и 158 УПК РСФСР,

ПОСТАНОВИЛ:

Мерой пресечения способов уклонения от следствия и суда в отношении ЭСТЕРКАЗИ Янош избрать содержание под стражей, о чем в порядке ст. 145 УПК РСФСР объявить арестованному под расписку в настоящем постановлении.

ИНСПЕКТОР ИНСПЕКЦИИ в/ч 71383
младший лейтенант

Данилин (Данилин)

"Согласны:"

НАЧ. 2 СД. ИНСПЕКЦИИ в/ч 71383
лейтенант

Бонин (Бонин)

НАЧ. 3 СД. ИНСПЕКЦИИ в/ч 71383
капитан

Сорокин (Сорокин)

Настоящее постановление мне объявлено

" 30 " июня 1945 года.

ПОДПИСЬ:

В. В. В.

Анкета заполнена
указать наименование тюрьмы или КД

Город, село, ж.-д. ст. Москва

Кем Анн ВТН Анн Митинский
должность, звание, фамилия

Подпись Анн

Место для фотокарточки арестованного

Отпечаток указательного пальца
правой руки
(от одной кромки ногтя до другой)

СФОТОГРАФИРОВАН
и дактилоскопирован
Личная подпись
7 отп. 1-го Вспомогательного

Орган НКГБ

Передавать анкету для заполнения арестованному — запрещается. Заполняется со слов арестованного и проверяется по документам.

Анкета арестованного

1. Фамилия, имя и отчество.	<u>Истергази</u> <u>Анн</u>
2. Год и место рождения.	<u>1901</u> <u>уезд г. Чикаго</u> <u>округе Чикаго</u>
3. Постоянное место жительства до ареста (подробный адрес).	<u>Братислава</u> <u>село, город, улица, дом №, квар-м</u> <u>район</u> <u>госминимум Карстои</u> <u>область, край</u>
4. Профессия и специальность.	<u>Все сменил</u>
5. Последнее место работы или род занятий до ареста. Если не работал, когда и откуда уволен.	<u>центративающего</u> <u>рационализма</u>
6. Национальность.	<u>сербов</u> <u>хорословского</u>
7. Гражданство (при отсутствии паспорта указать, какой документ удостоверяет гражданство или записано со слов).	<u>а) гражд. (подл.)</u> <u>б) паспорт серии</u> <u>выдан</u>
8. Партийность.	<u>серб</u> <u>матери</u> <u>роду</u> <u>с</u> <u>года</u>
9. Образование (общее и специальное (подчеркнуть) и указать что закончил.	<u>высшее, среднее, низшее</u> <u>специальное</u>
10. Социальное и политическое прошлое.	<u>государственная служба</u>
11. Судимость (состоял под судом и осужден, где, когда, за что, приговор).	

УТВЕРЖДАЮ:

НАЧАЛЬНИК 3 УПРАВЛЕНИЯ МГБ СССР

Генерал-лейтенант

(ПОДПИСАНО)

"11" апреля 1946 года.

ОБВИНЕНИЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ

(по следственному делу № 7276)

По обвинению:

1. ЭСТЕРХАЗИ	Яноша,
2. НЕЙМАНА	Тибора,
3. ЧАК И	Михайль,
4. ТЕССАРА	Войтеха,
5. ЯБЛОННИКОГО	Яна,
6. ПАРКАНИ	Ладриг,
7. БОЙТЕМА	Иозеф,
8. ВИРЧИНА	Кароль,
9. СКИЛБО	Александр,
10. БИРНБАУМА	Фридриха,

всех в преступлениях, предусмотренных ст.ст. 58-4 и 58-11 УК РСФСР.

За враждебную деятельность против Советского Союза и Красной Армии были арестованы в г. Братиславе и впоследствии доставлены в Москву: ЭСТЕРХАЗИ Я., ЧАК М., НЕЙМАН Т., ТЕССАР В., ЯБЛОННИК Я., ПАРКАНИ Л., БОЙТЕМ И., ВИРЧИК К., СКИЛБО А. и БИРНБАУМ Ф. — бывшие члены ЦК и Братиславского городского комитета мадьярской фашистской партии, так называемой "Мадьярпарт".

Следствием по настоящему делу установлено, что после захвата гитлеровцами Чехословакии и образования на ее территории Словакии, ЭСТЕРХАЗИ Янош — граф, крупный помещик и непримиримый противник Советской власти в 1938-1939 г.г. организовал мадьярскую фашистскую партию "Мадьярпарт" и стал президентом этой партии. (т. I, л. д. 32, 35, 38, 275-277, т. II, л. д. 84, 279).

ЭСТЕРХАЗИ, восхваляя Гитлера и Муссолини в своей пасхальной беседе, опубликованной в газете "Мадьяр-хирлап" № 92 за 1942 г.

так определил свое отношение к фашизму:

"...Я хочу повторить слова венгерского премьер-министра, который в своей программной речи заявил:

"Наше место там, куда нас поставила политика... т.е. на стороне Германии и Италии... Мы определили наше место уже тогда, когда Германия еще не была одной из сильнейших держав в мире и когда Италия только вступала на путь непобедимого фашизма"...

(т. VI докум. л. д. 39).

Для руководства работой фашистской партии "Мадьярпарт", ЭСТЕРХАЗИ, исходя из так называемого "фюрер-принципа" заимствованного от гитлеровской партии, организовал ЦК и восемь окружных организаций "Мадьярпарт" в Словакии и назначил на руководящие должности крупных собственников, по убеждениям фашистов, обвиняемых по настоящему делу:

ЧАКИ М. (граф-помещик-миллионер) — членом ЦК, окружным президентом округа Спишска-Нововес и руководителем культурного отдела ЦК фашистской партии "Мадьярпарт".

Кроме этого ЧАКИ по рекомендации ЭСТЕРХАЗИ был "избран" президентом "Венгерского культурного союза", через которого "Мадьярпарт" осуществляла фашистское влияние на венгерское население проживавшее в б. Словакии.

НЕЙМАНА Т. (б. офицера венгерской армии и владельца адвокатской конторы) — членом ЦК и руководителем Братиславской городской организации фашистской партии "Мадьярпарт".

ТЕССАРА В. (крупного собственника-владельца типографии) — членом ЦК и руководителем промышленного отдела "Мадьярпарт", который объединял фабрикантов, коммерсантов и кустарей.

ЯБЛОНИЦКОГО Яна (владелец адвокатской конторы, миллионер, подставное лицо венгерского правительства в Чехословакии) — членом ЦК "Мадьярпарт" и ответственным за издание газет фашистской партии.

ВИРЧИК — членом ЦК фашистской партии и членом "Суда чести" (т. I, л. д. 36-37, 252, 277-278).

НЕЙМАН Тибор, руководствуясь принципами настроения фашистской партии, реорганизовал Братиславскую городскую организацию

"Мадьярпарт" и, по согласованию с ЭСТЕРХАЗИ, назначил членами Городского комитета, наряду с другими, и обвиняемых по настоящему делу: ТЕССАРА, СЮЛИБО, ПАРКАНИ Л. и ВИРЧИК К.

Руководителем районной организации фашистской партии г. Братислава был назначен БОЙТЕН И.. Техническое обслуживание ЦК и Городского комитета фашистской партии было поручено БИРНБАУМ Ф. (т. I, л. д. 127, 130-131, 236-237, т. II, л. д. 283-284, т. III, л. д. 85-86, 104, 152, 161, т. IV, л. д. 32, 175-176, т. V, л. д. 13, 31).

На содержание аппарата и покрытие расходов по работе мадьярской фашистской партии "Мадьярпарт" в 1939 г. по указанию б. премьер-министра Венгрии ИМРЕДИ, ЭСТЕРХАЗИ получил из венгерского банка в Будапеште 21 млн. крон, которые нелегально перевез в Словакию. (т. I, л. д. 220-221, 284).

Еще до захвата Гитлером Чехословакии, ЭСТЕРХАЗИ, в блоке с немецкой фашистской партией Судетской обл. Генлейна, организовал активную борьбу против чехословацкой компартии с целью воспрепятствовать, помешать укреплению дружественных связей между СССР и Чехословакией. (т. I, л. д. 33-34, 276).

После оккупации немцами Чехословакии, ЭСТЕРХАЗИ и его единомышленники, главное внимание в деятельности своей фашистской партии направили на разгром коммунистических организаций и репрессии ее членов; всемерно разжигали вражду против СССР и пропагандировали среди населения взгляды германского фашизма. (т. I, л. д. 39, 127, 141, 278, т. II, л. д. 280-281, т. III, л. д. 161-162).

Используя свои связи с дипломатическими представителями фашистской Италии, Польши и Венгрии, ЭСТЕРХАЗИ стремился ускорить нападение Германии на СССР. По этому вопросу он имел специальные беседы с бывшими министрами иностранных дел ЧИАНО и БЕКОМ. (т. I, л. д. 166-169).

После нападения Германии на СССР и вступления Словакии в войну на стороне Германии, ЭСТЕРХАЗИ по директивам фашистских правительств Германии, Венгрии и Словакии активно помогал Германии в войне против советского государства с целью быстрого разгрома СССР и порабощения советского народа. (т. I, л. д. 32, 37-39, 169, 270-273, 278).

Так, в начале июля 1941 года ЭСТЕРХАЗИ в своей речи на кон-

ференции "Мадьярпарт" заявил, что:

"Мы должны добиться того, чтобы то, что называется
ся большевизмом... задуть в зародыше..."

и призывал население принести в жертву свою кровь, чтобы Германия быстрее разгромила советское государство и установила "новый порядок". (т. VI, докум. л. д. 30).

Выступая в печати с обращением к мадьярскому населению, ЭСТЕРХАЗИ выражал свою радость по поводу начатой против СССР войны, возводил клевету на Советское правительство и призывал население как материально, так и с оружием в руках помогать Германии быстрее разгромить СССР и установить "новый порядок". (т. VI, докум. л. д. 23, т. I, л. д. 37).

Для враждебной пропаганды против СССР, ЭСТЕРХАЗИ использовал газеты фашистской партии "Уй-хирек", "Мадьяр-Хирлап" и "Мадьяр-Наплап", которые печатались ЯБЛОНИЦКИМ и ТЕССАР. (т. I, л. д. 38, 142, 260-268, 278-279, т. III, л. д. 126, 152, т. VI, докум. л. д. 23-62).

ЭСТЕРХАЗИ предоставил широкую возможность печатать в газетах "Мадьярпарт" клеветнические материалы министерств пропаганды Германии и Венгрии, направленные против СССР с призывами к населению оказывать всяческую помощь Германии в войне против Советского государства. (т. I, л. д. 279, т. II, л. д. 286, т. III, л. д. 152).

В 1943 году по указанию ЭСТЕРХАЗИ в этих газетах систематически печатались и распространялись среди населения провокационные материалы, полученные от германского министерства пропаганды по так называемому "Катынскому делу", в которых зверская расправа немцев ^{над} польскими офицерами приписывалась Советским властям. (т. I, л. д. 279, т. II, л. д. 251-252, 285).

С 1943 года, ЭСТЕРХАЗИ проводил антисоветскую пропаганду через печать "Мадьярпарт" под непосредственным руководством германского пресс-атташе в Словакии КУНОГОЛЬДБАХ. (т. I, л. д. 38, 279).

По указанию ЭСТЕРХАЗИ также проводили злобную пропаганду против СССР и остальные руководящие работники "Мадьярпарт", с призывами оказывать всемерную помощь Германии в войне против СССР.

В этих целях обвиняемый ЧАКИ использовал руководимую им

окружающую организацию "Мадьярпарт" округа Спишска Нововес, "Венгерский культурный союз" и другие культурные учреждения в Словакии. Для финансирования работы этих организаций ЧАБН получал от ЭСТЕРХАЗИ ежемесячно по 110 тысяч крон. (т. I, л. д. 180-184, 192, 193, т. II, л. д. 87-90).

Обвиняемый ТЕССАР для антисоветской работы использовал промышленный отдел ПК "Мадьярпарт", объединявший фабрикантов, коммерсантов-промышленников и кустарей, на предприятиях которых вырабатывались предметы, необходимые для нужд германской и словацкой армий. Кроме этого, среди этой категории людей успешно размещались военные займы фашистского правительства. (т. I, л. д. 141-145, т. II, л. д. 152-154).

Обвиняемый НЕЙМАН Т., по заданию ЭСТЕРХАЗИ реорганизовал Городской комитет мадьярской фашистской партии "Мадьярпарт", назначив его членами обвиняемых по настоящему делу: ТЕССАРА В., БОЙТЕШ И., ПАРКАНИ Л., ВИРЧЕК К. и СКОУЦКО. БОЙТЕШ был назначен по совместительству руководителем районной организации, ТЕССАР руководителем участка районной организации фашистской партии г. Братиславы, а ПАРКАНИ использовался как лектор политшколы, в которой читались лекции фашистского, антисоветского содержания. (т. I, л. д. 130-131, т. II, л. д. 104-105, 211, 283-286).

Для оказания помощи Германии в войне против Советского государства НЕЙМАН использовал руководимую им братиславскую городскую организацию фашистской партии "Мадьярпарт", путем активной агитации и пропаганды против СССР с призывами населения материально помогать Германии, посылать "добровольцев" на фронт против Красной Армии и вступать в войска "СС". (т. I, л. д. 127-132, т. II, л. д. 285-287).

Обвиняемый НЕЙМАН, совмещая обязанности зам. правительственного комиссара г. Братиславы от фашистского правительства Словакии, с 1939 г. по 1942 г., вместе с комиссаром города КОВАЧ, ликвидировал все городские демократические организации, оставшиеся от Чехословацкой республики: компартии, социал-демократов и профсоюзов. (т. I, л. д. 128, 235, т. II, л. д. 280-281).

Через руководителей районных организаций и групп "Мадьярпарт"

так называемых доверенных лиц, ТЕССАР и др., он выявил в Братиславе около 14000 человек коммунистов, антифашистов и евреев, кото-
рые через словацкую полицию (гестапо) были арестованы и заключены в
лагеря. (т. II, л. д. 281, т. III, л. д. 161-163).

Обвиняемый ТЕССАР по заданию НЕЙМАНА на своем участке выяв-
лил около 20 человек коммунистов, антифашистов и евреев, которые та-
же были подвергнуты репрессиям. (т. III, л. д. 162, т. II, л. д. 263).

За период войны Германии против СССР, НЕЙМАН получил от ге-
манского министерства пропаганды около полутора вагонов фашист-
ской литературы, в том числе речи Гитлера, Геббельса, Розенберга, Ри-
бентропа, фото-альбомы и плакаты по "Катынскому делу", в которых
изображались "зверства большевиков" и пропагандировалась "расовая
теория", восхвалялся фашизм и возводилась злобная клевета на Со-
ветский Союз. (т. II, л. д. 285).

Эта литература через членов Городского комитета и руководи-
телей районных организаций и групп "Мадьярпарт". БОЙНИК, ВАРЧЕ,
ТЕССАР, САНЬЕО, БИРНБАУМ и других распространялась среди населе-
ния. (т. I, л. д. 131, т. II, л. д. 285-286, 251).

По указанию ЭСТЕРХАЗИ, НЕЙМАН мобилизовал внимание актива
братиславской организации "Мадьярпарт" на борьбу с советскими па-
рашютистами и партизанами. Он предлагал, в случае выявления или
задержания, передавать их местной полиции, которая обязана была
всех задержанных советских парашютистов и партизан передавать
немецким властям. (т. II, л. д. 286).

В начале 1945 года, когда стало очевидным поражение Герма-
нии и советские войска вступили на территорию Чехословакии,
ЭСТЕРХАЗИ по своей инициативе и по указанию б. премьер-министра
Венгрии САМАШИ подготовил и в марте 1945 года, перед занятием
Братиславы Красной Армией, перевел основные кадры фашистской па-
ртии "Мадьярпарт" на нелегальное положение с целью продолжения
борьбы против Советского Союза и Красной Армии. (т. I, л. д. 40-41
67, 281-282, т. II, л. д. 279).

По согласованию с представителями правительства САМАШИ и
немецким военным командованием, ЭСТЕРХАЗИ из членов ЦК фашистско-

партии образовал две группы, из которых первая в составе обвиняемых - ЧАКИ, НЕЙМАН и др. возглавила нелегальный ЦК, а вторая группа в составе ДУКА-ЗОУМИ, ЛЮДВИГ А. и др. возглавила организацию военного типа из членов "Мадьярпарт", насчитывавшую в своем составе до 1000 человек. (т. I, л. д. 55-66-70, 81-82, 192, 283, т. II, л. д. 289, т. III, л. д. 164).

Перед подпольной организацией "Мадьярпарт" была поставлена задача продолжать антисоветскую пропаганду и вооруженную борьбу против Советского Союза и Красной Армии на территории Чехословакии путем саботажа, диверсий и террора. (т. I, л. д. 207, 217, 282, т. II, л. д. 280, т. III, л. д. 164-165).

Выполняя указание ЭСТЕРХАЗИ, НЕЙМАН произвел отбор людей из числа членов братиславской организации, способных владеть оружием и направил их на комплектование подпольной военной организации, возглавляемой ДУКА-ЗОУМИ. (т. I, л. д. 193, 233-284, т. II, л. 288).

По договоренности ЭСТЕРХАЗИ с представителями немецкого военного командования генералом БЕКМЕРОМ и генералом "СС" ХОФЕ, военная организация "Мадьярпарт" в конце марта 1945 года была снабжена оружием: винтовками, автоматами, пистолетами, гранатами и боеприпасами для вооружения организации численностью до тысячи человек. (т. I, л. д. 194, 216-217, 238, 284-286, т. II, л. д. 290-292).

Кроме этого, из склада немецкой воинской части было получено оружие на 300 человек и спрятано в винных подвалах дома ЛЮДВИГА в Братиславе. (т. I, л. д. 207, 239, 286, т. II, л. д. 213-214, 293).

Названная выше военная организация "Мадьярпарт", под командованием офицеров немецкой армии деятельно помогала немцам оказывать сопротивление советским войскам, наступавшим на Братиславу. (т. I, л. д. 207, 286, т. II, л. д. 292).

После изгнания немцев из Братиславы эта организация осталась на нелегальном положении в тылу Красной Армии, с задачей организовывать саботаж, диверсии, вооруженное нападение на представителей Советской власти и отдельные подразделения Красной Армии. (т. I, л. д. 207, 217, 287, т. II, л. д. 212, 292, т. III, л. д. 146-147).

Для финансирования подрывной работы в тылу Красной армии из остатка денежных сумм, полученных от венгерского правительства ЭСТЕРХАЗИ через ШТЕЛЫНЕРА передал 750 тысяч крон группе нелегального ЦК: ЧАКИ, НЕЙМАНУ и др., а для финансирования работы военной организации "Мадьярпарт" были получены деньги от бывшего венгерского посла в Словакии ФОРСТЕРА в сумме один миллион крон и 5 тысяч швейцарских франков. (т. I, л. д. 82, 220, 221, 284-285).

Для связи с "правительством" САЛАШИ, бежавшим в Германию руководителям нелегальной организации "Мадьярпарт" немцы оставили тайную радиостанцию в Братиславе. (т. I л. д. 194, 202, 285, т. II л. д. 215-216, 291-292, т. III, л. д. 90).

Для ведения печатной антисоветской пропаганды с призывом населения к борьбе против Красной армии по указанию ЭСТЕРХАЗИ в Братиславе было спрятано две ручных типографских машины, 10 шт. пишущих машинок, запас бумаги, красок и прочих типографских принадлежностей. (т. I, л. д. 56-57, 285, т. II, л. д. 265-266).

Кроме этого, по предложению ЭСТЕРХАЗИ и НЕЙМАНА в тылу Красной армии остался обвиняемый ТЕССАР с заданием держать связь с группой нелегального ЦК и военной организацией "Мадьярпарт" и по их заданию этой группы в своей типографии нелегально печатать нужные им материалы. (т. I, л. д. 143-144, 285, т. II, л. д. 163, 164).

После ареста ЭСТЕРХАЗИ, обвиняемый ЧАКИ возглавил группу нелегального ЦК фашистской партии. На случай ареста НЕЙМАНА, предполагалось поручить обвиняемому ЦАРКАНИ возглавить нелегальную братиславскую организацию в тылу Красной Армии. (т. I, л. д. 193, 285, т. II, л. д. 220, 291, т. III, л. д. 89).

Привлеченные в качестве обвиняемых по настоящему делу:

I) ЭСТЕРХАЗИ Янош виновным себя признал полностью. (т. I, л. д. 31-287).

Изобличается показаниями НЕЙМАНА Т., ТЕССАРА Б., ВИРЧИК, очными ставками с первыми двумя, документами и показаниями свидетелей - ФЛОРИАНА Я. и КВАНТАЛИАНИ Н.Е. (т. II, л. д. 278-294, 299-307, т. III, л. д. 127, 151-155, 170, т. IV, л. д. 171, т. VI, л. д. 1-3), 22-6

2. НЕЙМАН Тибор виновным себя признал полностью. (Т. II, л. 76-317).

Изобличается показаниями ЭСТЕРХАЗИ Я., ТЕССАРА В., БИРНБАУМ и очными ставками с ними, показаниями свидетелей — ФЛОРИАНА Я., КУПЦА Я. и документами. (Т. I, л. д. 275-286, т. III, л. д. 161-170, т. IV, л. д. 32, т. VI, л. д. 1-12, 38).

3. ЧАКИ Михайль виновным себя не признал, однако подтвердил, что он был членом ЦК, руководителем культурного отдела, организующим президентом "Мадьярпарт" и президентом "Венгерского культурного союза" при фашистском режиме в Словакии (т. III, л. д. 19, 92).

Изобличается показаниями ЭСТЕРХАЗИ Я., НЕЙМАНА Т., ТЕССАРА В., показаниями свидетеля ФЛОРИАНА Я. и очной ставкой с ЭСТЕРХАЗИ. (Т. I, л. д. 180-192, 275-287, т. II, л. д. 279-294, т. III, л. д. 152).

4. ТЕССАР Войтех виновным себя признал. (Т. III, л. д. 139-140).

Изобличается показаниями ЭСТЕРХАЗИ, НЕЙМАНА и очными ставками с ними. (Т. I, л. д. 141-145, 280-285, т. II, л. д. 263-265, 279, 283).

5. ЯВНОНИЦКИЙ Ян, виновным себя не признал, однако подтвердил, что он состоял членом "Мадьярпарт", был совладельцем типографии "Конкордия", где печатались газеты "Мадьярпарт" и немецкой фашистской партии. (Т. 217-221).

Изобличается показаниями ЭСТЕРХАЗИ Я., НЕЙМАНА Т., БИРНБАУМ и очной ставкой с ЭСТЕРХАЗИ. (Т. I, л. д. 36, 279, т. II, л. д. 283, т. IV, л. д. 139).

6. ПАРКАНЫ Людвиг виновным себя не признал, однако подтвердил, что с 1941 года он состоял членом Братиславского городского комитета "Мадьярпарт" и по совместительству с 1942 по 1944 год был замест. председателя "Венгерского культурного союза" в Словакии и читал лекции. (Т. IV, л. д. 58, 68-112).

Изобличается показаниями НЕЙМАНА, ЭСТЕРХАЗИ, свидетеля ФЛОРИАНА и очной ставкой с НЕЙМАНОМ. (Т. I, л. д. 131, 237, т. II, л. д. 159-160, 218-221, 259, 285, т. VI, л. д. 1-2).

7. БОЙТЕШ Йозеф виновным себя не признал, однако подтвердил, что он с 1939 г. состоял членом "Мадьярпарт", а с 1942 г.

руководителем районной организации "Мадьярпарт" в Братиславе. (Т. IV, л. д. 37-38).

Изобличается показаниями НЕЙМАНА, ЭСТЕРХАЗИ, БИРЧИК и очной ставкой с первым. (Т. II, л. д. 234, 148-150, 283-285, т. I, л. д. 237, т. IV, л. д. 176).

— 8. БИРЧИК Кароль признал, что он являлся членом ЦК, заместителем "суда чести", а затем руководителем участка братиславской городской организации фашистской партии "Мадьярпарт". Знал о переводе партии на нелегальное положение, но свою борьбу против Советского Союза и Красной армии в ее тылу отрицает. (Т. IV, л. д. 171-178).

Изобличается показаниями НЕЙМАНА, ЭСТЕРХАЗИ и очной ставкой с первым. (Т. II, л. д. 104, 127, 138, 284-285, т. I, л. д. 36, 236-237).

— 9. СКМЬО Александр виновным себя не признал, но подтвердил, что при фашистском режиме в Словакии он состоял членом Братиславского гор. комитета "Мадьярпарт". (Т. V, л. д. 13-15, 20, 31).

Изобличается показаниями НЕЙМАНА, ТЕССАР, БИРЧИК и очной ставкой с первым. (Т. II, л. д. 104, 127, 138, 284-285, т. III, л. д. 124, т. IV, л. д. 139).

10. БИРНБАУМ Фридрих виновным себя признал в том, что состоял членом фашистской партии "Мадьярпарт" и был агентом немецкого Гестапо. Подрывную работу против СССР отрицает. (Т. V, л. д. 48-49, 64-69).

Изобличается показаниями НЕЙМАНА, очной ставкой с ним и показаниями свидетеля СЛИВКОВСКИЙ Э. Я. (Т. II, л. д. 250-253, т. VI, л. д. 15).

На основании изложенного:

✓ I. ЭСТЕРХАЗИ Янош, 1901 года рождения, мадьяр, подданный Чехословакии, с высшим образованием, граф, владевший имением в 5 тысяч гектар земли, двумя заводами и марганцевыми рудниками в Венгрии и Чехословакии.

К моменту ареста был президентом Венгерского банка в г. г. Братислава, Кошице и президентом мадьярской фашистской партии "Мадьярпарт."

ОБВИНЯЕТСЯ В ТОМ, что: будучи убежденным фашистом и непримиримым врагом Советской власти, на протяжении длительного периода времени проводил активную борьбу против Советского государства.

Стремился разжечь и ускорить войну против СССР. После нападения Германии на СССР, по директивам фашистских правительств Германии, Венгрии и Словакии, путем пропаганды и агитации активно помогал Германии в войне против СССР.

После поражения Германии перевел основные кадры фашистской партии на нелегальное положение, обеспечил их денежными средствами, типографским оборудованием для антисоветской агитации, радио-связью и оружием для продолжения вооруженной борьбы против Красной армии на освобожденной от немцев территории Чехословакии,

т.е. в преступлениях, предусмотренных ст.ст. 58-4 и 58-II УК РСФСР.

- ✓ 2. НЕЙМАН Тибор, 1893 года рождения, уроженец и подданный Чехословакии, мадьяр, с высшим образованием, с. офицер австро-венгерской армии, трижды награждался за смелость, проявленную в боях против русской армии в период первой мировой войны, с 1918 г. состоял членом христианской венгерской национальной партии в Чехословакии, а с 1930 года — член мадьярской фашистской партии "Мадьярпарт". До ареста имел собственную адвокатскую контору в г.Братиславе.

ОБВИНЯЕТСЯ в том, что: являясь членом ЦК и руководителем братиславской городской организации фашистской партии "Мадьярпарт", вел активную борьбу против Советского Союза.

Организовывал и проводил устную и печатную пропаганду против Советского государства.

Выявлял и через словацкую полицию подвергал репрессиям коммунистов, антифашистов и евреев, как распространителей советских идей.

Путем агитации и оказания материальной помощи содействовал Германии в войне против Советского Союза.

В период разгрома фашистской Германии перевел на нелегальное положение братиславскую городскую организацию для продолжения вооруженной борьбы в тылу Красной Армии. Принимал меры к ос-

печению этой организации оружием и являлся заместителем президента партии по руководству нелегальной братиславской городской организацией "Мадьярпарт" в тылу советских войск,

т.е. в преступлениях, предусмотренных ст.ст. 58-4 и 58-II УК РСФСР.

- ✓ 3. ЧАНИ Михайль, 1904 года рождения, уроженец Закарпатской Украины, подданный Чехословакии, по национальности мадьяр, с незаконченным высшим образованием, граф, владелец двух имений на территории Венгрии и Словакии.

ОБВИНЯЕТСЯ В ТОМ, ЧТО: являясь зам. культотделом и членом ЦК, оружным президентом мадьярской фашистской партии "Мадьярпарт", путем агитации и пропаганды через руководимые им организации помогал Германии в войне против СССР.

В период разгрома гитлеровской Германии активно участвовал в переводе на нелегальное положение основных кадров партии для продолжения борьбы против Красной армии.

Перешел на нелегальное положение и входил в состав групп нелегального ЦК, был связан с подпольной вооруженной военной организацией "Мадьярпарт", созданной для борьбы против Советского Союза в тылу Красной Армии.

После ареста ЭСТЕРХАЗИ возглавил нелегальную организацию "Мадьярпарт",

т.е. в преступлениях, предусмотренных ст.ст. 58-4 и 58-II УК РСФСР.

- ✓ 4. ТЕССАР Войтех, 1900 г. рождения, подданный Чехословакии, мадьяр, со средним образованием, с 1919 до 1939 года состоял членом социал-демократической партии в Чехословакии, а затем, после расчленения Чехословакии, перешел в мадьярскую фашистскую партию "Мадьярпарт." до ареста в Братиславе имел собственную типографию.

ОБВИНЯЕТСЯ В ТОМ, ЧТО: являясь руководящим членом Городского комитета братиславской организации, а затем руководителем промышленного отдела и членом ЦК мадьярской фашистской партии "Мадьярпарт" путем агитации и пропаганды помогал Германии в войне против СССР. В своей типографии периодически печатал газеты фашистской партии.

ской партии. По заданию НЕЙМАНА выявил около 20 человек коммунистов, антифашистов и евреев, которые затем были репрессированы.

В период перехода партии на нелегальное положение, по заданию ЭСТЕРХАЗИ и НЕЙМАНА остался в тылу Красной Армии для того чтобы держать связь с группой нелегального ЦК и военной организацией "Мадьярпарт" и по их указаниям тайно печатать бунные материалы, -

т.е. в преступлениях, предусмотренных ст.ст. 58-4 и 58-11 УК РСФСР.

✓ 5. ЯБЛОНИЦКИЙ Ян, 1874 г. рождения, подданный Чехословакии, мадьяр, с высшим юридическим образованием, б. офицер австро-венгерской армии, с 1918 г. в Чехословакии состоял членом христианской партии, а затем перешел в мадьярскую фашистскую партию "Мадьярпарт".

До ареста в Братиславе имел 4 собственных дома, 6 гектар земли с лесом и адвокатскую контору.

ОБВИНЯЕТСЯ В ТОМ, ЧТО: являлся членом ЦК фашистской партии "Мадьярпарт", печатал газеты фашистской партии, в которых помещались материалы Министерства пропаганды Германии и Венгрии с клеветой на Советский Союз, а население призывалось оказывать помощь Германии в войне против СССР.

Уже после ареста продолжал распространять клевету на Советскую власть и руководителей Советского государства, -

т.е. в преступлениях, предусмотренных ст.ст. 58-4 и 58-11 УК РСФСР.

✓ 6. ПАРЖАН Людвиг, 1897 года рождения, подданный Чехословакии, с высшим юридическим образованием, мадьяр, с 1939 года член мадьярской партии "Мадьярпарт".

До ареста в городе Братиславе имел собственную адвокатскую контору.

ОБВИНЯЕТСЯ В ТОМ, ЧТО: будучи членом Братиславского городского комитета мадьярской фашистской партии "Мадьярпарт" и заместителем председателя "Венгерского культурного союза" в Словакии, выступал с публичными лекциями антисоветского характера, пользуясь при этом клеветническими материалами германского Министерства пропаганды.

В случае ареста БЕЙМАНА должен был возглавить нелегальную брatisлавскую организацию фашистской партии в тылу Красной Армии, —

т.е. в преступлениях, предусмотренных ст.ст. 58-4 и 58-II УК РСФСР.

- ✓ 7. БОЙТИШ Иосиф, 1895 года рождения, подданный Чехословакии, мадьяр, со средним техническим образованием, с 1939 года член мадьярской фашистской партии "Мадьярпарт."

До ареста — управляющий брatisлавской электро-радиофирмой "Эльтра".

ОБВИНЯЕТСЯ В ТОМ, ЧТО: являясь районным руководителем брatisлавской городской организации мадьярской фашистской партии "Мадьярпарт", проводил антисоветскую пропаганду, призывал население оказывать помощь Германии в войне против СССР и добровольно вступать в немецкую армию и войска "СС".

При подходе Красной армии к городу Брatisлава, перешел в нелегальное положение и возглавил районную организацию фашистской партии для дальнейшей борьбы против СССР, —

т.е. в преступлениях, предусмотренных ст.ст. 58-4 и 58-II УК РСФСР.

- ✓ 8. ВИРЧИК Кароль, 1883 г. рождения, мадьяр, подданный Чехословакии, с низшим образованием, с 1919 г. состоял последовательно членом социал-демократической, христианской, мадьярской националистической партий и с 1939 года был членом мадьярской фашистской партии "Мадьярпарт".

ОБВИНЯЕТСЯ В ТОМ, ЧТО: являясь членом ЦК и Городского комитета брatisлавской организации фашистской партии "Мадьярпарт", затем членом партийного "суда чести" и руководителем участка I района брatisлавской городской организации фашистской партии, — проводил антисоветскую агитацию и распространял среди населения фашистскую литературу, полученную от Министерства пропаганды Германии.

Участвовал в обсуждении вопроса о переводе "Мадьярпарт" в нелегальное положение для продолжения борьбы против Советского Союза, —

т.е. в преступлениях, предусмотренных ст. 58-4 и 58-II УК РСФСР.

- ✓ 9. СКОЛБЕ Александр, 1878 года рождения, подданный Чехословакии, с 1939 года член мадьярской фашистской партии "Мадьярпарт".
До ареста в городе Братиславе имел собственную колесную мастерскую.

ОБВИНЯЕТСЯ В ТОМ, ЧТО: являясь членом Братиславского городского комитета мадьярской фашистской партии "Мадьярпарт", распространял среди населения антисоветскую литературу, поступающую от Министерства пропаганды Германии, -

т.е. в преступлениях, предусмотренных ст.ст. 58-4 и 58-11 УК РСФСР.

- ✓ 10. БИРНБАУМ Фридрих, 1897 года рождения, г. Вена, мадьяр, подданный Чехословакии, с 1939 года член мадьярской фашистской партии "Мадьярпарт."

ОБВИНЯЕТСЯ В ТОМ, ЧТО: будучи членом мадьярской фашистской партии "Мадьярпарт", являлся агентом Гестапо и имел задание выявлять антифашистски настроенных лиц, -

т.е. в преступлениях, предусмотренных ст.ст. 58-4 и 58-11 УК РСФСР.

Считая следствие по настоящему делу законченным, а преступную деятельность обвиняемых доказанной, руководствуясь приказом НКВД СССР № 62/101 от 18/IX-45 г., следственное дело № 7976 направить на рассмотрение Особого совещания при МВД СССР.

Меру наказания ПРЕДЛОЖИТЬ:

ЭСТЕРХАЗИ Яношу, НЕМАНУ Тибору и ЧАКИ Михайль - по 10 лет ИТЛ каждому с конфискацией лично принадлежавших им ценностей денег.

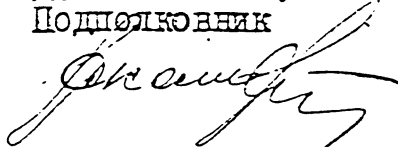
ТЕССАРУ Войтажу, БОЙТЕНУ Иозефу, ЯБЛОНИЦКОМУ Яну, БИРНБАУМУ Фридриху и ПАРКАНИ Леолигу - по 8 лет ИТЛ каждому с конфискацией лично принадлежавших им ценностей и денег.

ВИРЧИКУ Кароль и СМЫЛЮ Александру - по 5 лет ИТЛ каждо-
му, с конфискацией лично принадлежавших им ценностей и денег.

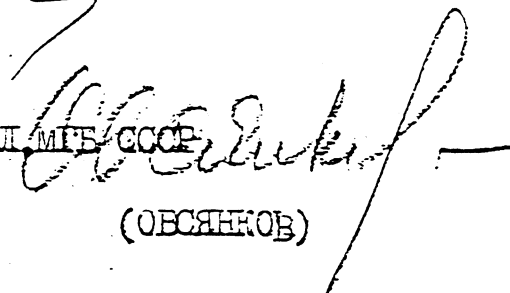
Обвинительное заключение составлено в г. Москве
" 9 " апреля 1946 года.

ЗАМ. НАЧ. 5 ОТД. 3 УПРАВЛ. МГБ СССР
Подполковник

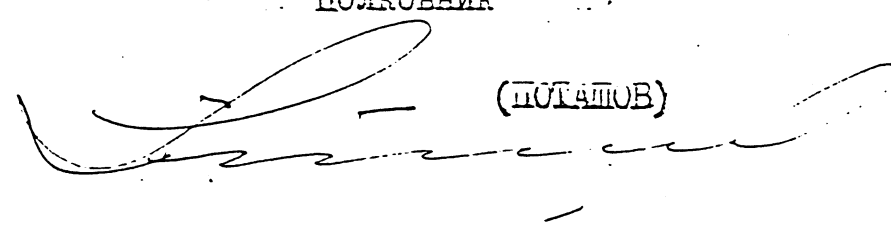
 (КОМАРОВ)

СОГЛАСНЫ:

ПОМ. НАЧ. 5 ОТД. 3 УПРАВЛ. МГБ СССР
- Подполковник

(ОВСЯННОВ)

НАЧ. 5 ОТДЕЛА 3 УПРАВЛ. МГБ СССР
Полковник

(ПОТАНОВ)

СПРАВКА

1. Обвиняемые по настоящему делу арестованы в городе Братиславе:

1. ЭСТЕРХАЗИ Я.	27 июня 1945 г.
2. НЕЙМАН Т.	16 мая 1945 г.
3. ЧАЙН М.	27 июня 1945 г.
4. ТЕССАР В.	22 июня 1945 г.
✓ 5. ЯБЛОНИЦКИЙ Я. — <i>Убит 2/5-46</i>	19 июня 1945 г.
6. БОЙТЕН И.	22 июня 1945 г.
7. ПАРКАНН Л.	19 июня 1945 г.
8. ВИРЧИК Н.	7 июня 1945 г.
9. СЮЛЬБО А.	19 июня 1945 г.
10. БИРНБАУМ Ф.	7 мая 1945 г.

Доставлены в Москву 20 августа 1945 года и содержатся в Бутырской тюрьме МВД СССР.

2. Вещественных доказательств по делу не имеется.

3. Материалы следственного дела №7976 содержатся в 6 томах.

ЗАМ. НАЧ. ОТД. 5 ОТД. 3 УПРАВЛЕНИЯ МВБ СССР
Подполковник

Комаров
(КОМАРОВ)

308
СЕКРЕТНО

Врачебная справка

По заданию начальника внутренней тюрьмы НКГБ СССР мною
осмотрен(а) заключенный(ая) Эстерхази, Янош

1301 года рождения

при чем обнаружено следующее: Физическое состояние

удовлетворительное Баталонический

исследования со стороны внутренних органов
не выявляют

Диагноз по-русски Здоров

Выводы К физическому труду годен

16.1.1945 года.

Врач Виктор Яковлевич МТБ СССР
майор м/с Е. Шап

384

ГОСПОДИНУ ВОЕННОМУ ПРОКУРОРУ.

Москва, Дубянка.

От заключенного ЭСТЕРХАЗИ Яноша,
камера № 66

П р о ш е н и е.

Я, нижеподписавшийся ЭСТЕРХАЗИ Янош, с той покорнейшей просьбой обращаюсь к господину Военному Прокурору, чтобы при разбирательстве моего судебного дела за № 7976 отнеслись по отношению меня по возможности снисходительно.

На следствии я чистосердечно и откровенно рассказал все то, что я совершил тяжкое преступление против Советского Союза. В своих преступлениях я раскаиваюсь — фашистскую идеологию и ее бесчеловечность глубоко осуждаю и ей никогда больше служить не буду.

Откровенность своего заявления я бы хотел доказать честным своим трудом.

С УВАЖЕНИЕМ ЭСТЕРХАЗИ ЯНОШ.

Москва. 17 апреля 1946г.

(Подпись)

Перевод: РЯЦП.

[Handwritten signature]

*Принят и
делу
и др. РЯЦП
14.12.46*

308

Katonai ügyész úrnak Moszkva. Dubjansk

Esterházy János fogoly
Cella szám 66

Herlevény

Megbízott Esterházy János azon köztársasági kérésre
adulok a köztársasági ügyész úrnak, hogy a
1976. évi büntető ügy nyomozó iratainak
elbírálásánál szemügyre vonatkozóan lehetőleg
csak bírálatot zavarokadjék fogadtatani.
A nyomozás során én özíntén elmondtam és
azt annál a fogadtatás ellen, sőt az annál a
bírálatnál is özíntén megbízottam. A
közvetlen ideológiát is annak emberkelettségét
szóval elítéltem, és annak szóha sem fogok a
közvetlen ideológiába állni. Én kijelentésem özíntén
bevezettem annakával szemben a bizonyítást.
Moszkva 1946. április 17. Tisztelettel Esterházy J.

ел.

Выписка из протокола №21.

310

Особого Совещания при Министре Внутренних Дел СССР

от "10" ИЮН 1946 г.

СЛУШАЛИ и постановили

14. Дело № 7976/3 Упр. МГБ СССР по обв.

1. ЭСТЕРХАЗИ Яноша, 1901 г.р., урож. округа Битра, Чехословакия, мадьяр, подданный Чехословактт, к моменту ареста был президентом Венгерского банка в г. Братислава. Обв. по ст. 58-4 и 58-11 УК РСФСР.

ЭСТЕРХАЗИ Яноша за принадлежность к мадьярской фашистской партии заключить в исправительно-трудовой лагерь сроком на ДЕСЯТЬ лет считая срок с 27 июня 1945 г. Ценности и деньги, изъятые при аресте, конфисковать.

984045

Нач. Секретариата Особого Совещания при Министре Внутренних Дел СССР

С постановлением Особого Совещания МВД ознако-

мился

Эстерхазы Яноша

(подпись)

24 " VI. June 1946 г.

Постановление Особого Совещания объявил:

Одновременно по имени Яноша Яноша

(должность, звание и фамилия)

24 " июня 1946 г.

Выписка из протокола № 38

208

Особого Совещания при Министре Государственной Безопасности Союза ССР

л. 4

от 18 сентября 1946 г.

СЛУШАЛИ

ПОСТАНОВИЛИ

181. Дело № 984045 МГБ СССР
пересмотр по обвинению
ЭСТЕРХАЗИ Яноша, 1901 г.р., ур.
Чехословакия, венг. чехосло-
вацкий гражданин.

Осужден Особым Совещанием
МГБ СССР 10. VI - 1946 г. на 10
лет ИТЛ с конфискацией цен-
ностей, изъятых при аресте.

Содержится в Северном железно-
дорожном исправительном лагере

Постановление Особого совеща-
ния от 10. VI - 1946 года ОТМЕНИТЬ.
ЭСТЕРХАЗИ Яноша передать в рас-
поряжение чехословацких властей.

[Handwritten signature]

Нач. Секретариата Особого Совещания

С постановлением Особого Совещания МГБ ознако-

мился

Esterházy János
(подпись)

1946 г.

20 IX. 46

Постановление Особого Совещания объявил:

Напалытик Степан Яковлевич
(должность, фамилия и подпись)

В. IV

1946 г.

111

А К Т

1949 года, апреля, 20 дня, ст. Чоп.

Мы, нижеподписавшиеся с одной стороны уполномоченный
Управления Министерства Государственной Безопасности Закарпат-
ской области СССР Подполковник **СОМИЧЕВ** Василий и с другой сто-
роны Уполномоченные Министерства Внутренних Дел Чехословацкой
Республики Советник **ЗДЕНЕК** Лукаш и Комиссар **МУДРА** Владимир,
составили настоящий акт в том, что первый передал, а послед-
ние приняли Чехословацкого гражданина **ЭСТЕРХАЗИ** Янош, 1901 го-
да рождения, в чем и подписались

УПОЛНОМОЧЕННЫЙ УПРАВЛЕНИЯ МГБ
ЗАКАРПАТСКОЙ ОБЛАСТИ - ПОДПОЛКОВНИК

[Signature] / **СОМИЧЕВ В.** /

УПОЛНОМОЧЕННЫЙ МВД ЧЕХОСЛОВАЦКОЙ
РЕСПУБЛИКИ: СОВЕТНИК

Зденек Лукаш.

КОМИССАР

/ **ЗДЕНЕК Л.** /

[Signature]
/ **МУДРА В.** /

"УТВЕРЖДАЮ"

НАЧАЛЬНИК ОТДЕЛА РЕАБИЛИТАЦИИ
ГЛАВНОГО УПРАВЛЕНИЯ ПО НАДЗОРУ
ЗА ИСПОЛНЕНИЕМ ЗАКОНОВ
В ВООРУЖЕННЫХ СИЛАХ
ПОЛКОВНИК ЮСТИЦИИ

"21"

" января 1993 г.

В.К.Кондратов

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

по уголовному делу
Эстерхази Яноша и других

"21"

" января 1993 г.

г.Москва

По постановлению Особого совещания при МВД СССР от 10 июня 1946 г. за принадлежность к мадьярской фашистской партии на основании ст.ст.58-4 и 58-II УК РСФСР лишены свободы в ИТЛ граждане Чехословакии:

ЭСТЕРХАЗИ Янош, 1901 года рождения, уроженец с.Уйлак района Нитра /Венгрия/, венгр, с высшим образованием, граф, владелец имения, заводов и марганцевых рудников в Венгрии и Чехословакии, президент Венгерского банка в г.Братиславе и Кошице и президент мадьярской партии "Мадьярпарт", арестованный 27 июня 1945 г.;

НЕЙМАН Тибор, 1893 года рождения, уроженец с.Дольная Крупа Трнавского округа /Чехословакия/, венгр, с высшим образованием, владелец адвокатской конторы в г.Братиславе, арестованный 16 мая 1945 г.;

ЧАКИ Михайль, 1904 года рождения, уроженец г.Вельки Севельюш Закарпатской области, венгр, с незаконченным высшим образованием, граф, владелец имений на территории Венгрии и Словакии, арестованный 27 июня 1945 г., -

сроком на 10 лет каждый, с конфискацией ценностей и денег, изъятых при аресте у Эстерхази и Чаки;

ТЕССАР Войтех, 1900 года рождения, уроженец г.Братиславы, венгр, со средним образованием, владелец типографии в г.Братиславе, арестованный 22 июня 1945 г.;

БОЙТЕШ Иозеф, 1895 года рождения, уроженец г.Братиславы, венгр, управляющий Братиславской электрорадиофирмы "Эльтра", арестованный 22 июня 1945 г.;

ПАРКАНЬ Людвиг, 1897 года рождения, уроженец г.Братиславы, венгр, с высшим образованием, владелец адвокатской конторы в г.Братиславе, арестованный 19 июня 1945 г., -

сроком на 10 лет каждый;

СЮЛЦО Александр, 1878 года рождения, уроженец дер.Руба Борша Галантского округа /Чехословакия/, венгр, с низшим образованием, владелец колесной мастерской, арестованный 19 июня 1945 г.;

ВИРЧИК Кароль, 1883 года рождения, уроженец с.Мадьяршок округа Шаланад Вагом /Венгрия/, венгр, бывший почтовый чиновник, пенсионер, арестованный 7 июня 1945 г., -

сроком на 5 лет каждый.

Постановлением Особого совещания при МГБ СССР от 18 сентября 1948 г. вышеуказанное постановление Особого совещания при МВД СССР в отношении Эстерхази отменено и он передан в распоряжение чехословацких властей. Это решение принято по просьбе Чехословацкого правительства в связи с тем, что Братиславским судом Эстерхази заочно осужден за фашистскую деятельность к смертной казни через повешение.

Постановлением Особого совещания при МГБ СССР от 21 октября 1950 г. Вирчик за отбытием срока наказания из лагеря и от ссылки на поселение освобожден по состоянию своего здоровья и направлен в дом инвалидов под надзор органов МГБ. 20 июня 1952 г. Вирчик умер от кровоизлияния в мозг на почве старческой дряхлости в больнице Дубравлага МВД СССР /из акта, т.6, л.д.342/.

Других данных об отбывании наказания и освобождении отна репрессированных в уголовном деле не имеется.

По делу также был репрессирован по постановлению Особого совещания Бирнбаум Фридрих, который реабилитирован в 1960 г. /решение об этом принято в связи с его жалобой по протесту в порядке надзора Главного военного прокурора военным трибуналом МВО/.

Кроме того, в ходе следствия 31 мая 1946 г. прекращено дело за смертью обвиняемого в отношении гражданина Чехословакии Яблоницкого Яна, 1874 года рождения, уроженца г.Трнава

проживавшего и работавшего адвокатом в г.Братиславе, арестованного 19 июня 1945 г.

Репрессированные Эстерхази и другие обвинялись в следующем.

После захвата фашистской Германией Чехословакии и образования на ее территории Словакии, Эстерхази, являясь непримиримым противником Советской власти, в 1939 г. организовал фашистскую партию "Мадьярпарт" и стал ее президентом. Были созданы ЦК и восемь окружных организаций партии. На руководящие партийные должности Эстерхази назначил: Чаки - членом ЦК, окружным президентом округа Спишска - Новосес и руководителем культурного отдела ЦК, также он избран президентом "Венгерского культурного союза", через который "Мадьярпарт" осуществляла фашистское влияние на венгерское население, проживавшее в Словакии; Нейман - членом ЦК и руководителем Братиславской городской партийной организации; Тессар - членом ЦК и руководителем промышленного отдела "Мадьярпарт", объединявшего фабрикантов, коммерсантов и кустарей; Яблоницкий - членом ЦК и ответственным за издание газет партии; Вирчик - членом ЦК и "Су да чести"; Нейман - руководителем Братиславской городской организации "Мадьярпарт", членами комитета которой, наряду с другими, вошли Тессар, Сялло, Парканы и Вирчик. Руководителями районной партийной организации в г.Братиславе был назначен Бойтеш.

Эстерхази и его единомышленники главное внимание в своей деятельности уделяли разжиганию вражды против СССР, разгрому коммунистических организаций, пропагандировали среди населения взгляды германского фашизма. Используя свои связи с дипломатическими представителями фашистской Италии, Польши и Венгрии, Эстерхази стремился ускорить нападение Германии на СССР, о чем имел беседы с бывшими министрами иностранных дел Чиано и Беком.

После нападения Германии на СССР и вступления Словакии в войну на стороне Германии Эстерхази и другие вышеназванные руководители и члены организации "Мадьярпарт" помогали Германии в войне против СССР путем антисоветской агитации и пропаганды среди населения Словакии. Под командованием офицеров

немецкой армии "Мадьярпарт" деятельно помогала немцам оказывать сопротивление советским войскам, наступавшим на Братиславу. После изгнания немцев из Братиславы эта организация, финансируемая ранее венгерским правительством, осталась на нелегальном положении в тылу Красной Армии с задачей организовать саботаж, диверсии, вооруженные нападения на представителей Советской власти и отдельные подразделения Красной Армии /из обвинительного заключения, т.6, л.д.296-297/.

В предъявленном обвинении виновными себя признали только Эстерхази и Нейман. Чаки, Тессар, Бойтеш, Парканы, Сялло, Вирчик и Яблоницкий признали, что они были членами организации "Мадьярпарт", однако на предварительном следствии утверждали, что эта партия не фашистская, а национальная, защищавшая интересы венгров, проживавших в Словакии. Они также показали, что враждебной деятельностью против СССР и его граждан не занимались.

В материалах дела имеются данные о проводимой в 1939-1945 годах Эстерхази и другими членами партии "Мадьярпарт" антисоветской агитации и пропаганды, об их борьбе путем выступлений перед населением Словакии, публикаций в газетах и других печатных изданиях с коммунистической идеологией, что не представляет общественной опасности. Конкретных данных о совершении ими преступных действий против СССР или его граждан, в том числе и в период оккупации Словакии Красной Армией, в деле нет. Кроме того, все репрессированные по делу лица обвинялись в совершении контрреволюционных преступлений не на территории СССР. Поэтому они осуждены советским судом необоснованно, по политическим мотивам.

В соответствии со ст.ст.3 и 5 Закона Российской Федерации "О реабилитации жертв политических репрессий" от 18 октября 1991 г. Эстерхази Янош, Нейман Тибор, Чаки Михайль, Тессар Войтех, Бойтеш Иозеф, Парканы Людвиг, Сялло Александр, Вирчик Кароль и Яблоницкий Ян считаются реабилитированными.

ВОЕННЫЙ ПРОКУРОР ОТДЕЛА РЕАБИЛИТАЦИИ
полковник юстиции

Н.С.Власенко